

ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย

นางสาวนลินี ศรีอ่อน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FATHERING EXPERIENCE OF MALE TEENAGERS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย
โดย	นางสาวนลินี ศรีอ่อน
สาขาวิชา	พยาบาลศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวีพร ธนศิลป์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาดา ประจุกศิลป์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จอนณะจง เพ็งจาด)

นลินี ศรีอ่อน : ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย (FATHERING EXPERIENCE OF MALE TEENAGERS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. ดร.วีณา จีระแพทย์, 111 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl ผู้ให้ข้อมูลคือบิดาวัยรุ่นชาย ที่มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี มีภรรยาเป็นวัยรุ่น และมีประสบการณ์ในการดูแลบุตรหลังคลอด 3 ถึง 6 เดือน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกร่วมกับการบันทึกเทป ข้อมูลอิมิตัวจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 14 ราย นำข้อมูลที่ได้มาถอดความแบบคำต่อคำ วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีของ Colaizzi

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า ประสบการณ์การบิดาของวัยรุ่นชาย ประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก คือ 1) ความไม่พร้อมมีลูกให้บทเรียนกับชีวิต โดยทำให้ต้องออกจากโรงเรียน รายได้ไม่พอใช้ทำงานเหนื่อยต้องทนไป และเรียนน้อยเลือกงานไม่ได้ 2) ชีวิตไม่เหมือนเดิมมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ โดยนิสัยต้องเปลี่ยนไป เป็นผู้ใหญ่รับผิดชอบทำงานหาเงิน รักครอบครัวและสร้างอนาคตที่ดีขึ้น 3) ชีวิตก้าวผ่านได้ด้วยกำลังใจ ซึ่งมาในรูปแบบกำลังใจจากลูก กำลังใจจากครอบครัว และกำลังใจจากผู้คนรอบข้าง และ 4) ความช่วยเหลือเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งด้านการสนับสนุนช่วยเหลือยืมตุล การช่วยเหลือด้านการเงิน และคำแนะนำที่ต้องการจากโรงพยาบาล

ผลการวิจัยนี้ให้ภาพสะท้อนถึงประสบการณ์ของการเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย ที่มีทั้งด้านลบและด้านบวก โดยมีปัจจัยขับเคลื่อนที่ทำให้การดำเนินชีวิตของการเป็นพ่อวัยรุ่นผ่านพ้นได้ในระยะเปลี่ยนผ่านจากการเป็นวัยรุ่นที่ไม่มีพันธะสู่การมีครอบครัวและลูกวัยทารกได้ ซึ่งพยาบาลสามารถใช้ข้อมูลนี้ในการวางแผนทางการช่วยเหลือบิดาวัยรุ่นชาย โดยสร้างความตระหนักในปัญหาและการสนับสนุนที่ตอบสนองความต้องการของบิดาวัยรุ่น และนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยในอนาคต

5477222536 : MAJOR NURSING SCIENCE

KEYWORDS: FATHERING EXPERIENCES / TEENAGER

NALINEE SRION: FATHERING EXPERIENCE OF MALE TEENAGERS. ADVISOR:
PROF. VEENA JIRAPAET, Ph.D., 111 pp.

The research purpose was to describe fathering experiences of male teenagers. This research used qualitative method according to Husserl phenomenological approach. The informants were teenage fathers aged 15-19 who had teenage wives and had experiences in taking care of his baby after delivery between 3 to 6 months. Data were collected by using the in-depth interview with tape-record and found saturated after 14 informants. Tape-recorded interviews were transcribed verbatim. Data were analyzed by using Colaizzi's method.

The findings revealed that the fathering experiences of male teenagers could be categorized into 4 major themes as follows. 1) Unreadiness to have a child gave a life lesson by causing them early school leaving, inadequate income and having to work hard with no career choice due to low educational level. 2) Lives were not the same regarding duties and responsibilities; having to change their habits, becoming a responsible adult who had to work to earn an income, and love family and plan for a better future. 3) Lives could be moved on by moral support that came from the child, family members and surrounding people. 4) Essential support was requested in term of childrearing, financial support and hospital guidance.

The study results gave the reflective pictures of fathering experiences of male teenagers in both negative and positive effects. The driving factors that made teenage fathers be able to move on in their life transition from being a person with no obligation to family ties with the child of their own were also vivified. Nurses can apply this information for planning a support for teenage fathers by building the awareness in the situations and supporting their needs. Furthermore, it can be used for future research.

Field of Study: Nursing Science

Student's Signature

Academic Year: 2014

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา ของศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านความรู้ ตลอดจนทุ่มเทเอาใจใส่ สละเวลาให้โดยไม่คำนึงถึงแม้เวลาค่ามีด ด้วยความห่วงใยและคอยให้กำลังใจเสมอมาอาจารย์ เป็นผู้สร้างพลังใจและพลังความคิดให้กับผู้วิจัยได้ก้าวเดินต่อไปจนสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและระลึกถึงพระคุณเสมอ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญาดา ประจุศิลป์ ผู้ซึ่งให้ความเมตตาและความอบอุ่นใจต่อผู้วิจัยตลอดมา กราบขอบคุณสำหรับการทำหน้าที่ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จอนณะจง เพ็งจาด กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาเด็กทุกท่าน ประสิทธิ์ประสาทวิชา ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจตลอดมา และขอขอบคุณคณาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้กับผู้วิจัย ตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษามาจนสำเร็จ การศึกษา

ขอขอบพระคุณ บุคลากรของห้องคลอด หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 2 และหอผู้ป่วยหลังคลอด โรงพยาบาลนครปฐมทุกท่าน ที่ได้อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณบิดาวิญญูชนชายทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและเสียสละเวลาในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทั้งในสาขาเด็ก สาขาFlexible learning ที่คอยช่วยเหลือปลอบใจ ให้กำลังใจ และร่วมแบ่งปันประสบการณ์ต่างๆที่มีคุณค่าตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ กว่าที่การศึกษานี้จะสำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยได้ผ่านประสบการณ์ชีวิตที่พบกับการเปลี่ยนแปลงและปัญหามากมาย บ่อยครั้งที่ท้อแท้และหมดหวัง แต่เพราะได้รับกำลังใจจากกัลยาณมิตรมากมายหลายท่าน โดยเฉพาะครอบครัว เพื่อนร่วมงาน มีส่วนสำคัญที่ช่วยให้งานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ ขอขอบคุณสำหรับทุกสิ่งทุกอย่างคะ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
คำจำกัดความ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
แนวคิดพื้นฐาน (Preconceived notion).....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
1. แนวคิดเกี่ยวกับวิถีวัยรุ่นชาย	6
2. การเป็นบิดาวัยรุ่น	15
3. บทบาทพยาบาล	21
4. แนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา.....	28
5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
1. พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (setting).....	42
2. ผู้ให้ข้อมูล (key informant).....	42
3. การได้มาและการเข้าถึงข้อมูล	43
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
6. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลและจรรยาบรรณของนักวิจัย.....	47
7. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
8. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล (trustworthiness).....	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผลการวิจัย.....	76
ข้อเสนอแนะ	80
รายการอ้างอิง	82
ภาคผนวก.....	89
ภาคผนวก ก เครื่องมือการวิจัย.....	90
ภาคผนวก ข จริยธรรมในการวิจัย	95
ภาคผนวก ค ตารางแสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล.....	103
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	111

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วัยรุ่นมีบุตรเป็นปัญหาสำคัญในสังคมปัจจุบันทั่วโลก องค์การอนามัยโลกรายงานว่าประเทศไทย มีสถิติทารกที่เกิดจากวัยรุ่น อายุ 10 - 19 ปี ในปี 2553 จัดเป็นอันดับที่ 2 ของโลกและเป็นอันดับที่ 1 ของเอเชีย และสำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค รายงานว่าในกลุ่มดังกล่าว พบวันละ 336 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ของสถิติการคลอดบุตรต่อวันทั้งประเทศ (2555) และข้อมูลจาก “ระบบรายงานสภาวะการมีบุตรของวัยรุ่น” แสดงให้เห็นแนวโน้มในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ว่า สถานการณ์วัยรุ่นมีบุตรอายุ 15 -19 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด โดยกลุ่มวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องเฝ้าระวังตามเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก มีค่าร้อยละเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาตั้งแต่ปี 2543 (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงแห่งมนุษย์) และจากการศึกษาข้อมูลอายุของมารดาวัยรุ่นและอายุของบิดาวัยรุ่น ของข้อมูลจดทะเบียนการเกิดของสำนักบริหารทะเบียนกรมการปกครอง พบว่ามีทารกที่เกิดจากบิดาและมารดาวัยรุ่น ในปี พ.ศ. 2552 ปี 2555 และปี 2556 คิดเป็น ร้อยละ 35 , ร้อยละ 41 และ ร้อยละ 43 ตามลำดับ ของการบิดาที่มีภรรยาที่เป็นวัยรุ่นทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีทารกที่เกิดจากบิดาและมารดาวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีเช่นกัน

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งทำให้โลกไร้พรมแดน การแพร่ระบาดของสื่อลามก และยาเสพติด ความฟุ้งเฟ้อและวัตถุนิยมของเยาวชน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และความซื่อซื่อซื่อที่เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (ศิริพร จิรวัดน์กุล, 2556) โครงสร้างของครอบครัวที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นครอบครัวเดี่ยว ความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจที่ทำให้วัยรุ่น ขาดผู้ให้คำปรึกษา ถูกทอดทิ้งให้แก้ปัญหาและดำเนินชีวิตตามลำพัง (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2550) เป็นสาเหตุให้วัยรุ่นมีบุตรก่อนวัยอันควร ซึ่งการมีบุตรในบิดาวัยรุ่นเป็นภาวะวิกฤติที่ซ้ำซ้อนกับภาวะวิกฤติเดิมที่มีอยู่ตามพัฒนาการของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อจากอิทธิพลและการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนของร่างกาย (สุชา จันท์ธอม, 2536) และด้วยลักษณะนิสัยของวัยรุ่นชายที่มีอารมณ์ไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ เปลี่ยนแปลงง่าย (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539) รักอิสระ เป็นตัวของตัวเอง อยากรู้ อยากรู้อยากเห็น อยากรอง ชอบความตื่นเต้นท้าทาย ชอบความถูกต้องยุติธรรม (สุชา จันท์ธอม, 2536) รวมทั้งวิถีการดำเนินชีวิตที่รักสนุก ชอบเที่ยวสถานบันเทิง (มาฆะ ชิตตะสังคะ, 2549) เมื่อต้องมาเป็นบิดาก่อนวัยอันควรนั้น ทำให้วัยรุ่นชายเกิดผลกระทบทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ถึงแม้ว่าการมีบุตรก่อนวัยอันควรมีผลต่อบิดาวัยรุ่นชายทางด้านกายภาพเพียงเล็กน้อย เช่น การติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ แต่มีผลกระทบทางด้านจิตใจและ

อารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 55 บิดาวัยรุ่นชายมักไม่มีความสุขเวลาที่เห็นและต้องดูแลทารก (Hendricks et al, 1983 อ้างถึงใน Buss et al, 2003) และบางส่วนมีปัญหาในการรับมือต่อความเป็นบิดา ขาดแนวทางและแหล่งสนับสนุนจากครอบครัว (Rivara et al, 1986 อ้างถึงใน Buss et al, 2003) อีกทั้งมีปัญหาการเรียนตกต่ำหรือบางรายต้องออกจากโรงเรียนเพื่อมาทำงาน การใช้สารเสพติด ขาดความรู้ในการประกอบอาชีพ ขาดทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข มีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ถูกมองว่าเป็นผู้ชายที่ไม่ดี ไม่เป็นสุภาพบุรุษ ขาดความมั่นใจ และมีความทรงจำระหว่างบิดาและมารดาวัยรุ่นที่เลวร้าย ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกัน (อมรวิเศษ นาครทรรพ, 2555) มีอารมณ์แปรปรวน เกิดปัญหาทะเลาะระหว่างบิดาและมารดาวัยรุ่นซึ่งมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่เหมาะสมทั้งคู่ บางรายทะเลาะกันรุนแรง ส่งผลต่อการดำรงอยู่ของครอบครัวและชีวิตคู่ เกิดการหย่าร้าง มารดาหรือบิดาต้องรับภาระหนักในการเลี้ยงดูทารกเอง หรือบางรายไม่สามารถเลี้ยงได้ต้องทิ้งให้บิดามารดาของแต่ละฝ่ายเลี้ยง (ทองพลู บัวศรี, 2553) ทารกที่เกิดมามีภาวะเสี่ยงต่อการถูกทอดทิ้งมากขึ้น ส่งผลกระทบระยะยาวต่อทารกและเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่เสี่ยงต่อการเป็นปัญหาสังคมมากขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า สถาบันครอบครัวมีความสำคัญมากที่สุดต่อสมาชิกในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ และมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆ ต่อเด็ก (ภัสยกร เลาสวัสดิกุล, 2550) ทารกจะเติบโต และมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมที่ดีนั้น จำเป็นต้องมีทั้งบิดาและมารดา (Walker, 2012) และมีครอบครัวที่มีความอบอุ่นผูกพันกัน (ดุขฎิ โยเหลา, 2545) ซึ่งตรงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ได้ให้ความสำคัญของการเสริมสร้างความมั่นคงของครอบครัว โดยการให้บิดามารดามีความสำนึกในความเป็นบิดาและมารดา ครอบครัวเกิดความรักความอบอุ่น ทั้งนี้บิดามีความสำคัญอย่างมากในการเลี้ยงดูและอบรมบุตร เป็นผู้ปกป้องแก้ปัญหาในครอบครัว และเป็นกำลังสำคัญในการช่วยสนับสนุน ปรึกษาประคองมารดา นอกจากนี้ยังพบว่าทารกที่ได้รับการดูแลจากบิดาวัยรุ่นชายมีความเข้มแข็งทางด้านจิตใจมากกว่าทารกที่ได้รับการเลี้ยงดูจากมารดาเพียงคนเดียว (Mollborn and Lovegrove, 2011) ดังนั้นบิดาจึงมีความสำคัญต่อการเลี้ยงดูบุตร สอดคล้องกับทฤษฎีความผูกพันระหว่างบิดาและทารกของ Bowlby (1973 อ้างถึงใน เพ็ญศรี แสงเจริญ, 2549) กล่าวถึงพัฒนาการความผูกพันของบิดาและทารกในช่วง 6 เดือนแรกหลังเกิด เป็นระยะที่ทารกมีพัฒนาการความสัมพันธ์ของภาพบุคคลสำคัญต่อชีวิตทารกที่จะพัฒนาไปสู่ความผูกพันที่แน่นแฟ้นของความเป็นบิดาและทารก

การศึกษาเกี่ยวกับการเป็นบิดาของวัยรุ่นชายยังมีผู้ศึกษาอยู่น้อย จากการทบทวนวรรณกรรมของต่างประเทศ พบว่า ถึงแม้ว่าบิดาจะทำหน้าที่เลี้ยงบุตรน้อยกว่ามารดา เนื่องจากมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ต้องออกมาทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัว และความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรน้อย (Rhein, 1997)

แต่เมื่อบิดาวัยรุ่นเลี้ยงดูบุตรทารก รับผิดชอบให้การสนับสนุนส่งเสริมมารดา และสามารถดูแลทารกได้เป็นอย่างดีไม่น้อยไปกว่าวัยรุ่นผู้ใหญ่ (Frewin et al, 2007) เมื่อบิดาวัยรุ่นชายมีส่วนร่วมดูแลทารกจะทำให้ทารกมีพัฒนาการที่ดีมากขึ้น (Mollborn and Lovegrove, 2011) นอกจากนี้ยังพบว่าการที่บิดาวัยรุ่นชายได้อยู่ร่วมกับมารดาตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และหลังคลอด ช่วยส่งเสริมการเป็นบิดาและลดอัตราการทอดทิ้งบุตรได้ (Holmes, 2009) แต่ปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชายในบริบทของประเทศไทย

จากสถิติของสำนักงานทะเบียน กรมการปกครองพบว่า จังหวัดนครปฐม ในปี 2553 พบสถิติบิดาวัยรุ่นชายจำนวน 737 ราย จากจำนวนบิดาที่มีมารดาเป็นมารดาวัยรุ่น จำนวน 1,485 ราย คิดเป็นร้อยละ 49 และจากการสำรวจของผู้วิจัยที่โรงพยาบาลนครปฐมในระยะเวลา 2 เดือนพบว่า มีทารกที่ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดาและมารดาวัยรุ่น คิดเป็นร้อยละ 76 ของครอบครัววัยรุ่นทั้งหมดที่มารับการตรวจที่คลินิกสุขภาพดี และ Klaus & Kennell (1982) กล่าวว่าบิดาที่ต้องการบุตรมีความรู้สึกดีใจ แต่ในรายที่ไม่ต้องการบุตรเกิดความรู้สึกทางลบ และไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ ซึ่งในวัยรุ่นชายมักจะเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวัยรุ่นชายในช่วงเวลาที่ทราบว่าตนเองมีบุตรจนกระทั่งเลี้ยงดูทารกในช่วง 3 - 6 เดือนแรก ซึ่งหากมีองค์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชายที่ร่วมให้การเลี้ยงดูบุตรว่าชีวิตของการเป็นบิดาวัยรุ่นชายส่งผลกระทบต่อตนเองชีวิตทารกและครอบครัว สังคมในด้านไหนบ้าง และมีความต้องการ ความรู้สึกอย่างไร จากชีวิตที่เป็นอิสระ กลายเป็นบิดาก่อนวัยอันควร และเหตุผลอะไรที่ทำให้บิดาวัยรุ่นชายอยู่ดูแลทารก ไม่ทอดทิ้งบุตร ข้อความรู้อย่างไรที่จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการจัดบริการทางการแพทย์ เพื่อส่งเสริมการดำรงอยู่ของครอบครัววัยรุ่น การปรับตัวของบิดาวัยรุ่นชายในการดูแลบุตร ร่วมกับมารดา เพื่อให้บิดาวัยรุ่นชายสามารถก้าวผ่านช่วงวิกฤตนั้นได้ รวมทั้งทารกจะเติบโต และมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อบรรยายประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา (Husserlian Phenomenology) ของ Husserl เพื่อบรรยายประสบการณ์ในการเป็นบิดาของวัยรุ่นชายอายุระหว่าง 15 -19 ปี จำนวน 14 ราย ในจังหวัด

นครปฐม ตั้งแต่ เม.ย. – สิงหาคม 2557 ทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล (information) แบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

คำจำกัดความ

วัยรุ่นชาย หมายถึง ผู้ชายไทยที่มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปีบริบูรณ์ที่มีบุตรกับมารดาวัยรุ่น

ประสบการณ์การเป็นบิดา หมายถึง คำบอกเล่าของวัยรุ่นชายที่มีส่วนร่วมในการดูแลบุตรหลังคลอด 3 - 6 เดือน ตามการรับรู้ ความคิด ความรู้สึก และความเชื่อของตอนที่เกิดขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานทางการพยาบาลที่สอดคล้องและเหมาะสมสำหรับการเป็นบิดาวัยรุ่น
2. นำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดการวิจัยเพื่อออกแบบวิธีการให้การช่วยเหลือบิดาวัยรุ่น

แนวคิดพื้นฐาน (Preconceived notion)

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl (1962) (Husserlian Phenomenology) ซึ่งเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ เหตุการณ์ที่เป็นเรื่องสะเทือนใจ สมหวัง ผิดหวัง หรือเป็นเรื่องของความสัมพันธ์ (ชายโพธิสิตา, 2550) จนกว่าจะเข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยสืบค้นเพื่ออธิบายประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลกำลังประสบอยู่ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยปราศจากการตีความของผู้วิจัย และผู้วิจัยไม่ใช้กรอบแนวคิดหรือทฤษฎีใดๆ ในการควบคุมการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ กำหนดขอบเขต การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางใน การบรรยายประสบการณ์การเป็นบิดาวัยรุ่นชาย โดยได้กำหนดหัวข้อที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตของวัยรุ่นชาย

- 1.1 ความหมายวัยรุ่น
- 1.2 พัฒนาการของวัยรุ่น
- 1.3 พัฒนาการของวัยรุ่นชาย
- 1.4 ทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชาย
- 1.5 ความต้องการของวัยรุ่น
- 1.6 ปัญหาของวัยรุ่นชาย
- 1.7 ลักษณะนิสัยและวิถีการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นชาย
- 1.8 ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นชาย

2. การเป็นบิดาวัยรุ่น

- 2.1 สถานการณ์ของบิดาวัยรุ่นชาย
- 2.2 การปรับตัวเพื่อเป็นบิดาวัยรุ่นชาย
- 2.3 ความสำคัญของบิดาที่มีต่อบุตร
- 2.4 บทบาทหน้าที่ของบิดา
- 2.5 ความผูกพันของบิดาที่มีต่อทารก

3. บทบาทพยาบาล

- 3.1 บทบาทพยาบาลในการส่งเสริมการเป็นบิดาวัยรุ่น
- 3.2 บทบาทพยาบาลในการดูแลครอบครัววัยรุ่น

4. แนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา

- 4.1 ปรัชญาพื้นฐานของการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl
- 4.2 ลักษณะทั่วไปของการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาเชิงพรรณนา
- 4.3 กระบวนการในการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา
- 4.4 การสัมภาษณ์เชิงลึก (in – depth interview)
- 4.5 การสังเกต (observation)
- 4.6 บันทึกภาคสนาม (field note)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัววัยรุ่นชาย

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิถีวัยรุ่นชาย

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

คำว่าวัยรุ่น หรือ Adolescence มีรากศัพท์มาจากคำว่า Adolescere ในภาษาละติน ที่หมายถึง ความเจริญหรือการเจริญเข้าสู่ความมีวุฒิภาวะ นั่นคือ เป็นวัยที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่ โดยถือเอาความพร้อมทางด้านร่างกายเป็นเครื่องตัดสิน ในระยะนี้ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตและมีวุฒิภาวะทางเพศโดยสมบูรณ์ นั่นคือเพศหญิงมีประจำเดือนเป็นครั้งแรก และเพศชายเริ่มผลิตเซลล์สืบพันธุ์ (สุชา จันทรเฒ, 2536)

องค์การอนามัยโลก (WHO, 1998) ได้ให้ความหมายของคำว่าวัยรุ่น ไว้ว่า วัยรุ่นมีลักษณะ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นระยะที่มีพัฒนาการทางร่างกายตั้งแต่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะเพศไปจนกระทั่งมีวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์
2. เป็นระยะที่มีการพัฒนาทางด้านจิตใจจากเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่
3. เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ต้องพึ่งพาทางด้านเศรษฐกิจไปสู่ภาวะที่ต้องรับผิดชอบ และพึ่งพาตนเอง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544) กล่าวว่าวัยรุ่นหมายถึง เป็นช่วงชีวิตระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญเพราะมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้านในระบบต่างๆ ของร่างกาย รวมทั้งระบบเพศ ด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม

อุไร สุมาริธรรม (2545) กล่าวว่าวัยรุ่นหมายถึง วัยที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กกับผู้ใหญ่ ซึ่งมักจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่บทบาทการเป็นผู้ใหญ่

จากที่ได้กล่าวมาแล้วสรุปความหมายวัยรุ่นได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อก้าวจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ โดยเริ่มการพึ่งพาตนเอง และมีการเปลี่ยนแปลงของระบบทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการปรับเปลี่ยนจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นสัญญาณบอกการพ้นระยะการเป็นเด็ก (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) โดยมีการกำหนดช่วงอายุของวัยรุ่นไว้ต่างๆ กัน โดยองค์การอนามัยโลก (1989) ได้กำหนดช่วงอายุวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 10 -19 ปี โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ วัยรุ่นตอนต้น อายุ 10 - 14 ปี วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 15 -17 ปี และวัยรุ่นตอนปลาย อายุ 18 - 19 ปี

ซึ่งการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (adolescent pregnancy) หมายถึง การตั้งครรภ์ในสตรี ที่มีอายุระหว่าง 10 – 19 ปี โดยถืออายุ ณ เวลาที่คลอดบุตร ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น adolescents คือ ช่วงอายุ 15 – 19 ปี และyounger adolescentsคือ ช่วงอายุ 10 – 14 ปี (world health organization, 2004) และองค์การอนามัยโลกรายงานว่าประเทศไทย มีสถิติทารกที่เกิดจากวัยรุ่น อายุ 10 – 19 ปี ในปี 2553 จัดเป็นอันดับที่ 2 ของโลกและเป็นอันดับที่ 1 ของเอเชีย และสำนักกระบวนวิทยากรมควบคุมโรค รายงานว่าในกลุ่มดังกล่าว พบวันละ 336 คน คิดเป็นร้อยละ16.2 ของสถิติการคลอดบุตรต่อวันทั้งประเทศ (2555) และข้อมูลจาก “ระบบรายงานสภาวะการมีบุตรของวัยรุ่น” แสดงให้เห็นแนวโน้มในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา ว่า สถานการณ์วัยรุ่นมีบุตรอายุ 15 -19 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด โดยกลุ่มวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องเฝ้าระวังตามเกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก มีค่าร้อยละเกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้มาตั้งแต่ปี 2543 (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงแห่งมนุษย์) ในปี 2552 มีทารกที่เกิดจากมารดาวัยรุ่นและบิดาวัยรุ่นในช่วงอายุ 15 -19 ปี คิดเป็นร้อยละ 35% (ข้อมูลการเกิดของสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง) จากข้อมูลดังกล่าว ดังนั้นจึงใช้ข้อมูลมารดาเป็นข้อมูลย้อนกลับในการกำหนดอายุของบิดาวัยรุ่นที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1.2 พัฒนาการของวัยรุ่น

พัฒนาการของวัยรุ่น แบ่งได้เป็น 3 ระยะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วัยรุ่นตอนต้น อายุ 11 – 13 ปี เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายมาก จึงมีความคิดหมกมุ่นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ทำให้อารมณ์แปรปรวนได้ ในระยะนี้วัยรุ่นจะให้ความสนใจต่อการสร้างสัมพันธ์กับเพื่อนเพศเดียวกัน ความคิดของวัยรุ่นกลุ่มนี้จะมีจุดเน้นอยู่กับปัจจุบันและมีตนเองเป็นศูนย์กลาง (Schusster and Ashburn, 1992)

วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 14 – 16 ปี เป็นวัยที่ยอมรับสภาพร่างกายที่เป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้วมีความคิดเชิงนามธรรม จึงใฝ่หาอุดมการณ์และเอกลักษณ์ของตนเพื่อความเป็นตัวของตนเอง และพยายามที่จะเป็นอิสระจากการพึ่งพิงบิดามารดา ในระยะนี้วัยรุ่นเริ่มพัฒนาความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ (Schusster and Ashburn, 1992) จะยังคงยึดตนเองเป็นศูนย์กลางแต่เริ่มมีความคิดเกี่ยวกับอนาคตของตนมากขึ้น

วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 17 – 19 ปี เป็นช่วงเวลาของการเผชิญความเป็นจริงต่อวัยผู้ใหญ่ที่กำลังมาถึง ในระยะนี้วัยรุ่นจะอารมณ์มั่นคงมากขึ้น มีเหตุผลมากขึ้น เพิ่มความรับผิดชอบในพฤติกรรมของตนเองรวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตน มีการพิจารณาเกี่ยวกับการศึกษา การประกอบอาชีพ และทักษะทางสังคมที่เป็นต่อการดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่ มีการปรับตัวที่ดีขึ้น (Schusster and Ashburn, 1992)

1.3 พัฒนาการของวัยรุ่นชาย (ทวิศักดิ์ กสิผล, 2554) แบ่งได้เป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.3.1 ด้านสรีรวิทยา พัฒนาการด้านนี้เกี่ยวกับระบบต่างๆของร่างกาย ได้แก่ ระบบสมอง ระบบหัวใจ ระบบการไหลเวียนของเลือด ระบบการหายใจ ระบบย่อยอาหาร ระบบกล้ามเนื้อ และระบบต่อมไร้ท่อต่างๆ มีการเจริญเติบโตไปพร้อมกับการเจริญเติบโตของวัยรุ่นชาย โดยเฉพาะต่อมเพศ จะเริ่มผลิตเซลล์สืบพันธุ์ อวัยวะเพศเริ่มผลิตอสุจิ ผลิตฮอร์โมน มีพัฒนาการของลักษณะที่แสดงเป็นเพศชาย เช่น มีหนวด มีเครา เสียงแตกหนุ่ม

1.3.2 ด้านร่างกาย เป็นระยะที่มีพัฒนาการทางด้านร่างกายเปลี่ยนแปลงเร็ว แต่ในวัยรุ่นชายจะมีการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายช้ากว่าเพศหญิง ประมาณ 2 ปี ทำให้ยังมีรูปร่างที่เตี้ยกว่า แต่จะมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะเตี้ยมาเป็นผู้ใหญ่ โดยเรียกระยะแตกหนุ่ม ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 14 ปี อวัยวะเพศมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว สามารถผลิตอสุจิได้ สามารถสืบพันธุ์ได้ เริ่มมีขนขึ้นตามร่างกาย

เช่น รักแร้ อวัยวะเพศ เสียเปลี่ยนเป็นเสียงแหบ ห้าวขึ้น คล้ายคนเป็นหวัด ในระยะนี้วัยรุ่นอาจมีความวิตกกังวลทำให้อายไม่กล้าเผชิญหน้าเพศตรงข้าม และกลัวการล้อเลียนจากเพื่อนต่างเพศได้

1.3.3. ด้านอารมณ์ อารมณ์ของวัยรุ่นค่อนข้างแปรปรวนง่ายเช่น อารมณ์โกรธ เศร้าใจ เกลียดชัง เสียใจ สนุก มีความสุข เป็นต้น เป็นวัยที่ง่ายต่อการยุแหย่ หรือถูกชักนำให้เกิดการอยากลองของใหม่ทั้งทางด้านดีและไม่ดี ซึ่งไม่มีการไตร่ตรองอย่างรอบคอบ

1.3.4. ด้านสติปัญญา วัยรุ่นชายเป็นวัยที่มีการคิดเป็นเหตุเป็นผล และสามารถตัดสินใจ ปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ได้ มีการพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในหมู่เพื่อนและคนในสังคม อาจมีการเลียนแบบบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ เช่น ดารา คนใกล้ชิดเพื่อน (สุชา จันทรเอม, 2536)

1.3.5. ด้านสังคม วัยรุ่นชายมีการเปลี่ยนแปลงตนเองเกี่ยวกับสถานะความต้องการเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในครอบครัว มีความต้องการการเป็นอิสระส่วนตัว ชอบอยู่ตามลำพัง มีห้องเป็นส่วนตัว เป็นสัดส่วน มีความสนใจและจะใช้เวลาอยู่กับกลุ่มเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ในวัยรุ่นชายจะมีเพื่อนเป็นกลุ่มใหญ่กว่าวัยรุ่นหญิง และไม่มีเพื่อนสนิท ส่วนวัยรุ่นหญิงจะมีเพื่อนสนิทเพียง 1 คนเท่านั้น

1.4 ทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชาย

นักจิตวิทยาได้กล่าวถึงในแง่มุมต่างๆต่างกัน (ทวิศักดิ์ กสิผล, 2554) ดังนี้

1.4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ (Piaget's Cognitive Development Theory) กล่าวถึง พัฒนาการของเด็กวัยรุ่นช่วงอายุ 13-16 ปี เป็นขั้นเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรม โดยจะมีการพัฒนาด้านสติปัญญาได้ดีประมาณร้อยละ 90 ของผู้ใหญ่ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ แต่ต้องได้รับการสนับสนุนและยอมรับจากคนรอบข้างจึงจะกล้าตัดสินใจ

1.4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศของฟรอยด์ (Freud's Psychosexual Theory) กล่าวว่า ความสุขและความพอใจของวัยรุ่นชายช่วงอายุ 13-18 ปี คือการได้สนใจเพศตรงข้าม ในวัยนี้เริ่มห่างแม่ แต่มาสนใจและเลียนแบบบิดาแทน พฤติกรรมที่ปรากฏจะติดตัวตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่ จะมีความรักความผูกพันให้แก่ฝ่ายหญิงจนถึงขั้นแต่งงานสร้างครอบครัว จนครบวงจรชีวิต ช่วยทำให้เข้าใจเบื้องหลังของวัยรุ่นเป็นอย่างดี

1.4.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอิริคสัน (Erikson's Psychosocial Theory) วัยรุ่นชายเริ่มมีการสร้างเอกลักษณ์ หรือบุคลิกภาพของตนเองโดยเลียนแบบเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิด แต่ถ้ายังไม่

สามารถสร้างเอกลักษณ์เป็นของตนเองได้ จะเกิดความว่าวุ่น ว่าเหวและหมดหวัง ทฤษฎีนี้ทำให้เข้าใจว่าวัยรุ่นชายต้องการอะไร และสามารถปรับตัวไปในสิ่งที่ต้องการได้

1.5 ความต้องการของวัยรุ่น

เมื่อลักษณะทางกายและทางอารมณ์เปลี่ยนแปลงความต้องการต่างๆของวัยรุ่นย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่ไม่ยึดติดกับครอบครัวแต่เน้นกลุ่มเพื่อนเป็นแนวทางปฏิบัติ จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถแบ่งความต้องการของวัยรุ่นแยกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

1.5.1 ความต้องการทางกาย เป็นความต้องการทางด้านปัจจัย 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย เนื่องจากเป็นวัยที่ไม่สามารถเลี้ยงตนเองได้ ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ตลอดเวลา เด็กจึงอยากได้รับความมั่นใจว่าเขาจะได้รับการเลี้ยงดู ค้ำครอง ปกป้องจนสามารถจะช่วยเหลือต่อไปได้ (สุกัญญา แสงตุ่น, 2553)

1.5.2 ความต้องการทางด้านจิตใจ เป็นความต้องการที่มองเห็นไม่ได้ จับต้องไม่ได้แต่ความต้องการแบบนี้มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน (สุกัญญา แสงตุ่น, 2553)

1.5.3 ต้องการความรัก คือ อยากยอมรับ และอยากถูกรัก เช่น รักบิดาแม่ พี่น้อง เพื่อนฝูง รักเพื่อนต่างเพศ (สุกัญญา แสงตุ่น, 2553)

1.5.4 ต้องการความสนุกเพลิดเพลิน ส่วนมากจะออกในรูปกิจกรรมกีฬาหรือการบันเทิงต่างๆ (สุกัญญา แสงตุ่น, 2553)

1.5.5 ต้องการความอิสระ ไม่ต้องอยู่ใต้คำสั่ง คำบังคับของผู้ใดรวมทั้งพ่อแม่ด้วย (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) ซึ่งความต้องการอิสระนี้ อาจแสดงออกมาในรูปการต่อต้านระเบียบกฎข้อบังคับต่างๆ ขัดขืน ดื้อดึงคำสั่งสอนของบิดาแม่ หรือครูบาอาจารย์ (สุกัญญา แสงตุ่น, 2553)

1.5.6 ต้องการได้รับการยกย่อง ต้องการการมีชื่อเสียง อยากให้สังคมชื่นชม อยากเด่นอยากดัง เช่น อยากเป็นนักกีฬาที่เก่ง เป็นขวัญใจโรงเรียน ความต้องการนี้อาจออกเป็นในรูปแบบของการฝึกระเบียบทางสังคม หากการทำดีแล้วไม่เป็นผล (สุกัญญา แสงตุ่น, 2553)

1.5.7 ต้องการมีอนาคต คือ อยากให้ผู้ใหญ่เห็นว่าควรยึดอาชีพด้านไหน ตามความถนัดของตัวเอง (สุกัญญา แสงตุ่น, 2553)

1.5.8 มีอุดมคติสูง เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ทฤษฎี และยังไม่เคยออกไปประสบกับสภาพความจริง จึงอาจจะละเลยมองข้ามความจริงไปบ้าง ซึ่งจัดเป็นพวกอุดมคติ มากกว่ามุ่งไปในทางปฏิบัติ (สุกัญญา แสงตุ่น, 2553)

1.5.9 ต้องการประสบการณ์ใหม่ ความต้องการนี้จะรุนแรง และหาความพอใจโดยทางใดทางหนึ่ง อยากแต่งกายแปลกๆ ตามสมัยนิยม อยากมีเพื่อนต่างเพศ หากผู้ใหญ่คัดค้านจะเกิดการปิดบัง หลอกลวง ในที่สุดจะเกิดความเสื่อมเสีย วัยรุ่นจะมีพฤติกรรมกรรมการแสดงที่รุนแรงเกินปกติ เช่น เมื่อผิดหวัง หรือถูกขัดใจ โดนดุด ก็อาจทำร้ายตนเอง เพื่อเป็นการประท้วง (สุกัญญา แสงตุ่น, 2553) บางคนอาจชอบลองสิ่งๆ ที่ผิดๆ เช่น ยาเสพติด ประพฤติผิด หรืออยากลองเพื่อประชดชีวิต (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553)

1.5.10 ต้องการเลือกอาชีพ วัยรุ่นเริ่มเข้าใจและเห็นความสำคัญเรื่องอาชีพ ซึ่งการมีอาชีพนำมาซึ่งสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม อาชีพเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความเป็นผู้ใหญ่ แต่บางคนไม่เคยสนใจและเตรียมตัวเพื่อเลือกอาชีพ แต่จะเตรียมตัวเมื่อได้รับอิทธิพลจากเพื่อน พ่อแม่ผู้ปกครอง และสังคม (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553)

1.6 ปัญหาวัยรุ่น

องค์การอนามัยโลก (WHO,1993 อ้างถึงใน สุกัญญา แสงตุ่น, 2553) ได้สรุปปัญหาของวัยรุ่นในประเทศกำลังพัฒนาว่า วัยรุ่นต้องเผชิญกับปัญหาสำคัญหลายประการ ปัญหาหนึ่งที่สำคัญคือ ปัญหาการแต่งงานและการตั้งครรภ์ โดยเฉพาะมีวัยรุ่นจำนวนมากที่การตั้งครรภ์โดยไม่พึงปรารถนา เนื่องจากการมีเพศสัมพันธ์เร็วกว่าวัยอันควร ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาโรคติดต่อจากการมีเพศสัมพันธ์เร็วกว่าวัยอันควร ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ปัญหาการเจ็บป่วยและการตายของทารก สามารถสรุปปัญหาของวัยรุ่น (วันเพ็ญ ปันราช, 2531 อ้างถึงใน สุกัญญา แสงตุ่น, 2553) ได้ดังนี้

1.6.1 ปัญหาด้านสังคมและบุคลิกภาพ พบว่า สิ่งแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของบิดาแม่ มีอิทธิพลต่อพื้นฐานทางสังคม และบุคลิกภาพของบุคคลตั้งแต่ในวัยเด็ก การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพ และสภาพจิตใจที่มีความสุข วัยรุ่นที่ได้รับความรักความอบอุ่นจากบิดาแม่ มักปรับตัวได้ดีกว่าวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ดี กลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดวัยรุ่นถัดไป คือ กลุ่มเพื่อน ซึ่งในกลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลสูง ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นได้รับอิทธิพลสูงจากเพื่อนทั้งด้านค่านิยม ธรรมเนียมในการแต่งกาย ตลอดจนการชักจูงของกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งต่างๆ ดังนี้ คือ

1) ปัญหาความขัดแย้งกับบิดาแม่ ความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับบิดาแม่ ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นเกือบทุกครอบครัว ซึ่งสาเหตุมักเกิดจากการที่บิดาแม่ยกเอาที่และน้องมาเปรียบเทียบกับ การคาดหวังให้วัยรุ่นทำตามความต้องการ และการบังคับไม่ให้ออกจากบ้าน การแต่งกาย ไม่ให้คบเพื่อนต่างเพศ และการไม่เข้าความต้องการของวัยรุ่น

2) ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อน เพื่อนในวัยรุ่นเป็นส่วนสำคัญมาก เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับ แรงสนับสนุนจากเพื่อน และมักคิดว่าปัญหาของเพื่อนเป็นปัญหาของตน

3) ปัญหาเสพติด ในวัยนี้เป็นวัยที่มีความคึกคะนอง ชอบลองของใหม่ ส่วนใหญ่มักเกิดในกลุ่มที่ถูกชักชวนจากเพื่อน หรือในรายที่มีปัญหาทางกาย และจิตใจรวมทั้งปัญหาครอบครัว

4) ปัญหาอาชญากรรม ปัญหานี้มักเกิดจากครอบครัววัยรุ่นที่มีปัญหามาจากขาดความรัก และขาดโอกาสทางการศึกษา

5) ปัญหากร่วมเพศ เกิดจากการที่วัยรุ่นมีปมด้อยเนื่องจากขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ทำให้ไม่กล้าคบเพื่อนต่างเพศ ขาดการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ หรือการบกร่องทางจิตใจของวัยรุ่นเอง

1.6.2. ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ได้แก่

1) ปัญหาทุโภชนาการ เนื่องจากได้รับอาหารไม่เพียงพอ สาเหตุเกิดจากปัญหาเศรษฐกิจ งดรับประทานอาหารตามเพื่อน รับประทานไม่เป็นเวลาเนื่องจากติดเกม ทำให้ร่างกายเจริญเติบโตได้ไม่ดี และสมองพัฒนาการได้ไม่เต็มที่

2) ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากโรคและการเจ็บป่วย

ก) โรคที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ (Sexually transmitted diseases: STD) เป็นโรคที่ติดต่อในกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการทางเพศและความอยากรู้อยากลองในเรื่องเพศสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ข) การตั้งครรภ์ในขณะที่ไม่พร้อม ซึ่งเป็นปัญหาชีวิตร้ายแรงมากและนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ตามมา เช่นต้องออกจากโรงเรียน สุขภาพจิต เป็นต้น

1.7 ลักษณะนิสัยและวิถีการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นชาย

1.7.1 ลักษณะนิสัย

มีอารมณ์ไม่คงที่ ไม่สม่ำเสมอ เปลี่ยนแปลงง่าย (พรพิมล เจริญนาครินทร์, 2539) รักอิสระ เป็นตัวของตัวเอง อยากรู้ อยากรูเห็น อยากรอง ชอบความตื่นเต้น ทำทหาย ชอบความถูกต้อง ยุติธรรม (สุชา จันท์เอม, 2536)

1.7.2 วิถีการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นชาย

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมอารมณ์ และเป็นช่วงวิกฤติของชีวิต รวมทั้งลักษณะนิสัยที่มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ไม่ชอบอยู่ในกรอบ ต้องการอิสระ ซึ่งในปัจจุบันมีสื่อต่างๆจำนวนมาก ทำให้วิถีชีวิตของวัยรุ่นชายเปลี่ยนไปจากเดิมซึ่ง Bronfenbrenner (1979 อ้างถึงใน มาฆะ ชิตตะสังคะ, 2549) ศึกษาวิถีชีวิตวัยรุ่นว่า บทบาทของวัยรุ่นที่แสดงออกมานั้นขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางสังคม และความคาดหวังที่วัยรุ่นต้องการเรียนรู้ เช่น ความคาดหวังในการแสดงบทบาทที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับอายุ ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทชายหญิง ซึ่งความคาดหวังดังกล่าวมีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นชายตามช่วงอายุที่แตกต่างกัน และ Goffman (1971 อ้างถึงใน มาฆะ ชิตตะสังคะ, 2549) ได้ศึกษาวิถีชีวิตวัยรุ่นตามท้องถิ่น พบว่า บุคคลแต่ละคนจะแสดงออกทางพฤติกรรม การแต่งกายตามสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในบริบทของประเทศไทย มาฆะ ชิตตะสังคะ (2549) ได้ศึกษาวิถีชีวิตวัยรุ่นไทยในวัยเรียนในจังหวัดพิษณุโลกและเชียงใหม่ พบว่า วัยรุ่นไทยใช้ชีวิตในการเที่ยวตามสถานบันเทิง ผับ ร้านนวมและศูนย์การค้า ซึ่งในวัยรุ่นชายไทยส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และเคยลองยาเสพติด รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ คิดว่าเพศสัมพันธ์ไม่ใช่เรื่องเสียหาย เป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แต่ยังไม่ทิ้งการเรียน ซึ่งเป้าหมายชีวิตในอนาคตของวัยรุ่นชายต้องการมีความมั่นคงในชีวิต และยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและมีพ่อแม่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ

1.8 ผลกระทบของการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นชาย

1.8.1 ผลกระทบต่อวัยรุ่นชาย

การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญต่อมารดาวัยรุ่นและทารกเพราะส่งผลกระทบโดยตรงมากกว่าวัยรุ่นชาย แต่ในวัยรุ่นชายพบว่าส่วนใหญ่ส่งผลกระทบในด้านความรับผิดชอบที่ต้องมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น มีผลต่อการดำเนินชีวิต แต่มีผลกระทบทางด้านร่างกายเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่ส่งผลกระทบต่อทารกและมารดามากกว่า (Hendricks et al, 1983, ศิริพร จิรวัดน์กุล, 2554) แต่จากการทบทวนวรรณกรรมในต่างประเทศ พบว่าบิดาวัยรุ่นมีผลกระทบทางกาย และจิตใจเหมือนกัน แต่ยังไม่ได้รับการดูแลและใส่ใจเท่าที่ควร (Taucher.P, 1991) ผลกระทบต่อวัยรุ่นชายสรุปได้ ดังนี้

1) การศึกษา ส่งผลต่อการเรียนทำให้การเรียนตกต่ำ ถูกจับแต่งงาน หรือต้องออกจากโรงเรียน เพื่อมาทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว (Rivara et al, 1988, Wilkes, 2001, ทองพลู บัวศรี, 2553, อมรรวิชช์ นาครทรรพ, 2555 ,ศิริพร จิรวัดน์กุล, 2554)

2) เสื่อมเสียชื่อเสียง วัยรุ่นมักจะถูกประณามว่าเป็นเสื่อผู้หญิง ไม่เป็นสุภาพบุรุษ (อมรรวิชช์ นาครทรรพ, 2555) และถ้าไม่รับผิดชอบฝ่ายหญิง จะถูกประณามว่าหน้าตัวเมีย ทำให้บิดา

มารดาเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือต้องเสียเงินโดนตำรวจจับเมื่อบิดามารดาฝ่ายหญิงมาเอาเรื่อง (ศิริพร จิรวัดน์กุล, 2554)

3) ชีวิตคู่เฉา-ระยะยาวครอบครัวเกิดพัง เนื่องจากความทรงจำที่เลวร้ายในวัยรุ่น ทำให้เกิดการไม่ไว้วางใจกัน ไม่เคารพกัน (ทองพลู บัวศรี, 2553, อมรวิชัย นาคทรพรพ, 2555)

4) ทางด้านอารมณ์ ร้อยละ 55 ของบิดาวัยรุ่นมีปัญหาทางด้านอารมณ์ ซึมเศร้า และไม่รู้สึกรู้สึกมีความสุขเมื่อเห็นและดูแลเด็ก (Hendricks et al, 198) และพบว่าบิดาวัยรุ่นมีความบกพร่องในการปรับตัวในการเป็นบิดา (Buss, 2003)

1.8.2 ผลกระทบต่อครอบครัว

บิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวมักจะมีโกรธ ผิดหวัง หรืออาจตำหนิตนเอง ในการเลี้ยงดูบุตร และทำให้มีผลกระทบด้านอารมณ์และความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวได้ (ทองพลู บัวศรี, 2553, เบญจพร ปัญญาขง, 2554, ขวัญตา ตุ่มหิรัญ, 2555) และมีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจภายในครอบครัว (ขวัญตา ตุ่มหิรัญ, 2555, สุวรรณีย์ คำมันและคณะ, 2556)

1.8.3 ผลกระทบต่อทารก

ทำให้ทารกที่เกิดมีน้ำหนักตัวน้อย คลอดก่อนกำหนด (Johnson, 1994, Hall, 1994, มนฤดี เตชะอินทร์, 2555) ทารกเจริญเติบโตช้าในครรภ์ (Bradley et al, 1997) ติดเชื้อง่าย และมีผลกระทบระยะยาวต่อทารกทางด้านพัฒนาการ และโภชนาการต่ำ (มนฤดี เตชะอินทร์, 2555, สุวรรณีย์ คำมันและคณะ, 2556)

ถึงแม้ว่าเพศชายเป็นเพศที่ได้รับการยอมรับให้เป็นเพศที่เข้มแข็งกว่าเพศหญิง และปัจจุบันลักษณะสังคมที่เปลี่ยนไปทำให้บิดามารดาไม่มีเวลาดูแลบุตรวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นชายหย่อนหยานทางด้านศีลธรรมจรรยา และไม่ให้เกิดิเพศหญิง และเกิดปัญหาตามมา คือ การมีเพศสัมพันธ์แล้วทิ้งไป ไม่รับผิดชอบเมื่อฝ่ายหญิงตั้งครรภ์ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539) หรือปฏิเสธซึ่งหน้าหรือจำใจต้องรับผิดชอบ (ศิริพร จิรวัดน์กุล, 2554) แต่ในปัจจุบันจากสถิติของสำนักงานทะเบียนกรมการปกครองพบว่า จังหวัดนครปฐม ในปี 2553 พบสถิติบิดาวัยรุ่นจำนวน 737 ราย จากจำนวนบิดาที่มีมารดาเป็นมารดาวัยรุ่น จำนวน 1,485 ราย คิดเป็นร้อยละ 49 และจากการสำรวจของผู้วิจัยที่โรงพยาบาลนครปฐมในระยะเวลา 2 เดือนพบว่า มีทารกที่ได้รับการเลี้ยงดูจากบิดาและมารดาวัยรุ่น คิดเป็นร้อยละ 76 ของครอบครัววัยรุ่นทั้งหมดที่มารับการตรวจที่คลินิกสุขภาพดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีวัยรุ่นชายที่ยังอยู่ดูแลครอบครัวไม่ทอดทิ้ง จึงควรมีการศึกษาประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย

2. การเป็นบิดาวัยรุ่น

2.1 สถานการณ์ของบิดาวัยรุ่นชาย

ในปัจจุบันสถานะการมีบุตรของวัยรุ่นไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากข้อมูล “ระบบรายงานสถานะการมีบุตรของวัยรุ่น” แสดงให้เห็นว่าแนวโน้มในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาสถานการณ์การคลอดบุตรของวัยรุ่นอายุ 15 – 19 ปี มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จากการศึกษาข้อมูลอายุของมารดาวัยรุ่นและอายุของบิดาวัยรุ่น ของข้อมูลจดทะเบียนการเกิดของสำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง พบว่ามีทารกที่เกิดจากบิดาและมารดาวัยรุ่น ในปี พ.ศ. 2552, ปี 2555 และปี 2556 คิดเป็นร้อยละ 35 ร้อยละ 41 และ ร้อยละ 43 ตามลำดับ ของการบิดาที่มีภรรยาที่เป็นวัยรุ่นทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีทารกที่เกิดจากบิดาและมารดาวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีเช่นกัน

การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นส่งผลกระทบต่อทุกมิติทั้งชีวิตเด็กและครอบครัว อีกทั้งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และเป็นภาระต่อระบบสาธารณสุข (สุวรรณี คำมั่นและคณะ, 2556) ถึงแม้ว่าสถิติบิดาวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นก็ตาม แต่มีการศึกษาถึงบิดาวัยรุ่นน้อยมาก อีกทั้งมีการกล่าวถึงบิดาวัยรุ่นน้อยมากเมื่อพูดถึงการตั้งครรภ์ของวัยรุ่น และจากการทบทวนวรรณกรรมต่างประเทศ พบว่า บิดาวัยรุ่นมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องที่สำคัญกับบุตรและครอบครัว ซึ่งการมีส่วนร่วมของบิดาวัยรุ่นมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก (Wilkes et al, 2010) แต่บิดาวัยรุ่นส่วนใหญ่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับวิธีที่มีส่วนร่วมกับบุตรและครอบครัว (Herzog et al, 2007) ดังนั้นควรศึกษาประสบการณ์การเป็นบิดาวัยรุ่นชายในบริบทประเทศไทย ว่าบิดาวัยรุ่นมีส่วนร่วมในการเลี้ยงเด็กอย่างไร มีปัญหาและความต้องการอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมบิดาวัยรุ่นชายต่อไป

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.2 การปรับตัวเพื่อเป็นบิดาวัยรุ่น

เมื่อวัยรุ่นต้องมาทำหน้าที่บิดาโดยไม่ได้มีการวางแผนและไม่ได้ตั้งใจ จำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อทำหน้าที่บิดาวัยรุ่น ซึ่ง Wilkes et al (2010) ศึกษามุมมองของวัยรุ่นชายที่กำลังจะทำหน้าที่เป็นบิดาวัยรุ่น โดยศึกษาในช่วงขณะที่ภรรยาตั้งครรภ์ พบว่า ถึงแม้ว่าบิดาวัยรุ่นไม่ได้ตั้งใจและวางแผนในการตั้งครรภ์ แต่ยังมีความต้องการให้บุตรมีคุณภาพและอนาคตที่ดีต่อไป ซึ่งขณะที่รับรู้ว่าจะต้องเป็นบิดาวัยรุ่น มีความรู้สึกหลากหลาย อาทิ เครียด ตื่นเต้น ดีใจ และเริ่มมีการปรับตัว เตรียมพร้อมในการเป็นบิดา โดยทำงานเก็บเงิน ทำงานนอกเวลาเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีปัญหาด้านการเงิน รายได้ต่ำ อายุที่ยังน้อย ไม่สามารถเลือกงานที่มีรายได้สูงได้ และจำเป็นต้องลดพฤติกรรมทางลบต่างๆ เช่น ลดการสูบบุหรี่ การดื่มเหล้า เพื่อปรับตัวในการเป็นบิดาที่ดี วางแผนอนาคตไว้กับบุตรและครอบครัว การปรับตัวในการเป็นบิดาวัยรุ่นขึ้นอยู่กับครอบครัวด้วย บิดาวัยรุ่นเมื่อเกิดปัญหา ส่วนใหญ่ปรึกษา

ครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 88 ปรีกษาเพื่อนร้อยละ 11 และใช้บริการหน่วยงานทางสังคมร้อยละ 1 (Hendricks et al,1983) รวมทั้งต้องการความช่วยเหลือ และแรงสนับสนุนจากครอบครัวของวัยรุ่นเอง โดยมีสนับสนุนทั้งทางด้านการเงิน และการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย (Speaks et al, 1997) เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรและการปรับตัวต่อการเป็นบิดา (Jaffee et al,2001) ในบริบทของประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของบิดาวัยรุ่น มีเพียงการศึกษาบิดาในวัยผู้ใหญ่เท่านั้น ซึ่งในวัยผู้ใหญ่การพัฒนาสู่การเป็นบิดา เกิดจากการที่บิดามีประสบการณ์ได้รับการเลี้ยงดูตั้งแต่วัยเด็กจากบิดาเป็นอย่างดี ซึ่งจะส่งผลให้อยากให้กำเนิดและต้องการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดู รวมทั้งรู้สึกว่าคุณคือ บุคคลสำคัญที่ถ่ายทอดทุกสิ่งทุกอย่างจากตนได้ การที่บิดาจะสามารถปรับการเป็นบิดานั้นต้องอาศัยการปรับตัวอย่างเหมาะสมของบิดา กระบวนการปรับตัวต่อการเป็นบิดา มีองค์ประกอบคล้ายกับองค์ประกอบปรับตัวของมารดา โดยเยาวลักษณ์ แฉขุนทด (2539) (อ้างถึงในวัฒนชัย ธัญชัย, 2552) กล่าวถึงการปรับตัวของบิดามีขั้นตอน ดังนี้

1. การเลียนแบบ (milicy) เป็นพฤติกรรมอันดับแรกที่บิดานำมาใช้ โดยพฤติกรรมการเลียนแบบนี้เป็นพฤติกรรมที่ปฏิบัติง่ายๆ ที่เป็นสัญลักษณ์ของการเป็นบิดา ที่บิดานั้นได้จดจำแบบอย่างจากบิดาของตนในวัยเด็ก เช่น การพูดคุย การแสดงท่าทางต่างๆต่อลูก

2. การแสดงบทบาทสมมติ (role play) การแสดงบทบาทสมมติของบิดานั้นจะไม่ชัดเจนเท่ากับการแสดงบทบาทสมมติของแม่ เนื่องจากว่า การเป็นบิดาในสังคมนั้นยังไม่ได้ให้ความกระจ่างชัดเท่ากับบทบาทของแม่ซึ่งได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเยาว์ เช่น การเล่นของเด็กผู้หญิง โดยการเล่นตุ๊กตา โดยการปรับการเป็นบิดาจะเลียนแบบพฤติกรรมการดูแลและปฏิบัติของบิดาคนอื่น

3. การจินตนาการ (fantasy) เป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าบิดายอมรับต่อการเป็นบิดาของตนเองที่มีต่อลูก ซึ่งเมื่อบิดาทราบถึงว่าตนเองจะเป็นบิดา เริ่มจินตนาการถึงลักษณะที่ตนแสดง เช่น การอุ้มหรือหยอกล้อกับลูก การมีส่วนร่วมในการช่วยภรรยาเลี้ยงดู

4. การรับรู้ การแสวงหาและการเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสม (interjection-projection-rejection) เมื่อบิดารับรู้ว่าตนเองต้องปรับการเป็นบิดาแล้ว จะเริ่มแสวงหาความรู้และแบบอย่างจากการเป็นบิดากับบุคคลใกล้ชิด เช่น เพื่อนหรือญาติ ตลอดจนค้นหารูปแบบการปฏิบัติตนจากประสบการณ์ที่เคยได้รับจากบิดาในวัยเด็ก และนำแบบอย่างมาเปรียบเทียบกับตนเองว่า ถ้ามีการปรับตัวดังกล่าวแล้วเกิดความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ก่อเกิดความพอใจบิดาจะยึดแบบอย่างที่ดีนั้นปฏิบัติเช่นนั้นต่อลูก แต่ถ้าแบบอย่างที่บิดาแสวงหาไม่ก่อให้เกิดความพึงพอใจบิดาจะเริ่มค้นหาแบบอย่างใหม่ที่ตนเองพึงพอใจตาม

2.3. ความสำคัญของบิดาที่มีต่อบุตร

เนื่องจากในปัจจุบันมีงานวิจัยหลายงานออกมายอมรับว่า บิดา คือ บุคคลที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของบุตรให้มีการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพ และเหมาะสม และจากสังคมที่เปลี่ยนแปลงมารดาไปทำงานมากขึ้น บิดาจึงมีความสำคัญในการเลี้ยงบุตรมากขึ้น

ซึ่งการเลี้ยงดูบุตรของบิดานั้นไม่จำเป็นต้องอยู่บ้านหรืออยู่กับบุตรทั้งวัน การเลี้ยงดูขึ้นอยู่กับว่าบิดาจะมีความเข้าใจในความต้องการของบุตร และทำในสิ่งที่บุตรต้องการซึ่งมีงานวิจัยศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร ดังนี้ อำไพ วรรณแซฐอิสรา (2537) ศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรคนแรกวัย 0 - 2 เดือน พบว่า บิดามีเวลาให้บุตรทั้งวัน มากที่สุดคิดเป็น วันละ 3 ชั่วโมง เฉลี่ยวันละ 4.27 ชั่วโมง และสอดคล้องกับการศึกษาของโสพิน สุวรกุล(2535) ศึกษาบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรก พบว่า ส่วนใหญ่ระยะเวลาที่บิดาให้แก่บุตรแต่ละวัน คือ 1-4 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 63 และจากงานวิจัยของเพ็ญศรี พิชัยสนธิ (2531) พบว่า การปฏิบัติบทบาทการเป็นบิดาในการอบรมเลี้ยงดูคล้ายคลึงกับมารดา รวมทั้งเมื่อบิดาได้ดูแลอย่างใกล้ชิด ทำให้ส่งผลต่อพัฒนาการที่ดีของเด็ก ได้แก่ สติปัญญา มีการปรับตัวที่เหมาะสม รู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความยึดมั่นในลักษณะทางเพศน้อยกว่า ซึ่งทำให้เห็นว่าบิดามีความสำคัญต่อบุตรเพียงใด

เฉลียว บุรีภักดี (2526) กล่าวถึงความสำคัญของบิดาว่า บิดามีหน้าที่ที่สำคัญต่อครอบครัว ดังนี้

1. ดูแลบุตรและภรรยาให้ได้รับความรักความอบอุ่น
2. เป็นกำลังทางเศรษฐกิจของครอบครัว
3. ดูแลบุตรให้ได้รับการศึกษาสูง
4. อบรมเลี้ยงดูบุตรให้ประพฤติดี
5. เป็นผู้นำครอบครัว
6. เป็นหลักของความสามัคคีในครอบครัว
7. เป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุตร

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปภาดา ชีโนภาช (2549) กล่าวถึง หน้าที่ของบิดา มีดังนี้

1. สร้างครอบครัวและสร้างฐานะของครอบครัว ทั้งในด้านเศรษฐกิจโดยมีหน้าที่หารายได้มาเลี้ยงครอบครัว
2. ให้ความคุ้มครองและความมั่นคงปลอดภัยให้แก่บุตร
3. สะสมทุนทรัพย์ให้บุตร เพื่อเป็นทุนการศึกษา และทุนในการประกอบวิชาชีพในอนาคต
4. เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุตร
5. มีหน้าที่อบรมสั่งสอนให้บุตรเป็นคนดีในอนาคตต่อไป
6. ให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตร
7. เป็นทั้งที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่บุตรเมื่อบุตรต้องการและชี้แนะแนวทางในทางที่ถูกต้อง ช่วยส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยของบุตร

2.4 หน้าที่ของบิดาในการดูแลบุตร

บิดามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุตรชายหญิง หน้าที่ของบิดาจะเพิ่มความสำคัญมากขึ้นเมื่อบุตรเติบโตในแต่ละระยะ ซึ่งทวิรัสมิ์ ธนาคม (2518) กล่าวถึง ความจำเป็นที่ต้องมีบิดา เนื่องจาก

- 2.4.1. เด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะต้องเห็นแบบอย่างของผู้ชายเพื่อจะได้ทราบถึงแบบอย่างของการเป็นสามีหรือบิดา ตลอดจนความรับผิดชอบที่สามีพึงมีต่อภรรยาและบุตร
- 2.4.2. เด็กผู้ชายจะได้ทราบว่าเมื่อโตขึ้นควรจะปฏิบัติตัวอย่างไร บุตรชายต้องการเลียนแบบบิดาเท่านั้น เพื่อช่วยให้เป็นชายแท้ ทั้งในด้านความสนใจ นิสัย การชกแจงและความปรารถนา และบิดาจะช่วยให้บุตรปรับตัวให้เข้ากับสภาพความจริง
- 2.4.3. เด็กหญิงได้รู้จักบทบาทของผู้ชาย เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมที่เป็นชายและพฤติกรรมเป็นชาย
- 2.4.4. บิดามีส่วนช่วยวางแบบอย่างทางเพศสำหรับผู้ชาย และปลูกฝังลักษณะทั่วไปของผู้ชายให้แก่บุตรชาย คือ ความเข้มแข็ง ความรับผิดชอบตามบทบาท
- 2.4.5. บิดาที่สนิทสนมต่อบุตรชาย มีโอกาสที่จะพูดคุยกันอย่างผู้ชาย ซึ่งบุตรจะได้มีที่ปรึกษาแทนที่จะไปแสวงคำตอบจากผู้ที่ไม่สามารถให้คำตอบได้

2.4.6. ความสัมพันธ์ระหว่างบุตรชายกับบิดา จะช่วยให้บุตรได้เรียนรู้วิถีผูกมิตรไมตรีกับผู้ชายอื่นที่คบคาสมาคมด้วย

2.4.7. ความเข้มแข็งเป็นหัวหน้าครอบครัวให้ความคุ้มครองปลอดภัยในแง่ของเพศชาย เป็นผู้นำในเรื่องต่างๆจะช่วยให้ลูกเกิดศรัทธา และต้องการเลียนแบบ

หน้าที่ของบิดาในการดูแลบุตรทารก

อารียา เตชะไมตรีจิตต์ (2538) ได้แบ่งการดูแลได้ทั้งหมด 3 ด้าน คือ

ด้านร่างกาย เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางด้านร่างกายของบุตร เพราะการเจริญเติบโตด้านร่างกายย่อมเป็นรากฐานสำคัญของการเจริญเติบโตและการพัฒนาด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคมและบุคลิกภาพ หน้าที่ของบิดาด้านนี้ ได้แก่ การให้อาหารและน้ำ ดูแลเรื่องการนอนหลับ การขับถ่ายและการดูแลขณะที่บุตรไม่สบาย รวมทั้งคอยสังเกตอาการผิดปกติของเด็ก เช่น อาการสำรอก ท้องอืด เป็นต้น

ด้านการดูแลจิตใจ เป็นสิ่งที่บิดากระทำไปพร้อมกับการดูแลด้านร่างกาย บุตรนั้นจะมีความต้องการทางด้านจิตใจเท่ากับความต้องการด้านร่างกาย บิดาจึงควรตระหนักที่จะต้องให้ความรักความเอาใจใส่บุตร โดยการกอดรัดอุ้มชูประคอง และสนองความต้องการของบุตร บิดาควรมีการหยอกล้อกับบุตร มีการมองประสานสายตา สนใจเสียงของบุตร มีการใช้เวลาแก่บุตรได้อย่างเหมาะสม

ด้านการปกป้องคุ้มครองบุตร เป็นหน้าที่ที่สำคัญ เนื่องจากบุตรทารกยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ จำเป็นที่บิดาต้องมีส่วนร่วมมาตาในการป้องกันบุตรให้พ้นจากอันตรายต่างๆ ที่อาจจะเกิดจากเครื่องใช้ สภาพแวดล้อม สิ่งรบกวนทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต มีการสนับสนุนหรือพาบุตรไปรับวัคซีนเพื่อให้บุตรมีสุขภาพดี

ซึ่งมีผู้ให้นิยามหน้าที่ของบิดาในการดูแลบุตรทารก ดังนี้

อารียา เตชะไมตรีจิตต์ (2538) กล่าวว่า พฤติกรรม การแสดงออกหรือการปฏิบัติของบิดาต่อบุตรตั้งแต่บุตรแรกเกิดจนถึงอายุ 1 เดือนเกี่ยวกับการวางแผน การจัดเตรียมเพื่อบุตร การดูแลด้านร่างกายเมื่อบุตรปกติและเจ็บป่วยการดูแลบุตรด้านจิตใจ การให้ความรักความอบอุ่นและการหยอกล้อกับบุตร รวมทั้งการปกป้องคุ้มครองบุตร การป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย

นพวรรณ องค์กรไชย (2545) กล่าวว่า กลุ่มของพฤติกรรมของบิดาที่แสดงออกตามบรรทัดฐานและความคาดหวังของสังคมในการส่งเสริมสุขภาพเด็กทารก ได้แก่ดูแลด้านโภชนาการ สุขภาพ การป้องกันโรค ป้องกันอุบัติเหตุ ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านการพักผ่อน และดูแลเมื่อเจ็บป่วย

วัฒนดน้อย ธัญชัย (2552) กล่าวว่า การปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลตามตำแหน่ง หน้าที่ที่ควรจะเป็นหรือถูกกำหนดให้เป็น โดยแต่ละบุคคลจะมีบทบาทที่แตกต่างกันตามหน้าที่ของแต่ละสถานภาพทางสังคม สถานที่ สถานการณ์ในขณะนั้นๆ ซึ่งหน้าที่จะถูกกำหนดไว้ควบคู่กับสถานภาพทางสังคม เช่น สถานภาพการเป็นบิดาแม่ ต้องมีหน้าที่การเป็นผู้นำครอบครัว มีหน้าที่ในการหาเลี้ยงครอบครัว ดูแล อบรมสั่งสอน ให้ความรักแก่ลูกตามที่สังคมคาดหวัง

สรุปการเป็นบิดา หมายถึง แบบแผน การกระทำ หรือพฤติกรรมที่ผู้มีสภาพเป็นบิดา กระทำ ซึ่งสังคมมีส่วนกำหนดหน้าที่ให้บิดาทำตามหน้าที่ต่างๆ ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา

การเป็นบิดาเป็นสิ่งที่ติดมากับสถานภาพของเพศชายซึ่งสังคมกำหนด และคาดหวังว่าบิดาจะต้องเป็นผู้นำครอบครัว มีหน้าที่ในการปกป้องดูแลสวัสดิภาพของสมาชิกในครอบครัว แต่พบว่าการเป็นบิดาบิดาแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะนิสัย ตัวตน ความรับผิดชอบ การยอมรับการเป็นบิดา อายุ อาชีพและตลอดจนสถานะทางสังคม ดังนั้นหน้าที่ของบิดาจึงไม่ได้เป็นที่คาดหวัง ซึ่งการทำหน้าที่ของบิดาในปัจจุบันมีความสำคัญไม่ต่างจากแม่ เพราะนอกจากบิดาจะรับหน้าที่ในการทำงานนอกบ้านแล้ว ยังรับหน้าที่ในการดูแลบ้านและดูแลลูก ซึ่งเป็นผลดี เพราะเป็นการแบ่งเบาภาระการทำงานของแม่และยังเป็นการช่วยส่งเสริมการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีแก่ครอบครัวอีกด้วย (วัฒนดน้อย ธัญชัย, 2552)

2.5 ความผูกพันของบิดาที่มีต่อทารก

Lee, 2003 (อ้างถึงใน บุซกร พันธเมธาฤทธิ์, 2555) กล่าวว่าความผูกพันของบิดาที่มีต่อทารก (parental-infant bonding) หมายถึง ความรู้สึกใคร่ผูกพันที่เกิดขึ้นโดยมีทิศทางจากบิดาไปสู่ทารก ซึ่งเชื่อว่าปฏิกริยารักใคร่ผูกพันจะเพิ่มขึ้นภายใน 3 เดือนแรกหลังเกิด โดยเมื่อบิดามีประสบการณ์อุ้มทารก สัมผัสผิวหนังทารกและจ้องมองทารก เกิดกระบวนการสร้างความผูกพันระหว่างบิดากับทารก

อารียา เตชะไมตรีจิตต์ (2538) กล่าวว่าความผูกพันระหว่างบิดาและทารก หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงถึงความรักใคร่ผูกพันที่บิดามีต่อบุตร ได้แก่ความรู้สึกที่แสดงออก 5 ด้าน คือ การรับรู้ต่อหน้าตาและร่างกายของทารก ความสนใจและความรู้สึกผูกพันกับทารก การสัมผัสโอบอุ้มทารก การยอมรับความเป็นบุคคลของทารกและการยอมรับความมีคุณค่าในตนเอง

ดรุณี ชมกลิ่น (2549) กล่าวว่า ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในรูปแบบฉบับเจาะจง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบุคคล 2 คน ที่บิดามารดามีบุตรเพียงฝ่ายเดียวเป็นกระบวนการที่มีความ

ซับซ้อนซึ่งพัฒนาทีละน้อย ค่อยๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความคงทนถาวรตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งความผูกพันนี้ส่งเสริมให้บิดาเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการเลี้ยงดูมากขึ้น

สรุป ความผูกพันระหว่างบิดาและทารก หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงถึงความรักใคร่ผูกพันของบิดาที่มีต่อบุตร โดยกระบวนการสร้างความผูกพันจะเพิ่มขึ้นภายใน 3 เดือนแรกหลังเกิด จากประสบการณ์การอุ้มทารก สัมผัสทารกโอบกอดและสบตาทารก และช่วยส่งเสริมให้บิดาเข้ามาทำหน้าที่และส่วนร่วมในการเลี้ยงดูมากขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ช่วงเวลาที่บิดาวัยรุ่นมีการปรับตัวและมีความผูกพันระหว่างทารกอยู่ในช่วงแรก ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสบการณ์การเป็นบิดาที่อยู่ในช่วงหลังเกิดไม่เกิน 6 เดือน เพื่อหาคำบรรยายประสบการณ์การเป็นบิดาที่ครอบคลุม และเมื่อบิดาวัยรุ่นเลี้ยงดูบุตรทารกรับผิดชอบให้การสนับสนุนมารดา และสามารถดูแลทารกได้เป็นอย่างดีไม่น้อยไปกว่าวัยผู้ใหญ่ (Frewin et al, 2007) และบิดาวัยรุ่นชายมีส่วนร่วมดูแลทารกจะทำให้ทารกมีพัฒนาการที่ดีมากขึ้น (Mollborn and Lovegrove, 2011) นอกจากนี้ยังพบว่าการที่บิดาวัยรุ่นชายได้อยู่ร่วมกับมารดาตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และหลังคลอด ช่วยส่งเสริมบทบาทการเป็นบิดาและลดอัตราการทอดทิ้งบุตรได้ (Holmes, 2009)

3. บทบาทพยาบาล

3.1 บทบาทพยาบาลในการส่งเสริมการเป็นบิดาวัยรุ่นชาย

การดูแลบิดาวัยรุ่นเป็นส่วนหนึ่งของบทบาทการพยาบาลเด็กโดยตรง (direct nursing care) เพื่อให้วัยรุ่นชายที่ต้องมาเป็นบิดาก่อนวัยอันควรนั้นสามารถก้าวผ่านวิกฤติของชีวิต และปรับตัวได้อย่างดีและสมบูรณ์ที่สุด จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปบทบาทพยาบาลในการดูแลบิดาวัยรุ่นได้ ดังนี้

3.1.1 บทบาทด้านการปฏิบัติการพยาบาล (direct care) เป็นการให้การพยาบาลโดยตรงในเรื่องการดูแลทางด้านจิตใจของทั้งบิดาวัยรุ่นและครอบครัว เพื่อให้บิดาวัยรุ่นและครอบครัวมีสุขภาพที่ดี ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยการส่งเสริมให้บิดาวัยรุ่นได้ดูแลบุตรและมารดา (Jaffee et al., 2001, Wilkes, 2010)

3.1.2 บทบาทการให้ความรู้ (health educator) เนื่องจากประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชายเป็นประสบการณ์ใหม่ จึงก่อให้เกิดความเครียดแก่ผู้ที่กำลังจะเป็นบิดาได้ และบิดาวัยรุ่นมีความต้องการได้รับคำแนะนำเพื่อช่วยในการปรับตัวเป็นบิดาที่ดี (Dallas et al, 2000, Lemay et al, 2010) พยาบาลมีบทบาทในการให้ความรู้ โดยให้ความรู้ทั้งแบบกลุ่มและเดี่ยว เพื่อให้

บิดาเกิดความมั่นใจ และมีความพร้อมทั้งเหตุการณ์ในอนาคต (นิรมล ศรชานี, 2531) และจัดกิจกรรมหรือนวัตกรรมเพื่อให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงดูบุตรแก่บิดาวัยรุ่นชาย จัดกิจกรรมการแชร์ประสบการณ์การเป็นบิดา และสิ่งสนับสนุนช่วยเหลือระหว่างกลุ่มบิดาวัยรุ่น (Taucher, 1991)

3.1.3 บทบาทในการประสานงาน (collaboration) โดยพยาบาลประสานงานกับหน่วยงานทางสุขภาพ และจัดหาแหล่งประโยชน์ แหล่งสนับสนุนที่ช่วยเหลือบิดาวัยรุ่นในการเลี้ยงดูบุตร (Taucher, 1991)

3.1.4 บทบาทในการให้คำปรึกษา (consultation) ให้คำปรึกษาให้แก่บิดาและครอบครัว โดยเสริมสร้างกำลังใจ เปิดโอกาสให้บิดาได้แสดงความคิดเห็น ระบาย และมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งทำให้บิดาเกิดความมั่นใจและกล้าที่จะแสดงบทบาทของตนเองได้มากยิ่งขึ้น (นิรมล ศรชานี, 2531)

Taucher (1991) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมให้บิดามีการยอมรับในการตั้งครรภ์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบและการยอมรับทารกและครอบครัว พยาบาลควรมีการส่งเสริมตั้งแต่ในระยะฝากครรภ์ ห้องคลอด และหลังคลอด ดังนี้

ห้องฝากครรภ์ : ในระยะเวลาที่มารดาตั้งครรภ์ สนับสนุนให้บิดาได้ฟังเสียงหัวใจและการดิ้นของทารกในครรภ์ เพื่อให้บิดาเกิดความรู้สึกทางบวกต่อการตั้งครรภ์ และสนับสนุนในการดูแลทางด้านจิตใจให้แก่มารดาวัยรุ่นอีกด้วย

ห้องคลอด : ควรมีการสนับสนุนให้บิดาวัยรุ่นมีส่วนร่วมได้ดูแลภรรยาตั้งแต่ห้องคลอด โดยการสัมผัส ให้กำลังใจ เพื่อช่วยสนับสนุนให้มารดาสามารถคลอดได้ดี ภายหลังจากมารดาคลอดทารกแล้ว พยาบาลควรส่งเสริมให้บิดาได้อุ้ม กอด สัมผัสทารก เพื่อส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบิดาและทารก

หลังคลอด : บิดาวัยรุ่นควรได้รับการสอนการดูแลทารก ในด้านข้อมูลและประโยชน์ทางการเงิน สังคม สิ่งจำเป็นสำหรับบิดาและมารดา ในเรื่องการเลี้ยงดูบุตรและการคลอดบุตร

จากบทบาทดังกล่าวจะเห็นว่า พยาบาลเด็กมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและดูแลวัยรุ่นชายที่ต้องปรับบทบาทการเป็นบุตรมาเป็นบิดาก่อนวัยอันควร และบทบาทดังกล่าวทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพในงานพยาบาล และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยในระดับองค์กร

3.2 บทบาทพยาบาลในการดูแลครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในสังคม และเป็นหน่วยที่สร้างรากฐานอนาคตของสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวเป็นการรวมตัวของบุคคลที่มีความรัก ความผูกพัน มีปฏิสัมพันธ์กันช่วยเหลือเกื้อกูล (วรารภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, 2545) ดังนั้นพยาบาลต้องเห็นความสำคัญของการดูแลครอบครัว เมื่อครอบครัวมีความเข้มแข็ง สามารถดูแลและประคับประคองเด็กและสมาชิกของครอบครัวได้ ก่อนอื่นพยาบาลต้องเข้าใจความหมายและความสำคัญของครอบครัวก่อน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของครอบครัว ดังนี้

ทวิรัสมิ ธนาคม (2518) ให้ความหมายว่า กลุ่มคนที่เกี่ยวพันกันทางสายโลหิต เช่น สามิภรรยา มีบุตร ซึ่งบุตรเกิดจากอสุจิของบิดาผสมกับไข่สุกของมารดา ฉะนั้น บิดามารดากับบุตรจึงเกี่ยวพันทางสายโลหิตแล้วแต่โครโมโซม และยีนที่ได้รับมาจากบิดาและมารดา เป็นสถาบันพื้นฐานทางสังคมที่มีความสำคัญ

ประสพ บุญเดช (2531) ให้ความหมายว่า เป็นหน่วยงานย่อยพื้นฐานของสังคมโดยปกติมักประกอบด้วย สามิ ภรรยาและบุตร ฐานะการเป็นครอบครัวเริ่มขึ้นเมื่อชายและหญิงได้ทำการสมรสกัน และดำเนินต่อไปจนกระทั่งเกิดบุตรคนแรก คนที่สอง และคนถัดๆไป ซึ่งครอบครัวบางครอบครัวอาจไม่มีบุตรตลอดชีวิตก็ได้ หรือบางครอบครัวอาจมีเพียงบิดา หรือมารดาและบุตร ซึ่งอาจเกิดขึ้นเพราะสามิหรือภรรยาเลิกราหรือถึงแก่ความตายไป

สุพัตรา สุภาพ (2540) ให้ความหมายว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่เล็กที่สุดของสังคม เป็นหน่วยย่อยของสังคมที่มีความสัมพันธ์และร่วมมืออย่างใกล้ชิด ซึ่งมนุษย์ทุกคนต้องอยู่ในสังคม ครอบครัว ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเติบโต และจนมีครอบครัวแยกออกมา ครอบครัวเป็นสิ่งที่ให้ตำแหน่งชื่อ สกุล การบอกสถานภาพ บทบาทตลอดจนการกำหนดสิทธิหน้าที่ที่สมาชิกมีต่อกันและต่อสังคมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน และมาตรฐานความประพฤติของครอบครัว

สรุปได้ว่า ครอบครัว หมายถึง สถาบันหรือหน่วยย่อยที่เล็กที่สุด ซึ่งเป็นพื้นฐานแรกของมนุษย์ ซึ่งประกอบด้วย บิดา มารดา และบุตร หรือบางครอบครัวอาจมีแค่บิดาหรือมารดาและบุตร โดยมีความสัมพันธ์กันและผูกพันกัน

3.2.1 ลักษณะของครอบครัว

ลักษณะของครอบครัวไทยตั้งแต่โบราณมาถือได้ว่าเป็นครอบครัวที่มีความอบอุ่นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้สืบเนื่องจากขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของเราที่ได้อบรมสั่งสอนสืบทอดต่อกัน คือการเคารพผู้ใหญ่ ลูกหลานจะต้องมีความ

กตัญญูทเวทื่อบิดามารดาหรือญาติผู้ใหญ่ คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2537) แบ่งลักษณะของครอบครัวได้ 3 ลักษณะ

1) ครอบครัวเชิงเดี่ยว (Nuclear Families) ซึ่งประกอบไปด้วย บิดาแม่และลูก โดยลูกที่เกิดมานั้นจะเกิดจากหญิงคนหนึ่งและมีบิดาโดยสายเลือด 1 คน ซึ่งผู้ใหญ่ทั้งสองอาจอยู่หรือไม่อยู่ร่วมกันก็ได้ ครอบครัวเชิงเดี่ยวทางชีวภาพของเด็กจะได้รับคำนิยามจากการที่บิดาแม่มีความสัมพันธ์ร่วมกันจนมีลูก ทั้งโดยการสมรสหรืออยู่ร่วมกันเฉยๆ

2) ครอบครัวแบบขยาย (Extended Families) หมายถึง กลุ่มคนจำนวนมากที่อาศัยอยู่ร่วมกัน หรือมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ รูปแบบของครอบครัวขยายตามปกติคือ ครอบครัวที่มีคนสามรุ่นอาศัยอยู่ร่วมกัน ได้แก่ ปู่ย่าตายาย บิดาแม่ และลูก วัฒนธรรมที่ให้คุณค่าแก่การเคารพและดูแลผู้สูงอายุ ค่อนข้างจะมีแนวโน้มที่จะนิยมการใช้ชีวิตแบบครอบครัวขยายมากที่สุด

3) ครอบครัวที่มีการจัดโครงสร้างใหม่ (Reorganized Families) เป็นอยู่ร่วมกันโดยการสมรสใหม่ หรือการอยู่ร่วมกันของผู้ที่มีลูกจากการสมรสที่ผ่านมา เด็กอาจจะมีพี่น้องต่างบิดาแม่ ซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกันทางสายเลือดได้ ความสัมพันธ์ในครอบครัวจะมีความซับซ้อนมากขึ้น

ลักษณะของครอบครัวที่กล่าวมาแล้วนั้นยังแบ่งได้เป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของครอบครัว คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2541) ได้อธิบายไว้ว่าครอบครัวที่พึงประสงค์นั้น ต้องมีลักษณะ ดังนี้

1) สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีความรักใคร่กลมเกลียว สมานฉันท์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความรักความเอื้ออาทร มีพุดจาให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการแก้ปัญหาาร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

2) สมาชิกในครอบครัวมีการทำกิจกรรมร่วมกันและรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

3) บิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวมีความรับผิดชอบ ประกอบอาชีพสุจริต รู้จักประหยัด และออมร่วมกันเสริมสร้างฐานะของครอบครัวให้มั่นคง

4) บิดามารดาหรือหัวหน้าครอบครัวต้องทำตนเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ทำร้ายกันและกัน อบรมเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวให้เป็นคนดี และมีประโยชน์ต่อสังคม ปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรมของศาสนา

5) บิดามารดาหรือหัวหน้าครอบครัว หรือผู้ใหญ่ในครอบครัว ถ่ายทอดการเรียนรู้และ ภูมิปัญญาแก่สมาชิกและส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา มีความสนใจใฝ่รู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และรู้จักใช้เหตุผล

6) สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพอนามัยของตนเอง สถานที่อยู่อาศัยสะอาดถูก สุขลักษณะและเป็นระเบียบเรียบร้อย

7) สมาชิกในครอบครัวบำเพ็ญตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม มีส่วนร่วมในการทะนุบำรุง รักษาสิ่งแวดล้อม ศิลปะและวัฒนธรรมไทย

8) สมาชิกปฏิบัติตามครรลองประชาธิปไตยในครอบครัว เคารพกฎหมาย รู้จักใช้ สิทธิและปฏิบัติตนในการส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็น ประมุข

3.2.2 บทบาทและหน้าที่ของครอบครัว

ครอบครัวนั้นมีบทบาทและหน้าที่ที่พึงปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกในครอบครัว ให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยดี บทบาทและหน้าที่ของครอบครัวนั้นล้วนแล้วมีอิทธิพลต่อ สังคมด้วยกันทั้งสิ้น บทบาทหน้าที่ของครอบครัวมีดังนี้

- 1) ให้กำเนิดทายาทเพื่อสืบสกุล
- 2) ส่งเสริมความเจริญส่วนบุคคลให้แก่ลูกๆอย่างถูกต้องดีงาม
- 3) ให้การอบรมสั่งสอนผู้อยู่ในอุปการะให้รู้ ระเบียบของสังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี มารยาท ตลอดจนการรู้จักใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ
- 4) ให้ความรับความอบอุ่น ตลอดจนความมั่นคงปลอดภัยแก่สมาชิกในครอบครัว
- 5) ให้เสรีภาพแก่สมาชิกในครอบครัวตามขอบเขต
- 6) สร้างความปึกแผ่นมั่นคงของครอบครัวทั้งทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่าง เครือญาติ
- 7) ปลูกฝังนิสัยที่ดีงาม โดยการให้รู้จักการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นในสังคมอย่างมี ความสุข และยังเป็นแหล่งหล่อหลอมให้สมาชิกในครอบครัวดำรงอยู่ในสังคมได้ด้วยดี
- 8) สร้างอุดมคติและแรงจูงใจให้ทายาทของครอบครัวด้วยการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 9) กำหนดสถานสภาพของสมาชิกในครอบครัว โดยให้รู้ว่าสมาชิกนั้นเป็นใคร อยู่กลุ่ม ไหน ซึ่งสถานภาพนั้นสามารถปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้นหรือต่ำลงได้

10) ให้การศึกษาเล่าเรียนสมาชิกในครอบครัวตามสมควรแก่อัธยาศัย

นอกจากนี้ ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์ (2537) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครอบครัวไว้เป็น 3 มิติ คือ

1) ด้านสังคม ครอบครัวเป็นพื้นฐานที่เก่าแก่ที่สุด ทำหน้าที่หล่อหลอมความเป็นมนุษย์ด้วยการเลี้ยงดูอบรม ให้การเรียนรู้แก่ลูก แก่เด็กมีพัฒนาการรอบด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ บุคลิกภาพที่เหมาะสมตามวัย พร้อมทั้งขัดเกลาให้เด็กเติบโตเป็นคนดีมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น มีจิตใจเอื้ออาทร สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข โดยกระทำตามแบบอย่างที่ดีของบิดาแม่ และสมาชิกในครอบครัว เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ดีสำหรับเด็ก

2) ด้านเศรษฐกิจ สมาชิกในครอบครัวเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยการบ่มเพาะนิสัยให้รักการทำงาน มีความซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพ ต่ออาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีวินัยในตนเอง ในด้านผู้บริโภค มีความรู้จักพอ ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล เลือกบริโภคอย่างประหยัดและปลอดภัย ย่อมเป็นพื้นฐานเป็นพลังในการสร้างเศรษฐกิจต่อไป

3) ด้านการเมืองการปกครอง ครอบครัวเป็นหน่วยสังคมพื้นฐานให้ทราบถึงทักษะทางการเมืองให้อยู่ร่วมกันโดยรู้ถึงกติกา บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในครอบครัว มีความเอื้ออาทรต่อกัน ตัดสินใจร่วมกัน รู้จักประนีประนอมด้วยความรักความเข้าใจและเหตุผล มีความเคารพซึ่งกันและกัน มีการรู้จักถ้อยกัน ซึ่งเป็นทักษะทางการเมืองการปกครองในระดับครอบครัว อันจะเป็นพื้นฐานของวิถีชีวิตในครรลองประชาธิปไตยได้ด้วยดี

วรารณ ตระกูลสุขดี (2545) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของครอบครัว ไว้ดังนี้

1) ตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยจัดหาสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตให้เพียงพอ เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เสื้อผ้า รวมทั้งการดูแลสุขภาพเมื่อจำเป็น

2) ตอบสนองความต้องการด้านอารมณ์ โดยการให้ความรักความอบอุ่น ความเอาใจใส่ให้แก่สมาชิกในครอบครัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้สมาชิกรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ มีคุณค่าในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีบุคลิกภาพที่มั่นคง เนื่องจากได้รับความรัก ความอบอุ่น ตอบสนองความต้องการด้านจิตใจและอารมณ์อย่างเหมาะสม

3) เลี้ยงดู อบรมสมาชิก ให้สมาชิกในครอบครัวเป็นคนดีในสังคม โดยการอบรมสั่งสอนให้คำแนะนำดูแลความประพฤติของสมาชิก ให้สามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพในอนาคตได้

4) สืบเชื้อสายหรือการผลิตสมาชิกใหม่ โดยครอบครัวมีบทบาทสร้างสมาชิกใหม่ที่มีคุณภาพสู่สังคม

5) สร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคม โดยการเตรียมสมาชิกที่อยู่ในวัยอันควรได้เข้าสังคม โดยผู้นำครอบครัวต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการประกอบอาชีพสุจริต และรู้จักเก็บออม เพื่อให้มีฐานะมั่นคงอยู่อย่างมีความสุข มีสภาพสังคมที่ดี

สรุปหน้าที่ของครอบครัว คือ การตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และมีหน้าที่อบรม ให้การศึกษาแก่สมาชิกให้มีความเอื้ออาทร รู้จักเคารพ กฎระเบียบ ขนบธรรมเนียมของสังคม เพื่อให้สมาชิกสามารถดำรงชีวิตและเป็นคนดีในสังคมได้

นอกจากหน้าที่และบทบาทของครอบครัวแล้ว เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความอบอุ่นในครอบครัว ครอบครัวควรมีหลักการต่อไปนี้ ต้องเข้าใจนิสัยและดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันต้องเคารพและวางใจซึ่งกันและกัน ต้องให้กำลังใจไม่ว่าจะเป็นคำพูดหรือการกระทำ ยิ่งได้รับจากครอบครัวเดียวกัน ทำให้มีความอบอุ่นใจและพลังมากกว่าบุคคลภายนอก ต้องใช้เวลาอยู่ด้วยกันได้อย่างเต็มที่และมีคุณค่า ซึ่งสมาชิกในครอบครัวควรหาเวลา และทำกิจกรรมร่วมกัน ย่อมทำให้เกิดความสุข อีกทั้งต้องตระหนักในสถานการณ์เปลี่ยนแปลง และปรับตัวให้เหมาะสม (สุรพล พะยอมแย้ม, 2548)

3.2.3 บทบาทหน้าที่ของพยาบาลในการให้การพยาบาลครอบครัววัยรุ่น

การพยาบาลครอบครัว คือ การบริการสุขภาพครอบครัว ที่ใช้ทางศาสตร์พยาบาล และศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศิลปะการพยาบาล มาใช้ในการส่งเสริมสุขภาพครอบครัวและช่วยให้ครอบครัวสามารถเผชิญภาวะวิกฤตต่างๆได้ โดยมุ่งเน้นให้ครอบครัวสามารถดำรงภาวะสุขภาพได้อย่างเหมาะสม (รุจา ภูไพบูลย์, 2541 อ้างถึงในสัมฤทธิ์ ขวัญโพน, 2556)

การพยาบาลควรเน้นในการดูแลครอบครัว โดยเน้นให้ความสำคัญกับ แนวคิดครอบครัวเป็นศูนย์กลางของการดูแล (family-centered care) มุ่งส่งเสริมและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัว จากการทบทวนวรรณกรรมต่างประเทศ สรุปบทบาทพยาบาลในการดูแลครอบครัววัยรุ่นไว้โดยรวม คือ พยาบาลควรส่งเสริมให้บิดามารดาของบิดาวัยรุ่น ช่วยดูแล กระตุ้น และส่งเสริมให้บิดาวัยรุ่นมีส่วนร่วมในการดูแลบุตร และประสานงานกับสหวิชาชีพอำนวยความสะดวกจัดหาแหล่งประโยชน์ให้แก่ครอบครัวบิดาวัยรุ่น (Buss, 2003, Lemay et al, 2010, Wilkes et al, 2010) ให้ความรู้ถึงความจำเป็นในการช่วยเหลือบิดาวัยรุ่น เพื่อให้ครอบครัวมีความตระหนักถึงประโยชน์และผลดีในการดูแลครอบครัววัยรุ่นต่อไป (Salway, Chowbey and Clarke, 2006)

4. แนวคิดการวิจัยเชิงคุณภาพแบบปรากฏการณ์วิทยา

เป็นการวิจัยที่มีรากฐานมาจากหลักปรัชญา (Philosophy) เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ ให้ความหมายจากประสบการณ์ตามสถานการณ์ที่เป็นจริง และตามการรับรู้ของผู้ที่อาศัยอยู่ในปรากฏการณ์นั้น ๆ เน้นความเป็นธรรมชาติ (nature) และความเป็นจริง (truth) ของปรากฏการณ์ เพื่อสะท้อนให้ทราบถึงบริบทของปรากฏการณ์อย่างลึกซึ้ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา หรือ ธรรมชาติของมนุษย์โดยเชื่อมโยงระหว่างความจริง การรับรู้ ทฤษฎี และการปฏิบัติ Husserl บิดาแห่งการศึกษาปรากฏการณ์วิทยา เชื่อว่าจิตเป็นตัวกำหนดความหมายสรรพสิ่งต่างๆ ที่ปรากฏในโลก ซึ่งมีแนวคิดหลักที่สำคัญ คือ การค้นหาความจริงที่ปรากฏอยู่โดยไม่มี การคิดล่วงหน้า หรือถ้ามีผู้วิจัยต้องแยกความคิดนั้นออกจากสิ่งที่กำลังศึกษา (bracketing) และมีกระบวนการตัดทอน (reduction) ของข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออก เพื่อให้ได้ความหมายของปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างแท้จริง (อารีย์วรรณ อ่วมตานี, 2549)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl เพื่อบรรยายประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตามการรับรู้ของบิดาจารย์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงวิธีการศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl ดังต่อไปนี้

4.1 ปรัชญาพื้นฐานของการศึกษาเชิงปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl

Edmund Husserl(1857-1938) ผู้เป็นทั้งนักปรัชญาและนักคณิตศาสตร์ชาวเยอรมันซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ให้กำเนิดแนวคิดปรัชญาปรากฏการณ์วิทยา เป็นผู้ค้นพบปรากฏการณ์วิทยาว่าเป็น ปรัชญาและใช้วิธีการพรรณนาในการสืบค้นข้อมูล โดย Husserl เชื่อว่า ความรู้คือสิ่งที่เป็นจริง เกิดจากการให้ความหมายต่อสิ่งแวดล้อมและโลก ที่บุคคลเกิดประสบการณ์ Husserl ให้ความสำคัญของการพัฒนาความรู้จากประสบการณ์ของบุคคลที่รับรู้ประสบการณ์นั้นอย่างมีสติ และเชื่อว่าบุคคลมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสิ่งแวดล้อมหรือโลก ไม่สามารถแยกบุคคลออกจากสิ่งแวดล้อมได้ การพัฒนาความรู้เน้นการค้นหาความจริงที่ปรากฏการณ์อยู่ โดยนักวิจัยใช้ความสามารถในการทำความเข้าใจปรากฏที่ศึกษาอย่างปราศจากอคติ โดยใช้กระบวนการจัดกรอบความคิด กำจัดการคิดล่วงหน้าหรือเก็บความคิด ความเชื่อ/ความรู้ที่มีอยู่เดิมนีไว้ เพื่อให้สามารถรับรู้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้รับมาใหม่ได้ตามความเป็นจริงมากที่สุด (Husserl,1962 อ้างถึงในจอนณะจง เพ็งจาด, 2546)

มโนคติหลักในปรัชญาปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl ประกอบด้วย

Phenomenological intuition เป็นวิธีการที่ทำให้ได้ความรู้ที่ได้จากจินตนาการ ความทรงจำ หรือประสบการณ์จริง เป็นวิธีที่มีความใกล้เคียงกับการหยั่งรู้ว่าเป็นเหตุเป็นผลที่อยู่บนพื้นฐานของการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ

Phenomenological reduction เป็นวิธีการสำคัญที่ใช้ในการกันความเชื่อที่อาจมีผลต่อการเข้าใจปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษา วิธีการกันความเชื่อหรือความรู้นี้มีส่วนช่วยให้การเข้าไปศึกษาสิ่งที่สนใจตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่จริง กระบวนการนี้ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การกันความรู้ที่เกี่ยวกับความจริงทั่วไป และการทำให้ปรากฏการณ์ที่สนใจเป็นอิสระ โดยให้ความสนใจกับการแยกประสบการณ์เดิมของบุคคลออกจากโลกภายนอกหรือสถานการณ์ที่ต้องการเข้าไปศึกษา โดยการจัดการความเชื่อและความคิดของผู้เข้าไปศึกษาเพื่อสามารถรับรู้สถานการณ์นั้นได้ตามสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด

Life world หมายถึง สิ่งแวดล้อมหรือโลกที่บุคคลดำเนินชีวิตอยู่และเกิดประสบการณ์

The intentionality of consciousness หมายถึง การรับรู้ประสบการณ์อย่างตั้งใจและมีสติการรับรู้จำเป็นต้องเป็นการรับรู้ที่มีสติ (จอณณะจง เพ็งจาด, 2546)

4.2 ลักษณะทั่วไปของการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยาเชิงพรรณนา

การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาที่ถูกนำมาใช้ในการพยาบาลมีระเบียบและวิธีการที่หลากหลายขึ้นกับการประยุกต์ใช้ของนักวิจัย ซึ่งการเลือกใช้ขึ้นอยู่กับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญา/แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับวิธีการวิจัยนั้นๆ Van Manen (1990) ได้สรุปลักษณะทั่วไปของการวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงพรรณนา ประกอบด้วย (จอณณะจง เพ็งจาด, 2546)

4.2.1 การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเป็นการศึกษาประสบการณ์ชีวิต เพื่อต้องการให้เกิดความเข้าใจต่อปรากฏการณ์อย่างลึกซึ้ง โดยคำถามของการวิจัยคือปรากฏการณ์การนี้คืออะไร หรือประสบการณ์เป็นอย่างไร ดังนั้น ปรากฏการณ์วิทยาไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างทฤษฎีในการบรรยายหรือควบคุมปรากฏการณ์ แต่ทำให้เกิดความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

4.2.2 การวิจัยปรากฏการณ์วิทยานำเสนอปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามการรับรู้ของบุคคลอย่างมีสติ การรับรู้ที่มีสติเป็นวิธีการเดียวที่จะทำให้บุคคลเรียนรู้ประสบการณ์หรือโลกของบุคคลนั้น การรับรู้ที่มีสติ คือการรับรู้โดยคำนึงถึงส่วนต่างๆของโลกที่บุคคลนั้นอยู่ การรับรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังที่บุคคลได้มีการคิดทบทวน ภายหลังจากประสบการณ์นั้นๆแล้ว

4.2.3 การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเป็นการศึกษาแก่นของปรากฏการณ์หรือประสบการณ์ อีกนัยหนึ่งคือการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อค้นพบและอธิบายโครงสร้าง ส่วนประกอบหรือโครงสร้างของความหมายของประสบการณ์ชีวิต

4.2.4 การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเป็นการศึกษาเพื่อบรรยายความหมายของประสบการณ์ที่บุคคลประสบอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน

4.2.5 การวิจัยปรากฏการณ์เป็นวิธีการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ในการศึกษาเกี่ยวกับมนุษย์ ที่มีการศึกษาอย่างเป็นระบบ คือ มีการตั้งคำถาม การทบทวน มีจุดมุ่งหมาย นำเสนอความหมายที่อยู่ในประสบการณ์นั้น มีการตรวจสอบ เพื่อความน่าเชื่อถือโดยใช้ผู้อ่านเป็นผู้ตัดสิน

4.2.6 การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเป็นการศึกษาโดยคิดอย่างรอบคอบเกี่ยวกับการชีวิตอยู่ และความหมายของการมีชีวิตอยู่

4.2.7 การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเป็นการศึกษาเพื่อค้นหาความหมายของการเป็นมนุษย์

4.2.8 การวิจัยปรากฏการณ์วิทยา เป็นการศึกษาที่มีการรายงานผลโดยการใช้เทคนิคการเขียนวรรณกรรม โดยการเปลี่ยนภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาเป็นภาษาที่สามารถนำเสนอประสบการณ์ให้เป็นที่เข้าใจต่อผู้อ่านตามธรรมชาติของปรากฏการณ์นั้นมากที่สุด

4.3 กระบวนการในการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา

กระบวนการในการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา (Streubert and Carpenter, 1999) สรุปได้ดังนี้

1) เลือกประสบการณ์ที่ต้องการศึกษา (descriptive phenomenology) โดยประสบการณ์ที่ศึกษาทำให้เข้าใจความรู้สึกและความเป็นจริงของมนุษย์ และตั้งเป้าหมายที่ค้นหา วิเคราะห์ และอธิบายปรากฏการณ์จากการคิดล่วงหน้า เพื่อรับรู้สิ่งที่เป็นจริงตามการรับรู้ของผู้ให้ข้อมูล (participants) โดยปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์ หรือให้ความเห็นที่คิดว่าถูกต้อง

2) การเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีการกำหนดคุณสมบัติ คือ มีประสบการณ์ในสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา สามารถสื่อสารภาษากับผู้วิจัยได้ และสมัครใจในการให้ข้อมูล

3) ผู้วิจัย เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการวิจัย ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยต้องเป็นคนเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยบทบาทหนึ่งที่สำคัญที่สุดในการวิจัยในสนาม คือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นบทบาทการสังเกตแบบคนนอกไปจนถึงการสังเกตแบบคนใน อันหมายถึงระดับความเข้าถึงในการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และเกี่ยวข้องขึ้นอยู่กับบทบาทที่ผู้วิจัยตัดสินว่าต้องการจะได้ข้อมูลระดับ ตื้น ลึก หนา บาง ภายนอก ภายใน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

บทบาทแบบคนภายนอก หมายถึงการเข้าไปสู่สนามของผู้วิจัยเพื่อการสังเกตโดยตรงว่าสมาชิกในสังคมนั้นพูดคุยสนทนา ประพฤติ ปฏิบัติอะไร อย่างไร ตลอดจนทำการสัมภาษณ์พูดคุยกับสมาชิกในกลุ่มที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกต บทบาทนี้ผู้วิจัยเปิดเผยตนเอง โดยการสังเกตเฝ้ามองอยู่ห่างๆ ไม่

เข้าไปร่วมกิจกรรมด้วย จุดอ่อนของบทบาทแบบคนนอก คือคุณภาพและความลึกซึ้งของข้อมูลซึ่งขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของผู้ให้ข้อมูลและระยะเวลาในการอยู่ในพื้นที่ของผู้วิจัย

บทบาทแบบคนใน หมายถึงการที่ผู้วิจัยสวมใส่บทบาทที่มีอยู่แล้ว ทำให้เกิดความกลมกลืนเป็นไปตามธรรมชาติของสนาม การสืบค้น พุดคุยเพื่อหาข้อมูลจึงเป็นไปอย่างปกติเสมือนดำเนินชีวิตนี้ๆ

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล มีหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกภาคสนาม แต่ที่นิยม คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ซึ่งเป็นวิธีที่เข้าถึงข้อมูลอย่างมีเป้าหมาย เฉพาะเจาะจงระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้ข้อมูล เป็นการถามคำถามแบบกว้างๆ 2-3 คำถาม เพื่อดูแนวโน้มของคำตอบจากผู้ให้ข้อมูล ส่วนคำถามอื่นๆจะเกิดตามมาระหว่างการสนทนา ผู้สัมภาษณ์ต้องตั้งสติตลอดเวลาระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา (อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2549) อาจใช้คำถามปลายเปิดเช่น กรุณาเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับคุณ คุณรู้สึกอย่างไร (เหตุการณ์)นั้นมีความหมายกับคุณอย่างไร โดยผู้วิจัยให้ความสนใจและตั้งใจฟังประสบการณ์นั้นๆ โดยไม่แสดงความคิดเห็น การเก็บข้อมูลจะหยุดเมื่อข้อมูลอิ่มตัว (saturation) ข้อมูลเป็นประเด็นที่ซ้ำๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่าง 8-15 ราย ทั้งนี้จะไม่ใช้ระยะเวลานานเกินไป เพราะข้อมูลอิ่มตัวได้จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งและช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากเมื่อเวลาเปลี่ยนไป ทำให้มีผลต่อประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล

5) การจัดการข้อมูล ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้หลายวิธี ส่วนใหญ่ใช้วิธีบันทึกเทปและถอดบทสนทนาแบบคำต่อคำ โดยหลังการสัมภาษณ์ผู้วิจัยควรฟังเทปและตรวจสอบข้อมูล ทำความเข้าใจในข้อมูลก่อนการสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 และเตรียมคำถามสำหรับในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป และควรมีการจดบันทึกเหตุการณ์ความรู้สึกและสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการเก็บข้อมูลเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงอคติที่มีและสามารถกันอคตินั้นออกไปได้ (จอณผะจง เพ็งจาด, 2546)

6) การวิเคราะห์ข้อมูล ในงานวิจัยคุณภาพจะกระทำไปพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยต้องกระทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัย ได้ขจัดอคติและความเอนเอียงของผู้วิจัยออกไปก่อนที่จะเริ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูล (bracketing) โดยการกันความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกส่วนตัว และสิ่งที่ผู้วิจัยรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ออกจากสถานการณ์ที่ศึกษา หลังจากทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อสรุปประเด็นของประสบการณ์ ตามกระบวนการวิจัยปรากฏการณ์วิทยาที่ใช้ปรัชญาของ Husserl ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาความตามขั้นตอนของ Colaizzi (1978 cited in Streubert and Carpenter, 2011) โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

- 6.1) ผู้วิจัยพรรณนาปรากฏการณ์ที่สนใจศึกษา
 - 6.2) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมการอธิบายปรากฏการณ์จากผู้ให้ข้อมูล
 - 6.3) ผู้วิจัยอ่านบทสนทนาของผู้ให้ข้อมูลที่ได้จากการถอดเทปบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทุกรายแบบคำต่อคำ (verbatim) ออกมาเป็นบทสนทนา อ่านบทสนทনার่วมกับฟังเทปซ้ำเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นอ่านบทสนทนาซ้ำกันหลายๆครั้ง จนกระทั่งได้ความรู้สึกและมองเห็นสาระสำคัญของข้อมูลพร้อมทั้งให้รหัสข้อมูล
 - 6.4) ย้อนกลับไปดูข้อมูลต้นฉบับที่ถอดความออกมาและดึงข้อความหรือประโยคที่เป็นสาระสำคัญของแต่ละรายออกมา
 - 6.5) พยายามค้นหาและทำความเข้าใจในความหมายของข้อความที่เป็นสาระสำคัญที่ดึงออกมา
 - 6.6) จัดกลุ่มของข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกันและแยกออกเป็นประเด็นๆ จำแนกชื่อให้แก่กลุ่มข้อมูลนั้นๆ
 - 6.7) เขียนคำบรรยายข้อมูลที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด ให้สามารถสะท้อนถึงสาระสำคัญของกลุ่มข้อมูลแต่ละกลุ่ม
 - 6.8) นำข้อมูลที่เขียนบรรยายกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้อง
 - 6.9) ถ้ามีข้อมูลใหม่เกิดขึ้นในระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องให้เพิ่มเติมข้อมูลในเนื้อความการบรรยายข้อมูลอย่างละเอียด
- ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังกล่าวโดยการถอดเทปพร้อมให้รหัสข้อมูลของสาระสำคัญของข้อมูลให้เสร็จสิ้นในแต่ละรายก่อนแล้วจึงจัดกลุ่มของข้อมูลที่คล้ายคลึงกันเป็นประเด็นย่อย (sub theme) แล้วจึงสรุปเป็นประเด็นหลัก (Theme)

7) ความเชื่อถือและไว้วางใจคุณภาพของการวิจัย (trustworthiness) Lincoln & Guba (1985) และ Guba & Lincoln (1989) (อ้างถึงใน อารีย์วรรณ อ่วมธานี, 2549) กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ไว้ดังนี้

7.1) ความเชื่อถือได้ (credibility) เป็นเกณฑ์สนับสนุนการอธิบายข้อสรุป และการแปลผลข้อมูลจากประสบการณ์ชีวิตของผู้ให้ข้อมูล โดยนักวิจัยแสดงให้เห็นว่าการได้มาของข้อมูลและข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล มีการระบุและอธิบายอย่างถูกต้อง วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล ได้แก่

7.1.1) อยู่ในสนามเป็นช่วงระยะเวลาสั้น นานจนสามารถจัดอคติและตรวจสอบความเข้าใจในความหมายของเหตุการณ์นั้น ๆ

7.1.2) สังเกตอย่างจริงจังเพื่อให้เข้าใจคุณลักษณะสำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ปกติหรือผิดปกติ พร้อมทั้งทำความเข้าใจในความหมายของเหตุการณ์นั้น ๆ

7.1.3) ถ่ายทอด เล่า ตรวจสอบระหว่างเพื่อนร่วมวิจัย เพื่อความแจ่มแจ้งและพัฒนาการของความเข้าใจ ปรัชญาหรือเกี่ยวกับแนวทางการวิจัย

7.1.4) ตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) เป็นการใช้อย่างหลายวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาตรวจสอบว่าตรงกันหรือไม่ เช่นตรวจสอบจากสิ่งที่สังเกตได้ และการบันทึกภาคสนาม กับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นต้น

7.1.5) การตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (peer debriefing) เป็นการนำผลการวิเคราะห์และข้อสรุปไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ศึกษา และเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นผู้ตรวจสอบ

7.1.6) การตรวจสอบโดยผู้ให้ข้อมูล เป็นวิธีการที่ผู้ให้ข้อมูลเข้ามาช่วยในการตรวจสอบ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อสรุปเบื้องต้นที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล (preliminary themes) เพื่อให้แน่ใจว่าข้อสรุปที่ได้เป็นข้อมูลที่มาจากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลจริง

7.2) การพึ่งพากับเกณฑ์อื่น (dependability) หมายถึง การใช้วิธีการหลายวิธีเข้าร่วมกันในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความตรงของข้อมูลของแนวคิดทฤษฎี ซึ่งอ้างอิงนักวิจัยหลายคนร่วมสังเกตสิ่งเดียวกัน เพื่อดูว่าผลลัพธ์ที่เกิดจะไปในทิศทางเดียวกันหรือขัดแย้งกัน เป็นต้น

7.3) การถ่ายโอนผลวิจัย (transferability) หมายถึง ความสามารถอ้างผลวิจัยไปยังสภาพการณ์ในบริบทที่คล้ายคลึงกัน ควรใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sample) ที่ครอบคลุมแนวคิด และมุมมองของทฤษฎีที่กำลังจะเกิดจากข้อมูล (grounded theory) ซึ่งผู้วิจัยจะต้องเขียนบรรยายบริบทของปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างละเอียด

7.4) การยืนยันผลการวิจัย (confirmability) หมายถึง ความสามารถในการยืนยันผลอันเกิดจากข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบได้ ทั้งการบันทึกเทป มีการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วน โดยการฟังเทปซ้ำ มีการอ้างอิงคำพูดจากผู้ให้ข้อมูล การสรุปประเด็น การจัดกลุ่มข้อมูล ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4.4 การสัมภาษณ์เชิงลึก

การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นวิธีที่สามารถเข้าถึงได้โดยตรง โดยการสนทนาอย่างมีเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล ซึ่งมีจุดสนใจอยู่ที่การรับรู้ของตนเองและประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล เพื่อมองการเข้าใจ ความคิด นิยามและการตีความประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนที่แสดงออกด้วยคำพูด ลักษณะการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการโดยใช้แนวประเด็นคำถามแบบกว้างๆจะมีแนวคำถามให้ผู้วิจัยใช้เป็นแนวในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ในลักษณะคำถามเจาะลึก จำเป็นต้องอาศัยความสามารถพิเศษของผู้วิจัยในการสัมภาษณ์เพื่อค้นหารายละเอียดในประเด็นที่ศึกษาอย่างลึกซึ้ง (อารีย์วรรณ อ่วมตานี, 2549) ลักษณะคำถามจะแยกเป็นประเด็นหลัก คำถามเจาะประเด็น และคำถามติดตาม โดยเน้นข้อมูลที่เป็นมุมมองของผู้ให้ข้อมูล ใช้เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่ผู้ให้ข้อมูลบอกเล่าให้ฟัง โดยมีบรรยายของการสนทนาที่เป็นอิสระในการถามตอบอย่างเป็นธรรมชาติ เป็นกันเอง รวมถึงมีการสังเกตลักษณะท่าทาง น้ำเสียง สีหน้า และพฤติกรรมต่างๆที่ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงออกมาในระหว่างการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้วิจัยไม่นำมุมมองหรือความคิดเห็นของตนเองเข้ามาเกี่ยวข้องและในระหว่างการสนทนาอาจมีคำถามอื่นๆเกิดขึ้นเพิ่มเติมได้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2554) การเก็บรวบรวมการบรรยายนี้สามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบพบกัน เป็นนิยมมากที่สุด นอกจากนี้ยังมีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ซึ่งเป็นที่นิยมด้วยเหมือนกัน และการสัมภาษณ์ทางอินเทอร์เน็ตที่กำลังนิยมเพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ รูปแบบของการสื่อสารผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ กำลังได้รับการพัฒนาทั้งการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ที่เรียกว่าอีเมล และระบบโปรแกรมการส่งข้อความข้ามระบบเน็ตเวิร์ค ซึ่งสามารถใช้ในการสัมภาษณ์ (Aoki, 1995 cited in Opdenakker, 2006)

การสัมภาษณ์แบบพบกันเป็นวิธีการใช้กันอยู่ทั่วไป ซึ่งมีข้อได้เปรียบทางด้านสังคม เช่น น้ำเสียง ท่วงทำนองของเสียง ท่าทางการแสดงออกทางกายของผู้ถูกสัมภาษณ์ สามารถเป็นข้อมูลที่เพิ่มเติมในคำตอบที่ได้จากการพูด แต่ทั้งนี้การแสดงทางด้านสังคม จะสำคัญหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการจะรู้อะไรจากผู้ถูกสัมภาษณ์ (Opdenakker, 2006)

การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์กำลังเป็นที่นิยมเพิ่มขึ้นของการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีข้อดี คือ ลดค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลาที่ใช้ในการเดินทาง (Aoki, 1995 cited in Opdenakker, 2006) และจากการศึกษาของ Sweet พบว่า มีความสะดวกสามารถดำเนินการจากโทรศัพท์เครื่องไหนก็ได้ ภายใต้วงวัลล้อมที่เงียบสงบและไม่มีการรบกวน ในกลุ่มประชากรที่มีความลำบากต่อการสัมภาษณ์แบบพบตัว เช่น แม่ที่ต้องดูแลลูกที่บ้าน หรือคนที่ต้องทำงานเป็นกะสามารถกระทำได้ในผู้ให้ข้อมูลที่ซึ่งอาจต้องถูกคัดออกจากข้อจำกัดที่อยู่ในพื้นที่ไกล หรือเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อสัมภาษณ์ ทำให้ช่วยขยายขอบข่ายของผู้เข้าร่วมการวิจัยที่อยู่ไกลและอาจมีศักยภาพในการให้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง ต่อ

งานวิจัยทางการแพทย์ได้ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้รวดเร็วและอย่างง่ายตายซึ่งอาจเป็นประโยชน์ ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยความปลอดภัยและช่วยให้ได้ผลวิจัยที่รวดเร็วขึ้น (Burnard, 1994 อ้างถึงใน อารีย์ จรรยาธรรม, 2555) ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้บรรยายถึงความรู้สึกที่ผ่อนคลายต่อการคุย โทรศัพท์ และเต็มใจที่คุยอย่างอิสระและกล้าเปิดเผยข้อมูลที่ลึกซึ้ง ข้อมูลมีความสมบูรณ์ มีชีวิตชีวา อธิบายรายละเอียดและมีคุณภาพสูง ผู้วิจัยสามารถจับบันทึกได้โดยไม่รบกวนต่อการสัมภาษณ์ (Carr and Worth, 2001 อ้างถึงในอารีย์ จรรยาธรรม, 2555)

จากการศึกษาของ Novick แนะนำว่าในทางปฏิบัติของการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ผู้วิจัยควรมีการเตรียมความพร้อม เช่นมีการติดต่อหรือได้พบปะกันก่อน หรือมีการสร้างสัมพันธ์ภาพก่อนที่จะเริ่มการสัมภาษณ์ (Carr and Worth, 2001 อ้างถึงในอารีย์ จรรยาธรรม, 2555) และใช้สคริปต์ที่ได้เตรียมสำหรับการพูดแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยในขณะเริ่มต้นการสัมภาษณ์ครั้งแรก มีการนำกลยุทธ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกสบายเป็นกันเอง มาใช้ให้ผู้ให้ข้อมูลรู้สึกผ่อนคลายควบคู่ไปกับการสร้างสัมพันธ์ภาพ Tausig and Freeman(1988) (อ้างถึงในอารีย์ จรรยาธรรม, 2555) แนะนำว่าผู้สัมภาษณ์สามารถทดแทนภาษากายที่ขาดหายไปด้วยการที่ผู้สัมภาษณ์ต้องเป็นผู้ที่ไวต่อการสังเกตสิ่งที่ได้ยิน เช่น ในขณะโกรธ ลักษณะของน้ำเสียง การตอบสั้นๆ การพูดเร็ว การพูดที่ไม่เป็นธรรมชาติ เป็นต้น

กนกนุช ชื่นเลิศสกุล (2540) อธิบายว่า ก่อนการสัมภาษณ์ นักวิจัยต้องมีการเตรียมความพร้อมที่ดำเนินสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้หลักการ 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านเนื้อหาวิชาการ ผู้สัมภาษณ์ควรศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจและให้มีแนวทางในการสัมภาษณ์เบื้องต้น โดยให้เน้นประเด็นสำคัญๆและเป็นคำถามปลายเปิดที่มุ่งเน้นให้ผู้ให้ข้อมูลอธิบายความรู้สึก ความนึกคิดหรือเล่าถึงประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนั้นๆ
- 2) ด้านระเบียบวิธีการวิจัย ผู้สัมภาษณ์ควรศึกษา วิเคราะห์ ทำความเข้าใจอย่างละเอียดก่อนแก้และฝึกปฏิบัติ ก่อนที่จะลงมือการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดความมั่นใจเมื่อไปสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลจริงๆ
- 3) ด้านการปรับตัวและการพัฒนาคุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้สัมภาษณ์ โดยมีการกำหนดบทบาทสถานภาพของตนเอง แนะนำตนเอง แจ่มชัดวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และทำการสร้างสัมพันธ์ภาพเพื่อให้เกิดการยอมรับและความไว้วางใจของผู้ให้ข้อมูล มีการเตรียมพร้อมตนเองในการฝึกฝนและการเรียนรู้ในการสนทนาอย่างมีศิลปะและเทคนิค

4.5 การสังเกต (observation)

การสังเกต หมายถึง การเฝ้าดู หรือศึกษาเหตุการณ์เรื่องราวโดยละเอียด การสังเกตในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสังเกตอย่างมีระบบในสภาพธรรมชาติของสนาม เพื่อดู ฟัง และรับรู้สภาพการณ์ในสนาม เป็นวิธีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ จากความสามารถในการดู เก็บ จดจำ นำมาเขียน อ่าน ทำบันทึก แล้วนำมาเขียนเรียง เขียนสะท้อนประสบการณ์ที่ได้จากสนาม ประเภทของการสังเกตแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้ (Denzin, 1978 อ้างถึงใน นิศา ชูโต, 2551)

4.5.1. การสังเกตกายภาพภายนอก เช่น สัญลักษณ์ รูปลักษณ์หรือคุณลักษณะภายนอกที่แสดงออก เป็นเครื่องหมายสื่อไปยังบุคคล หรือพฤติกรรมของบุคคล เช่น การแต่งกาย เครื่องแบบ เครื่องหมาย เครื่องประดับ สามารถบ่งชี้บุคคล และกลุ่มได้ สิ่งเหล่านี้นอกจากสังเกตภายนอกแล้ว ผู้วิจัยควรตรวจสอบด้วยการถามเพื่อให้แน่ใจ แต่ต้องระวังการตอบแบบเหมารวม (Response Set) ของผู้ที่เราสอบถาม รวมทั้งความรู้จากประสบการณ์เดิมของผู้วิจัยด้วย

4.5.2. การสังเกตการแสดงออก ของกิริยาท่าทาง หรือภาษาท่าทาง อันเป็นการเคลื่อนไหวของร่างกาย หน้าตา แขนขา และรูปแบบร่างกายของบุคคลโดยธรรมชาติ ตลอดจนความสอดคล้องหรือขัดแย้งของการแสดงออกกับคำพูด การส่งสัญญาณต่างๆ เหล่านี้ ผู้วิจัยต้องแปลรหัสให้ออกจึงจะเข้าใจความที่ถูกต้อง

4.5.3. การสังเกตตำแหน่งแหล่งที่ทางกายโดยปกติมนุษย์จะสงวนอาณาเขตรอบๆตนเองไว้เป็นส่วนตัวและจะยอมให้บุคคลเข้าไปใกล้ชิดตามระดับความสัมพันธ์ระหว่างกันดังนั้นระยะห่างระหว่างบุคคลทางกายภาพจึงสามารถบ่งบอกความสัมพันธ์ของบุคคลได้กล่าวคือถ้าอยู่ในระยะใกล้ แสดงว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดแต่ถ้าอยู่ระยะห่างกันรูปแบบความสัมพันธ์ก็จะห่างออกไป

4.5.4. การสังเกตการใช้ภาษา การใช้คำพูดในการสนทนา ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด วิธีการพูด และเวลาพูด อันเป็นเรื่องที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน เนื่องจากภาษาที่ใช้จะแสดงความเป็นกันเองแตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ หรือกลุ่มคนที่อยู่ถิ่นเดียวกัน แวดวงอาชีพเดียวกันก็จะมีรหัสภาษา หรือวิธีการแสดงออกสังเกต ที่เหมือนกัน หรือแตกต่างจากกลุ่มอื่น ดังนั้นการสังเกตและการวิเคราะห์ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการถามหรือการสัมภาษณ์ควบคู่ไป ในกรณีที่ไม่แน่ใจหรือต้องการจะตรวจสอบ โดยการถามความหมายจากคนใน กรณีที่ภาษาพูดแตกต่างกัน ผู้วิจัยจำเป็นต้องศึกษาภาษาถิ่นให้เข้าใจ และฝึกใช้ให้เกิดความคุ้นเคย เพื่อจะจับรหัส และตีความหมายได้แตกฉาน

4.5.5. การสังเกตบริบท เวลา และการใช้เวลา การใช้เวลาของบุคคลและกลุ่มต่างๆ ในกิจกรรมทางสังคม ล้วนแตกต่างกันทั้งเวลา และช่วงเวลา

4.6 บันทึกภาคสนาม (field note)

การจดบันทึกข้อมูลภาคสนาม เป็นสิ่งจำเป็นในการเก็บข้อมูลภาคสนาม เนื่องจากในขณะที่ผู้วิจัยศึกษาภาคสนามมีเหตุการณ์หลายอย่างเกิดขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในสนามทำให้ความรู้สึก นึกคิดของผู้วิจัยผันแปร ปรับเปลี่ยนได้ ในแต่ละวันเรื่องราว และความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ที่เกิดขึ้น และผ่านมาเหล่านี้ ถ้ามีได้เขียน หรือจดบันทึกไว้จะทำให้ลืมได้ การจดบันทึกนอกจากจะช่วยให้ผู้วิจัยไม่ลืมเรื่องราวต่างๆ ยังเป็นหลักฐาน ช่วยเตือนให้ผู้วิจัย รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลระลึกเรื่องราว ทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล

บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ในสนามเกี่ยวกับบุคคล กิจกรรม ฉาก เรื่องราวต่างๆ เรียงตามวันเวลา บันทึกรายละเอียดนี้สามารถทำได้ทั้งแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษร โดยเขียนบรรยายรายละเอียดต่างๆ ให้ครบถ้วน แต่ในบางกรณีการบรรยายสิ่งที่เป็นรูปธรรม อาจต้องบันทึกด้วยภาพ การใช้ภาพจะช่วยให้ผู้วิจัยเห็นภาพของเหตุการณ์ อันจะช่วยกระตุ้นให้ระลึกถึงเรื่องราวในสนามได้ดียิ่งขึ้น

การบันทึกความรู้สึกส่วนตัวของผู้วิจัย เป็นบันทึกที่ผู้วิจัยเขียนเพื่อทบทวนความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับงาน สิ่งแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และทางสังคม เรื่องส่วนตัว และอารมณ์ของผู้วิจัย บันทึกดังกล่าวต้องทำทุกวัน เพื่อตรวจสอบประสบการณ์ภายในของตนเองว่าเปลี่ยนแปลง ผันแปรไปอย่างไรเพื่อช่วยผู้วิจัยในกรณีที่มีปัญหา

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขวัญตา ตุ่มหิรัญ (2553) ศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตครอบครัวพ่อแม่วัยรุ่นและบริการทางสังคมสำหรับครอบครัว เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะศึกษาเฉพาะรายในกลุ่มครอบครัวพ่อแม่วัยรุ่น จำนวน 3 ราย ผู้ให้ข้อมูลเป็นครอบครัวมารดาวัยรุ่น 2 ราย ซึ่งในงานวิจัยนี้มีผู้ให้ข้อมูลที่เป็นครอบครัวที่เป็นมารดาวัยรุ่นและบิดาวัยรุ่นอยู่ 1 ราย เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินชีวิตครอบครัวของครอบครัวพ่อแม่วัยรุ่น บริการทางสังคมและนำเสนอแนวทางการพัฒนาครอบครัวพ่อแม่วัยรุ่นสู่ความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นมารดาวัยรุ่น และครอบครัวของมารดาวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะครอบครัวพ่อแม่วัยรุ่น มีเพียงมารดาวัยรุ่นที่เลี้ยงดูบุตร สามมีมีส่วนรับผิดชอบน้อย สภาพความเป็นอยู่พบว่าที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่อยู่กับครอบครัวเดิม แต่สภาพไม่แข็งแรงและรายได้ไม่แน่นอน มารดาวัยรุ่นรายได้น้อยเนื่องจากต้องดูแลลูกและการศึกษาต่ำ รายได้ส่วนใหญ่จากตายาย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดี แต่มารดาของมารดาวัยรุ่นเมื่อเหนื่อยจากงานจะใช้คำพูดประชดประชันมารดาวัยรุ่นเป็นครั้งคราว มารดาวัยรุ่นต้องการกำลังใจจากครอบครัว

มีมุมมองชีวิตด้านบวก พบว่า เมื่อพลาดมีลูกแล้วต้องเลี้ยงให้ดีที่สุด และมีมุมมองทางลบ พบว่า รู้สึกน้อยใจ และอยากกลับไปใช้ชีวิตวัยรุ่น แต่ต้องมาเลี้ยงลูกน้อยแทน

ภัสยกร เลาสวัสดิกุล (2550) สำนวจความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและการสมรสใหม่ของครอบครัว พบว่า สถาบันครอบครัวมีความสำคัญมากที่สุดต่อสมาชิกครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตใจ และมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านต่างๆของเด็ก และการหย่าร้างของบิดาแม่ส่งผลให้เด็กผู้หญิงเกิดความกลัวการถูกทอดทิ้ง และส่งผลให้เด็กผู้ชายแสดงออกทางพฤติกรรมที่ต่อต้าน ก้าวร้าว ซึ่งมีผลเสียต่อสังคมในอนาคต

ทองพลู บัวศรี (2553) บทความพิเศษของมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ศึกษาชีวิตของบิดามารดาวัยรุ่นในแหล่งก่อสร้าง โดยการเยี่ยมครอบครัวกรรมกรก่อสร้าง และกลุ่มแม่เด็กอ่อนที่มารับบริการศูนย์เด็กก่อสร้าง จำนวน 240 ครอบครัว พบกลุ่มมารดาวัยรุ่นร้อยละ 62.5 พบว่าส่วนใหญ่ต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน ทำให้ประสบปัญหาต่างๆ ในการใช้ชีวิต ซึ่งได้ทำการเสวนาที่ศูนย์เด็กก่อสร้างจำนวน 6 ครั้ง ผลการศึกษา พบว่า การทำความเข้าใจระหว่างครอบครัววัยรุ่น ทุกครอบครัวเมื่อทราบว่ามารดาวัยรุ่นตั้งครรภ์มีความรู้สึกโกรธมาก และเสียใจมาก แต่ต้องประคับประคองครอบครัวต่อไป ความพร้อมด้านอารมณ์ ครอบครัววัยรุ่นมีความใจร้อน และมีการทะเลาะกัน บางรายทะเลาะกันรุนแรงถึงขั้นเลิกกันไป ต้องให้ปู่ย่าตายายช่วยไกล่เกลี่ย ด้านสุขภาพ พบว่า ครอบครัววัยรุ่นจะประสบปัญหาเรื่องการเลี้ยงลูก มารดาวัยรุ่นมีความเครียดมากที่ต้องดูแลทั้งบุตร สามี กลัวว่าสามีจะนอกใจ และทำทุกอย่างเพื่อประคับประคองครอบครัว รายได้ของครอบครัววัยรุ่นไม่พอใช้ และยังบริหารการเงินไม่เพียงพอให้ทางบิดามารดาวางแผนให้ ทุกรายอธิบายเป็นเสียงเดียวกันว่า เมื่อต้องมาใช้ชีวิตครอบครัววัยรุ่นพบว่า ลำบากมาก อยากเที่ยว อยากไปเรียนหนังสือเหมือนเดิม แต่ต้องมาเลี้ยงดูบุตรแทน

นงลักษณ์ สายคำแต่ง (2550) ศึกษาประสบการณ์ความต้องการของมารดาวัยรุ่น เขตนอกเมือง เพื่อศึกษาความหมายและปัจจัยและความต้องการของมารดาวัยรุ่น โดยใช้วิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า มารดาที่มีความรู้สึกกลัวในการเลี้ยงดูบุตรและต้องการให้สามีมาดูแล ทั้งช่วงระยะเวลาตั้งครรภ์ ระยะคลอด และหลังคลอด ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการให้โปรแกรมการสนับสนุนการคลอดของมารดาได้ และเป็นข้อมูลในการให้การพยาบาลครอบครัววัยรุ่นเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบิดาวัยรุ่น

ศิริพร จิรวัดน์กุล และคณะ (2556) ศึกษาการรับรู้ของวัยรุ่นชายเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์ทางเพศ เพื่อทำความเข้าใจและอธิบายโลกทัศน์ของวัยรุ่นชายเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์ทางเพศเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า วัยรุ่นชายรับรู้ว่าการมีความรัก

ความสัมพันธ์เชิงคู่สาว และพฤติกรรมทางเพศเป็นเรื่องธรรมดาในหมู่วัยรุ่นชาย และด้วยทัศนคตินี้ เสียงต่อการก่อให้เกิดการตั้งครรภ์วัยรุ่น โรคติดต่อเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และการบิดาในวัยเยาว์ แสดงให้เห็นวิถีชีวิตของวัยรุ่นชายในปัจจุบันและแนวโน้มเพิ่มขึ้นของครอบครัววัยรุ่น และสาเหตุของการเป็นบิดาวัยรุ่น

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2550) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงบรรยายเกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานการณ์และการศึกษานโยบาย/มาตรการในการให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่มีลักษณะพิเศษ: ครอบครัวบิดาหรือแม่คนเดียว ครอบครัวบิดาแม่วัยรุ่น และครอบครัวเร่ร่อน ระยะที่ 1 เป็นโครงการวิจัยครอบครัวลักษณะพิเศษ ระยะที่ 1 พบว่า ครอบครัวที่บิดามารดาเป็นวัยรุ่นเป็นครอบครัวหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษและมีโอกาสสูงที่จะกลายเป็นครอบครัวบิดาแม่เลี้ยงเดี่ยว และพบว่าสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นมีบุตรก่อนวัยอันควรเริ่มมาจากสถาบันครอบครัว วัยรุ่นมักถูกทิ้งให้แก้ปัญหาและดำเนินชีวิตลำพัง ขาดผู้ให้คำปรึกษา และเมื่อกลายมาเป็นครอบครัววัยรุ่นที่มีบุตร ขาดวุฒิภาวะ ขาดความรู้ และส่วนใหญ่เกิดปัญหาหย่าร้าง ส่งผลกระทบต่อเด็กและสังคมตามมา

Ferry (2006) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพแบบกลุ่ม (Focus group) เพื่อศึกษาปัจจัยในการเลือกอาชีพของวัยรุ่น ในรัฐเพนซิลเวเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยจัดทำเป็น 12 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยในการเลือกอาชีพของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับ วิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมในสังคมนั้น การเรียนรู้ของครอบครัว ความพร้อมและแรงสนับสนุนของครอบครัว ระดับการศึกษา ความถนัดและความสามารถในแต่ละบุคคล ซึ่งอุปสรรคสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นไม่สามารถเลือกอาชีพที่ต้องการและชอบได้ เนื่องจาก จบการศึกษาน้อย

Mollborn and Lovegrove (2011) เป็นงานวิจัยแบบย้อนกลับโดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบิดาวัยรุ่นและบุตร รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบระหว่างบิดาวัยรุ่นและบิดาผู้ใหญ่ โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ในด้านความผูกพันระหว่างบิดาวัยรุ่นและเด็กไม่แตกต่างกับวัยผู้ใหญ่ แต่ความสัมพันธ์ความผูกพันระหว่างตัวมารดาวัยรุ่นและบิดาวัยรุ่นไม่ดีเมื่อเทียบกับวัยผู้ใหญ่และพัฒนาการของเด็กในบิดาวัยรุ่นจะช้ากว่าวัยผู้ใหญ่ แต่ถ้าบิดาวัยรุ่นได้ดูแลบุตรพบว่าไม่ต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ถ้ามีการส่งเสริมให้บิดาอยู่ดูแลบุตรช่วยส่งเสริมให้เกิดความผูกพันระหว่างบิดาและมารดา แต่ยังไม่แสดงให้เห็นว่าการที่ทารกที่เกิดจากบิดาวัยรุ่นมีพัฒนาการที่ช้ากว่า เกิดจากปัจจัยภายนอกอื่นอีกหรือไม่

Lemay et.al (2010) เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาหาความหมายของบิดาวัยรุ่นในเมือง วัตถุประสงค์เพื่อหาความเชื่อ ทัศนคติ และความต้องการของบิดาวัยรุ่น ผู้ให้ข้อมูลเป็นบิดา

วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี และบิดาที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี ในรายที่มีบุตรคนแรกอายุไม่เกิน 20 ปี เครื่องมือที่ใช้เป็นแนวคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ เป้าหมาย ความต้องการของบิดาวัยรุ่น คุณลักษณะของบิดาที่ดี และทำไมถึงดูแลเอาใจใส่บุตร ผลการวิจัยพบว่า คุณสมบัติของบิดาที่ดี คือ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลทางการเงิน ทหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว สอนแนะนำเรื่องการเรียน การใช้ชีวิต ธรรมเนียมประเพณี ดูแลทางด้านจิตใจของบุตร และรับผิดชอบในตัวบุตร ซึ่งบิดาวัยรุ่นมีตัวอย่างของบิดาที่ดี คือ พ่อของตนเอง ลุง และปู่ ความต้องการของบิดาวัยรุ่น คือ ต้องการคำแนะนำเพื่อปรับหน้าที่การเป็นบิดาที่ดี และได้รับอาชีพ การทำงาน มีงานทำที่ดี มีเป้าหมายและต้องการสร้างอนาคตให้แก่บุตร มีความหวังจะให้บุตรได้จบการศึกษาสูงและมีชีวิตที่ดี

Taucher (1991) เป็นการรวบรวมงานวิจัยเพื่อสร้างแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการดูแลบิดาวัยรุ่น โดยการพยาบาลเบื้องต้นในการดูแลบิดาวัยรุ่นชาย ได้แก่ จัดกิจกรรมหรือนวัตกรรมเพื่อให้ความรู้ในการความรู้แก่บิดาวัยรุ่น จัดหาแหล่งประโยชน์ในการดูแลและสนับสนุนการเป็นบิดาวัยรุ่น จัดกิจกรรมเครือข่ายบิดาวัยรุ่น ส่งเสริมให้บิดาวัยรุ่นได้ฟังเสียงการเต้นของหัวใจและการเดินของทารก ตั้งแต่ในครรภ์เพื่อส่งเสริมความรู้สึกเชิงบวกของบิดาและมารดาวัยรุ่น ซึ่งการส่งเสริมให้บิดามีการยอมรับการเป็นบิดา ทำให้ส่งเสริมและเพิ่มความรับผิดชอบ และการยอมรับดูแลครอบครัว โดยควรมีการส่งเสริมตั้งแต่ระยะฝากครรภ์ ระหว่างคลอด และหลังคลอด ให้บิดาวัยรุ่นได้อุ้ม สัมผัสบุตร และมีการสอนการดูแลทารก การเลี้ยงดูบุตร ข้อมูลแหล่งประโยชน์ทางการเงิน และสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพและลดความเครียดในการเป็นบิดาได้

Walker (2012) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเด็กอายุ 10 – 14 ปีที่มีครอบครัวสมบูรณ์ คือมีบิดามารดาคอยดูแลครบทั้ง 2 คน เป็นจำนวน 325 ครอบครัว เพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กและผลกระทบของการมีครอบครัวที่สมบูรณ์ และมีบิดามีส่วนร่วมในการเลี้ยงดู เด็กที่จะเติบโตมีพัฒนาการที่ดีต้องมีทั้งบิดาและแม่ และเริ่มตั้งแต่วัยทารก การเป็นบิดาจะช่วยให้เด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นและเมื่อเติบโตเป็นวัยรุ่นจะมีความเข้มแข็งและสามารถเผชิญปัญหาได้ดีกว่า

Wilkes et.al(2010) เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อหาความหมายประสบการณ์และความคาดหวังของบิดาวัยรุ่นที่กำลังจะรับบทบาทเป็นบิดา โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นบิดาวัยรุ่นอายุ 16 – 22 ปี (ใช้เกณฑ์ของ WHO 2005 บิดาวัยรุ่นอายุ 15 -24 ปี) ในช่วงเวลาที่ภรรยาตั้งครรภ์จนถึงก่อนคลอด 1 เดือน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนการตั้งครรภ์ แต่เต็มใจที่จะรับผิดชอบ และมีความต้องการให้บุตรเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีอนาคตมากกว่าตนเอง โดยสรุปได้เป็นประเด็น ดังนี้ มีหลากหลายความรู้สึก อาทิ กลัว เครียด ตื่นเต้นเมื่อทราบว่ามิบุตร ด้านการทำงานและด้านการเงินมีปัญหา เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอ บางรายว่างงาน บางรายทำงานได้รายได้ต่ำเนื่องจากอายุน้อย และต้องทำงานนอกเวลาเพื่อเตรียมเงินสำหรับบุตร เริ่ม

มีความรู้สึกว่าเป็นพ่อ มีความคิดว่าทารกจำเป็นต้องมีพ่อ ถึงแม้ว่าชีวิตคู่กับภรรยาต้องยุติความสัมพันธ์ลงแต่ยังจะทำหน้าที่พ่ออยู่ มีการวางแผนในอนาคตว่าจะซื้อบ้าน และเพื่อให้ลูกมีความสุขภาพที่ดี ข้อเสนอแนะของงานวิจัยนี้ คือ ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงบุตรของบิดา และบิดาวัยรุ่นยังขาดความรู้ในการดูแลบุตร ควรมีการส่งเสริมข้อความรู้ดังกล่าวเพื่อชีวิตที่ดีของเด็กในอนาคต

สรุปการทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมีผลกระทบทั้งต่อมารดาวัยรุ่น ครอบครัว ทารก และยังส่งผลกระทบต่อบิดาวัยรุ่น หลายงานวิจัยจากต่างประเทศที่ได้ทบทวนมาได้กล่าวว่า ปัจจุบันยังไม่มี การสนใจบิดาวัยรุ่นเท่าที่ควร ทั้งๆที่บิดาวัยรุ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ครอบครัววัยรุ่นยังดำรงอยู่ และถ้าบิดาวัยรุ่นมีส่วนร่วมในการดูแลและเลี้ยงดูบุตร จะช่วยส่งเสริมให้มารดาวัยรุ่นและบุตรมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ แต่ในประเทศไทยยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชายเลย ซึ่งหากมีองค์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชายที่ร่วมให้การเลี้ยงดูบุตรว่าชีวิตของการเป็นบิดาวัยรุ่นชายส่งผลกระทบต่อตนเองชีวิตทารกและครอบครัว สังคมในด้านไหนบ้าง และมีความต้องการ ความรู้สักอย่างไร จากชีวิตที่เป็นอิสระ กลายเป็นบิดาก่อนวัยอันควร และเหตุผลอะไรที่ทำให้บิดาวัยรุ่นชายอยู่ดูแลทารกไม่ทอดทิ้งบุตร ข้อความรู้อย่างนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางในการจัดบริการทางการแพทย์ เพื่อส่งเสริมการดำรงอยู่ของครอบครัววัยรุ่น การปรับตัวของบิดาวัยรุ่นชายในการดูแลบุตรร่วมกับมารดา เพื่อให้บิดาวัยรุ่นชายสามารถก้าวผ่านช่วงวิกฤตินั้นได้ รวมทั้งทารกจะเติบโต และมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมที่ดีต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl (Husserlian Phenomenology) และรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (setting)

พื้นที่ศึกษาในวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาที่โรงพยาบาลนครปฐม ซึ่งผู้วิจัยเป็นพยาบาลในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม ปฏิบัติงานอยู่ และมีความคุ้นเคยในด้านบริบทของพื้นที่และบุคลากรเป็นอย่างดี สามารถติดต่อบุคลากรในโรงพยาบาลนครปฐม โดยหัวหน้าหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมซึ่งเป็นหัวหน้าของผู้วิจัย เป็นผู้ติดต่อประสานงานในโรงพยาบาลนครปฐมให้ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้วิจัยเข้าถึงแหล่งข้อมูลของบิดาที่มีประสบการณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2. ผู้ให้ข้อมูล (key informant)

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล (key informant) แบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยผู้ให้ข้อมูล คือ บิดาวัยรุ่นจำนวน 14 คน ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีประสบการณ์ในเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาค้นคว้าอย่างแท้จริง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลสามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วนตรงตามปรากฏการณ์ที่อยู่ในความสนใจของผู้วิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก (inclusion criteria) ดังนี้

1. บิดาวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 – 19 ปี ซึ่งเป็นวัยที่พบเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีบุตรส่วนใหญ่ของสำนักบริหารงานทะเบียน กรมการปกครอง (2552) และตามคำจำกัดความของ WHO (2004)
2. บิดาวัยรุ่นที่มีภรรยาวัยรุ่นที่คลอดบุตรในโรงพยาบาลนครปฐม และอาศัยอยู่ในครอบครัวขยาย
3. บิดาวัยรุ่นที่มีประสบการณ์ร่วมในการดูแลทารกอยู่ในช่วงอายุ 3 - 6 เดือนแรกหลังเกิด
4. สามารถอ่านเขียนและสื่อสารภาษาไทยได้

5. มีความสมัครใจและยินดีเป็นผู้ให้ข้อมูล

3. การได้มาและการเข้าถึงข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยเสนอแบบฟอร์มขอทำการวิจัยในคน ถึงประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม (รหัส NPH A-001/2014) หลังได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้วิจัยติดต่อประสานงาน 2 แห่ง คือที่ หอผู้ป่วยหลังคลอดและหน่วยงานเวชกรรมสังคม เพื่อสำรวจทารกที่คลอดจากมารดาเป็นวัยรุ่น

3.2 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลของบิดาตามเกณฑ์การคัดเลือกของผู้ให้ข้อมูล

3.3 เมื่อได้รายชื่อแล้วผู้วิจัยแนะนำโครงการวิจัยทางโทรศัพท์แก่ผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ และขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าพบเพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัย

3.4 ผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจ โดยการแนะนำตนเอง อธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยบอกการพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล ขณะทำการติดต่อสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยให้ข้อมูลอย่างเปิดเผย เป็นความจริง และเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยอย่างอิสระตลอดการศึกษา

3.5 เมื่อผู้ให้ข้อมูล สมัครใจและยินดีเข้าร่วมวิจัย ผู้วิจัยขอความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย โดยขอให้ผู้ให้ข้อมูล ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย หรือผู้ให้ข้อมูลตอบรับการเข้าร่วมวิจัยโดยให้ความยินยอมด้วยวาจา

3.6 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักจนข้อมูลมีความอิ่มตัว โดยพิจารณาจากการสัมภาษณ์เริ่มได้ประเด็นซ้ำๆ และคำตอบที่ได้เป็นคำตอบที่เหมือนเดิม ไม่มีองค์ประกอบสำคัญใหม่

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ตัวผู้วิจัย โดยมีเครื่องมือช่วยวิจัย ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียง โทรศัพท์บันทึกเสียง แนวทางการสัมภาษณ์ และแบบบันทึกต่างๆ

4.1 **ตัวผู้วิจัย** เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้เตรียมพร้อมในการดำเนินการวิจัยก่อนทำการวิจัย โดยผ่านการศึกษาระเบียบวิธีวิจัยหลักการเชิงทฤษฎีของการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา รวมทั้งการฝึก

ปฏิบัติด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากการเรียนวิชาวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาลจำนวน 3 ราย เพื่อฝึกทักษะทางการฟัง เทคนิคการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลในรายวิชาการวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล จากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับการศึกษาจากเอกสารและผลงานวิจัยเชิงคุณภาพ และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในประเด็นต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้วิจัยในเนื้อหาสาระของประเด็นที่ศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดความหลงทางเมื่อเข้าสู่สนามวิจัย ตลอดจนสามารถจัดกรอบความคิด และพักความเชื่อที่มีอยู่เดิมก่อนเข้าสู่สนามวิจัยได้ ผู้วิจัยทำการวางแผนการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตลอดกระบวนการวิจัย

4.2 แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (interview guideline) แบ่งแนวการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ผู้วิจัยสร้างแนวคำถามตามแนวคิดการวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา และจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพัฒนาการวัยรุ่นชาย และหน้าที่ของการเป็นบิดา หลังจากนั้นเขียนเป็นแนวคำถามเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เป็นแนวคำถามกว้างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลและครอบคลุม ตรงประเด็นที่ต้องการศึกษา สามารถปรับได้ตามสถานการณ์หรือข้อมูลในการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูล และนำแนวคำถามมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแนวคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยดำเนินการตั้งคำถาม ดังนี้

4.2.1 คำถามหลัก

1) ช่วยเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นบิดาของท่านในช่วงเวลา....เดือนที่ผ่านมา

2) ช่วยบอกความรู้สึกของท่านในการเป็นบิดาวัยรุ่น

4.2.2 คำถามรอง

1) ช่วยเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนหรือสิ่งที่ยับยั้งการทำหน้าที่บิดาวัยรุ่นของท่านและท่านทำอย่างไรกับสิ่งนั้น

2) อะไรคือสิ่งที่ทำให้ท่านอยู่ดูแลบุตร

และคำถามเพื่อเพิ่มเติมเรื่องราวที่เกิดขึ้นขณะสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการทวนความ การสรุปความและการสะท้อนความคิด เช่น ท่านช่วยเล่าเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ท่านช่วยอธิบายให้ฟังอีกหน่อยเกี่ยวกับ ที่ท่านเล่าว่า.....หมายความว่าอย่างไร

2) นำแนวคำถามไปทดลองสัมภาษณ์กับผู้ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่กำหนดไว้จำนวน 3 ราย เพื่อทดสอบความชัดเจนของคำถาม ทำการถอดเทปแบบคำต่อคำและวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการปรับแนวคำถามให้เหมาะสม และสามารถสื่อไปยังสิ่งที่ต้องการศึกษาได้ หลังจากนั้นนำข้อคำถามที่ได้ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลหลัก ตามขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 เครื่องบันทึกเสียงและเครื่องโทรศัพท์บันทึกเสียง เป็นเครื่องมือช่วยผู้วิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลขณะทำการสัมภาษณ์ทุกครั้งในการสัมภาษณ์ในระดับลึก การจดบันทึกอย่างเดียวยังอาจได้รับรายละเอียดไม่เพียงพอ ผู้วิจัยเตรียมเครื่องบันทึกเสียงให้พร้อมสำหรับการใช้งานทุกครั้ง

4.4 แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และประวัติการคลอดของทารก (ภาคผนวก ก)

4.5 แบบบันทึกภาคสนาม (field note) เพื่อบันทึกสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการสัมภาษณ์พฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลในด้านความรู้สึก อารมณ์ สีหน้าและท่าทาง การแสดงออกของผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคขณะทำการสัมภาษณ์ ตลอดจนการวางแผนให้การสัมภาษณ์ครั้งต่อไป (ภาคผนวก ก)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) โดยมีรายละเอียดในการเก็บข้อมูล ดังนี้

5.1 เมื่อได้รับข้อมูลในดำเนินการเก็บข้อมูลได้ จึงประสานงานทั้ง 2 แห่ง คือหอผู้ป่วยหลังคลอดและหน่วยงานเวชกรรมสังคมเพื่อขอความร่วมมือ และขอดูประวัติการคลอดของมารดาวัยรุ่นย้อนหลัง 6 เดือน และตรวจสอบเวชระเบียนเพื่อคัดเลือกประวัติทารกที่เกิดจากบิดาและมารดาวัยรุ่นที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ จากนั้นผู้วิจัยติดต่อบิดาวัยรุ่นที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ทางโทรศัพท์ โดยแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย เมื่อผู้ให้ข้อมูลสมัครใจและยินยอมเข้าร่วมการวิจัยด้วยวาจา จากนั้นนัดวันเวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

5.2 หลังจากที่ได้ผู้ให้ข้อมูลยินยอม ผู้วิจัยแนะนำตัวและชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย แจกใบข้อมูลสำหรับประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย เมื่อผู้ให้ข้อมูลได้อ่านและทำความเข้าใจ

แล้วจึงแสดงความสมัครใจหรือไม่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย เมื่อผู้ให้ข้อมูลยินยอมเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บข้อมูลโดยทำแบบบันทึกข้อมูลส่วนตัวก่อน จากนั้นผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเทประหว่างทำการสัมภาษณ์และเริ่มทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ จำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 14 ราย ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์อย่างน้อย 1 - 2 ครั้งต่อราย ใช้เวลาเฉลี่ยในการสัมภาษณ์ 30 - 60 นาที โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือกสถานที่ วันและเวลาที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยคำนึงถึงความสะดวกและความสงบเป็นส่วนตัว ซึ่งสถานที่ในการเก็บข้อมูลมีทั้งที่โรงพยาบาลนครปฐม ที่บ้าน ที่ทำงานของผู้ให้ข้อมูล และการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ โดยทั้งนี้เป็นการนัดพบสัมภาษณ์ 6 ราย และนัดพบร่วมกับสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ 8 ราย ในกรณีที่ได้ข้อมูลยังไม่ครบถ้วน เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องเวลาและความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล สรุปรายอยู่ในสนามวิจัยช่วง เม.ย. - ส.ค. 2557

5.3 ขณะสัมภาษณ์สังเกตลักษณะท่าทางของผู้ให้ข้อมูล เมื่อผู้ให้ข้อมูลแสดงอารมณ์ร่วมขณะตอบคำถาม เช่น เจ็บ สีหน้าเคร่งเครียด ผู้วิจัยจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้วิจัยเป็นผู้ให้คำปรึกษา โดยเปิดโอกาสให้ระบายความรู้สึก ความคับข้องใจ ผู้วิจัยรับฟังอย่างตั้งใจ แสดงความเข้าใจและเข้าใจ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถควบคุมสติและดำเนินการสัมภาษณ์ต่อได้ แต่ถ้าไม่สามารถสัมภาษณ์ได้ต่อ ก็อนุญาตให้ผู้ให้ข้อมูลได้พักหรือสิ้นสุดการสัมภาษณ์ในครั้งนั้น และภายหลังการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปประเด็น เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับทราบ และนัดหมายครั้งต่อไปในกรณีที่ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน และกล่าวขอบคุณผู้ให้ข้อมูลที่ยินดีเข้าร่วมการวิจัย

5.4 การสิ้นสุดการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยพิจารณาจากระยะเวลาในการสัมภาษณ์ตามความเหมาะสม และความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล หรือเมื่อสังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูลที่แสดงถึงความไม่พร้อมในการสัมภาษณ์ รวมทั้งการได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่เพียงพอ

5.5 ภายหลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์ผู้วิจัยบันทึกภาคสนาม ซึ่งประกอบด้วยบรรยายเหตุการณ์ขณะสัมภาษณ์ ลักษณะ ท่าทาง อารมณ์ของผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งความรู้สึกและอารมณ์ของผู้วิจัย ปัญหาที่พบขณะสัมภาษณ์ หลังการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทุกราย เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล

5.6 ภายหลังการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแต่ละราย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลเบื้องต้น โดยการถอดข้อความ จากเทปบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ ออกเป็นบทสนทนา โดยตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน โดยเปรียบเทียบการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำ สรุปรายประเด็นปัญหาที่พบหรือประเด็นปัญหาที่ต้องการเพิ่มเติม และผู้วิจัยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการปรับแนวคำถามให้เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ครอบคลุมสำหรับทำการวิเคราะห์และสรุปรายประเด็น

ต่อไป และหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล และสัมภาษณ์จนได้ข้อมูลที่ซ้ำๆ กัน ไม่มีประเด็นเกิดขึ้น ผู้วิจัย นำเสนอข้อมูลกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และยุติการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลและจรรยาบรรณของนักวิจัย

ผู้วิจัยให้การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลตลอดกระบวนการวิจัย โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ภายหลังจากได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการพิจารณา การวิจัยในคนโรงพยาบาลนครปฐม (รหัส NPH A-001/2014) โดยคำนึงถึงจริยธรรมและการพิทักษ์ สิทธิของผู้ให้ข้อมูลหลักตลอดกระบวนการวิจัย คัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัยด้วยความสมัครใจ หลังจาก ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียด บอกให้ทราบเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่จะสัมภาษณ์ กระบวนการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึก การขออนุญาตการบันทึกเสียงการสนทนา จำนวนครั้งที่ขอสัมภาษณ์ ความไม่สะดวกที่ อาจเกิดขึ้นกับผู้เข้าร่วมการวิจัย คือ การใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ ครั้งละประมาณ 30 – 60 นาที โดยผู้วิจัยอาจทำการสัมภาษณ์ 2-3 ครั้ง การขอให้มีการตรวจสอบข้อมูล สถานที่และ เวลาขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลมีความอิสระในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยด้วย ความสมัครใจ และถ้าไม่สะดวกที่จะให้ข้อมูลสามารถปฏิเสธหรือถอนตัวจากการวิจัยได้ทุกขณะ โดย ไม่ก่อให้เกิดผลเสียหรือผลกระทบใดๆ โดยกำหนดไว้ในมาตรการป้องกันผลกระทบด้านจริยธรรมที่ อาจเกิดขึ้นกับผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ มีการรักษาความลับด้วยการลบทำลายแถบ บันทึกเสียงเมื่อสิ้นสุดการวิจัย การไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ ที่จะสามารถเกี่ยวข้องกับข้อมูล การนำ ข้อมูลเอกสารจากการสัมภาษณ์ไปอภิปรายเผยแพร่ในลักษณะข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล โดยรวบรวมและ เฉพาะการนำเสนอทางวิชาการในภาพรวมเท่านั้น ขณะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสามารถไม่ตอบคำถามใด ๆ ที่รู้สึกไม่สะดวกใจ หรือบอกยุติการให้ความร่วมมือในขั้นตอนใดๆ ของการวิจัยได้ โดยการที่ผู้ให้ ข้อมูลปฏิเสธการให้ข้อมูล จะไม่มีผลต่อตัวผู้ให้ข้อมูล และบุตรทารกที่ผู้ให้ข้อมูลดูแล ผู้วิจัยอธิบาย ข้อมูล และเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย และให้เวลาในการคิดทบทวนก่อนตัดสินใจเข้าร่วมมือในการ วิจัยด้วยความสมัครใจ พร้อมทั้งเซ็นยินยอมเข้าร่วมการวิจัย เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลยังเป็นผู้เยาว์ อายุ 15 – 19 ปี ผู้วิจัยได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองของผู้ให้ข้อมูลทุกรายด้วยวาจา และมีผู้ปฏิเสธการ เข้าร่วมการวิจัยตั้งแต่แรกจำนวน 5 ราย เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลไม่สะดวกในการให้ข้อมูล

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กระทำการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมๆ กับการเก็บข้อมูล โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ขจัดอคติและความเอนเอียงของผู้วิจัยออกไปก่อนที่จะเริ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูล (bracketing) โดยการกั้นความเชื่อ ความคิดความรู้สึกส่วนตัว และสิ่งที่ผู้วิจัยรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ออกจากสถานการณ์ที่ศึกษา หลังจากทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อสรุปประเด็นของประสบการณ์ ตามกระบวนการวิจัยปรากฏการณ์วิทยาที่ใช้ปรัชญาของ Husserl ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาความตามขั้นตอนของ Colaizzi (1978 cited in Streubert and Carpenter, 2011) ดำเนินการดังนี้

- 1.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมการอธิบายปรากฏการณ์จากผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
 - 1.2 ผู้วิจัยอ่านบทสนทนาของผู้ให้ข้อมูลที่ได้รับการถอดเทปบันทึกการสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลทุกรายแบบคำต่อคำ (verbatim) ออกมาเป็นบทสนทนา อ่านบทสนทনার่วมกับฟังเทปซ้ำเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นอ่านบทสนทนาซ้ำกันหลายๆ ครั้ง จนกระทั่งได้ความรู้สึกและมองเห็นสาระสำคัญของข้อมูลพร้อมทั้งให้รหัสข้อมูล
 - 1.3 ย้อนกลับไปดูข้อมูลต้นฉบับที่ถอดความออกมาและดึงข้อความหรือประโยคที่เป็นสาระสำคัญของแต่ละรายออกมา
 - 1.4 พยายามค้นหาและทำความเข้าใจในความหมายของข้อความที่เป็นสาระสำคัญที่ดึงออกมา
 - 1.5 จัดกลุ่มของข้อมูลที่มีความหมายเหมือนกันไว้ด้วยกันและแยกออกเป็นประเด็นๆ จำแนกชื่อให้แก่กลุ่มข้อมูลนั้นๆ
 - 1.6 เขียนคำบรรยายข้อมูลที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด ให้สามารถสะท้อนถึงสาระสำคัญของกลุ่มข้อมูลแต่ละกลุ่มและตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษา
 - 1.7 นำข้อมูลที่เขียนบรรยายเป็นประเด็นต่างๆกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง
 - 1.8 นำข้อมูลใหม่เกิดขึ้นในระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องไปเพิ่มเติมข้อมูลในส่วนเนื้อความการบรรยายข้อมูลอย่างละเอียด
- ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังกล่าวโดยการถอดเทปพร้อมให้รหัสข้อมูลของสาระสำคัญของข้อมูลให้เสร็จสิ้นในแต่ละรายก่อน จัดกลุ่มของข้อมูลที่คล้ายคลึงกันเป็นประเด็นย่อย (sub-theme) แล้วจึงสรุปเป็นประเด็นหลัก (theme)

8. การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูล (trustworthiness)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ โดยใช้เกณฑ์ของ Lincoln & Guba (1985) และ Guba & Lincoln (1989) (อ้างถึงใน อารียวรรณ อ่วมธานี, 2553) ดังนี้

8.1 ความเชื่อถือได้ (credibility) การได้มาซึ่งข้อมูลมีความตรงและเชื่อถือได้ โดยผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพที่ดี กับผู้ให้ข้อมูลทุกราย โดยผู้วิจัยแนะนำตนเองและอธิบายเกี่ยวกับประเด็นด้านสิทธิ ตลอดจนการเป็นผู้รับฟังที่ดีขณะสัมภาษณ์ และขณะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมีสีหน้าที่ผ่อนคลาย ให้ข้อมูลอย่างราบรื่น ไม่แสดงสีหน้าที่อึดอัด มีความยินดีและกล้าเปิดเผยข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลทุกราย เมื่อกล่าวถึงบุตรจะแสดงสีหน้าที่เปี่ยมสุข ชมเชยบุตรของตนเอง ว่ามีความน่ารัก รักบุตรมาก แต่เมื่อกล่าวถึงปัญหาที่เจอ สีหน้าจะเศร้าหมองลง พุดซ้าลง ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงออกถึงความเข้าใจในความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับผู้ให้ข้อมูลด้วยการรับฟังและให้กำลังใจ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกรายถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยความรู้สึกและอารมณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นให้ผู้วิจัยได้รับรู้ ผู้วิจัยนำประเด็นที่พบทั้งหมดของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ทั้งประเด็นหลักและประเด็นย่อยกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลทุกรายตรวจสอบความถูกต้อง (member checking) (ภาคผนวก ค) โดยผู้ให้ข้อมูลทุกรายให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตรวจสอบความถูกต้อง ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 14 ราย โดยใช้วิธีนำประเด็นหลักและประเด็นย่อยที่ได้ไปให้ด้วยตนเองจำนวน 2 ราย (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1, 14) และทางโทรศัพท์ 12 ราย (ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13) โดยผู้วิจัยได้อ่านสรุปประเด็นของประสบการณ์ที่พบในประเด็นหลักและประเด็นย่อย ให้ผู้ให้ข้อมูลได้รับฟังที่ละประเด็นอย่างช้าๆ ตามตัวอย่างจดหมายตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (ภาคผนวก ค) พร้อมทั้งขอความเห็นความถูกต้องของข้อมูลและข้อเสนอแนะในการตรวจสอบข้อมูลผู้วิจัยได้รับการตรวจสอบกลับครบทั้งหมด 14 ราย ผลการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 14 ราย พบว่าเห็นด้วยกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ว่ามีความตรงกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

ซึ่งจากการตรวจสอบมีผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1 ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องคำแนะนำที่ต้องการจากโรงพยาบาลว่า ทางโรงพยาบาลได้ให้คำแนะนำที่ดีอยู่แล้วถึงแม้จะให้เพียงแต่แม่วัยรุ่น ไม่ได้ให้บิดาวัยรุ่นก็ตาม ก็ยังสามารถดูแลและเลี้ยงบุตรได้อย่างดี

“ไม่ได้ต้องการคำแนะนำเป็นพิเศษ ทางโรงพยาบาลทำดีแล้ว ให้คำแนะนำกับแฟนผมอย่างเดียวแต่ก็เพียงพอ สำหรับผมไม่ต้องการครับ ก็เลี้ยงลูกได้อย่างดีครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

ส่วนผู้ให้ข้อมูลรายอื่น ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับคำแนะนำที่ต้องการจากโรงพยาบาล ต้องการรู้ในเรื่องการเลี้ยงลูก อากาการผิดปกติต่างๆ การให้นม สิ่งที่ต้องทำ บางอย่างยังไม่เข้าใจ แต่ก็สามารถผ่านมาได้เพราะมีครอบครัวที่ช่วยดูแล

“ต้องการอยากรู้เรื่องการเลี้ยงลูก เลี้ยงอย่างไร เราไม่รู้ว่าจะต้องเลี้ยงไปแบบไหน ยังไงผมก็พูดไม่ค่อยถูก อากาการผิดปกติ เมื่อเจอแล้วต้องทำยังไงบ้าง ช่วงแรกที่ลูกร้องผมก็ไม่เข้าใจว่าหิวหรือว่าเป็นอะไร ตกใจมากทำไม่ถูก ก็ให้แฟนดูไปครับ พออุ้มกอดก็เงียบ เดียวนี้เริ่มรู้แล้วว่าควรทำยังไงบ้าง”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“เห็นด้วยกับพี่ครับ ที่บอกมาก็คงครับไม่ต้องแก้ไขครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10)

“เลี้ยงลูกอย่างไร ลูกป่วยลูกไม่สบายต้องดูอย่างไร อันไหนต้องพาไปโรงพยาบาล อยากรู้ครับ เพราะเรายังเด็ก ยังไม่รู้ว่าจะควรเลี้ยงควรทำอะไร แบบไหนถูก แบบไหนผิดครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

“ครับต้องการคำแนะนำ เรื่องการเลี้ยงลูก ให้นม เรื่องเงินก็ไม่พอใช้เลยครับ ยังเด็กด้วยใช้เงินไม่เป็น เงินไม่พอเคยใช้ได้สองอาทิตย์ เดียวอาทิตย์เดียวก็หมดแล้วครับ ที่จริงอยากได้คำแนะนำทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ชีวิตด้วยครับ ผมไม่ค่อยรู้ตอนนี้อยู่บ้านแฟนก็ล้าๆ ไม่ค่อยกล้าทำอะไรครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12)

“ต้องการเรื่องการเลี้ยงลูกมากกว่าครับ อย่างอื่นก็ไม่ต้องครับ.....ผมก็ไม่รู้ครับตอนแฟนคลอดก็ตื่นตื่นครับ จำอะไรไม่ค่อยได้เลยครับ ก็แล้วแต่โรงพยาบาลเลยครับ ผมก็คงฟังบ้าง ไม่ได้ฟังบ้างครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14)

ในการตรวจสอบข้อมูลผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นการได้รายได้ไม่พอใช้ดังนี้

“ผมออกจากโรงเรียนนานแล้ว ถึงมีลูกแต่มันก็ไม่พร้อมหรอกครับ....อาจเป็นเพราะเรายังเด็กด้วยครับ ใช้เงินไม่เป็น เก็บเงินก็ยังไม่ค่อยได้ ไม่โตพอ จบแค่ ม.3 ยังไม่โต ทำให้มีปัญหาเรื่องเงินเงินก็น้อย ไม่ค่อยพอ พอไม่มีเงินก็จะมีปัญหากับแฟน เงินไม่พอใช้ แฟนก็อยากกินโน่นกินนี่ มันไม่มีเงินซื้อให้ ไหนจะค่านมลูก ค่าน้ำค่าไฟอีก ทำงานก็ไม่พอใช้ ไม่มีความสุขเลยครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14)

8.2 ผู้วิจัยตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (peer debriefing)

8.3 ผู้วิจัยตระหนักถึงบทบาทของผู้วิจัย โดยการจัดกรอบแนวคิดของตนเองออก (bracketing) เพื่อแยกความเชื่อ ความคิดของตนเอง ความรู้จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ไม่นำเข้าไปปะปนกับความรู้ที่ได้จากสนามวิจัย โดยการถอดเทปแบบคำต่อคำ เพื่อมองหาค่าเหมือนตลอดจนความหมายของประสบการณ์ของบิดาวัยรุ่น จากคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลเท่านั้น

8.4 การยืนยันผลการวิจัย (conformability) โดยมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การถอดเทปการสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ ข้อมูลการสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบโดยการฟังซ้ำ และมีการบันทึกอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้ ผู้วิจัยใช้คำพูดของผู้ให้ข้อมูลในการนำเสนอ และคำพูดมีความสอดคล้องสามารถนำเสนอให้เห็นถึงประเด็นต่างๆ ในการบรรยายได้อย่างชัดเจน และการสรุปผลในขั้นตอนต่างๆ เช่น การให้รหัสข้อมูล การจัดกลุ่มของข้อมูล การสรุปประเด็น ได้รับการทบทวนจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้รูปแบบการศึกษาตามแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยา (phenomenology) ของ Husserl (1962) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย ได้คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง จากบิดาวัยรุ่นชายที่มีภรรยาเป็นวัยรุ่นและมีประสบการณ์ในการอยู่ดูแลบุตรตั้งแต่แรกเกิดจนถึงทารกอายุ 3- 6 เดือน จำนวน 14 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ร่วมกับการบันทึกเทป และนำข้อมูลที่ได้มาถอดความแบบคำต่อคำ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถบรรยายประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย โดยนำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 ประสบการณ์การบิดาของวัยรุ่นชาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบิดาวัยรุ่นชายที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลทั้ง 14 รายนี้ คือ บิดาวัยรุ่นชายที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี เป็นบิดาอายุ 15 ปี 1 ราย อายุ 16 ปี 2 ราย อายุ 17 ปี 1 ราย อายุ 18 ปี 8 ราย และอายุ 19 ปี 2 ราย จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 ราย มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ราย มัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 ราย มัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ราย ปวช.ปี 1 จำนวน 1 ราย และปวช.ปี 3 จำนวน 3 ราย อาชีพขณะที่ให้ข้อมูล ทำงาน 11 ราย เรียนหนังสืออย่างเดียว 1 ราย ทำงานและเรียนด้วย 2 ราย เป็นบิดาวัยรุ่นที่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูทารกช่วง 3 - 6 เดือน ภาระและแหล่งรายได้ในการเลี้ยงดูและตนเอง โดยผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด มีผู้ช่วยเหลือในการเลี้ยงดูบุตร เป็นมารดาของตนเอง 7 ราย มารดาของภรรยา 4 ราย บิดาของภรรยา 1 ราย ยายของตนเอง 1 รายและป้าของภรรยา 1 ราย ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูบุตรตนเอง 4 ราย บิดามารดาของตนเอง 1 ราย ตนเองและบิดามารดาของตนเอง 4 ราย และตนเองและบิดามารดาของภรรยา 3 ราย ค่าเลี้ยงดูของภรรยา ตนเอง 5 ราย ภรรยาเอง 2 ราย บิดามารดาของตนเอง 1 ราย ตนเองและบิดามารดาของตนเอง 1 ราย และบิดามารดาของภรรยา 3 ราย สถานะก่อนเป็นบิดา ทำงานแล้ว 7 ราย และยังเรียนอยู่ 7 ราย ไม่พร้อมมีบุตร 12 ราย และตั้งใจมีบุตร 2 ราย (ภาคผนวก ค) ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต

ส่วนที่ 2 ประสพการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชายจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 14 ราย นั้น

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 14 ราย เพื่อบรรยายประสพการณ์การเป็นบิดา วัยรุ่นชาย พบว่าสามารถวิเคราะห์เป็น 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ความไม่พร้อมมีลูกให้บทเรียนกับชีวิต

- 1.1 ต้องออกจากโรงเรียน
- 1.2 รายได้ไม่พอใช้ทำงานเหนื่อยต้องทนไป
- 1.3 เรียนน้อยเลือกงานไม่ได้

2. ชีวิตไม่เหมือนเดิมมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ

- 2.1 นิสัยต้องเปลี่ยนไป
- 2.2 เป็นผู้ใหญ่รับผิดชอบต้องทำงานหาเงินไว้
- 2.3 รักครอบครัวและสร้างอนาคตเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น

3. ชีวิตก้าวผ่านได้ด้วยกำลังใจ

- 3.1 กำลังใจจากลูก
- 3.2 กำลังใจจากครอบครัว
- 3.2 กำลังใจจากผู้คนรอบข้าง

4. ความช่วยเหลือเป็นสิ่งสำคัญ

- 4.1 การสนับสนุนช่วยเหลือใจลูก
- 4.2 การช่วยเหลือด้านการเงิน
- 4.3 คำแนะนำที่ต้องการจากโรงพยาบาล

1. ความไม่พร้อมมีลูกให้บทเรียนกับชีวิต

ความไม่พร้อมที่จะมีบุตร ทำให้ต้องออกจากโรงเรียน รายได้ไม่พอใช้ทำงานเหนื่อยต้องทนไป และเรียนน้อยเลิกงานไม่ได้ ความไม่พร้อมมีบุตรนั้น ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความเครียด ทำอะไรไม่ถูก มีแต่ปัญหา ทั้งไม่กล้าไปโรงเรียน กลัวเพื่อน กลัวอาจารย์และกลัวทางโรงเรียนรู้ ไม่อยากหมดอนาคต บางรายพยายามไปเรียนแต่มีปัญหาทั้งกับอาจารย์และเพื่อน จึงต้องออกจากโรงเรียน บางรายแก้ปัญหา โดยการออกจากโรงเรียนเพื่อมาทำงาน แต่ด้วยการเรียนที่ยังเรียนน้อย ทำให้เลิกงานไม่ได้ ต้องทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟบ้าง ล้างรถบ้าง รับจ้างบ้าง เงินเดือนน้อย รายได้ที่ไม่แน่นอน ทำให้รายได้ไม่พอใช้ ทั้งภาระที่มากขึ้น ทั้งเรื่องลูก ครอบครัวยุคใหม่ ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น บางรายต้องทำงานตอนกลางคืน เพื่อให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ทำให้เหนื่อย เครียด ท้อแต่ต้องทนเพื่อลูก

1.1 ต้องออกจากโรงเรียน

มีผู้ให้ข้อมูลที่เมื่อมีลูกทำให้ต้องออกจากโรงเรียนจำนวน 4 ราย และยังได้เรียนหนังสืออยู่ 3 ราย ทั้งนี้เมื่อมีลูกไม่พร้อมส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลมีความรู้สึกเครียด ทำอะไรไม่ถูก กลัวไปกันไม่รอด ไม่รู้จะแก้ปัญหาอย่างไร มีความคิดว่าการมีลูกทำให้ทางโรงเรียนเสื่อมเสีย บางรายอายุเพื่อนต้องออกจากโรงเรียน บางรายออกจากโรงเรียนเพราะต้องมาทำงานเพื่อให้มีรายได้ที่มากขึ้น และมี 1 รายมีปัญหาทั้งกับอาจารย์ และเพื่อนทำให้รู้สึกท้อไม่อยากไปเรียนหนังสือ

“มีลูกไม่พร้อมก็เครียด ทำอะไรไม่ถูก กลัวไปกันไม่รอด...ต้องออกจากโรงเรียน อายุเพื่อนด้วย แต่สงสารแฟนมากกว่า...แฟนคงไม่ได้เรียนแล้ว มีลูกแล้วไปเรียนยากต้องเลี้ยงลูกอีก แต่ผมก็ไม่รู้จะได้ออกไปเรียนหรือเปล่า ต้องรอถามแม่ก่อน แต่ถ้าเริ่มทำงานแล้วคงไม่กลับไปแล้วครับ อายุเพื่อน อายุรุ่นน้องมากกว่า และพ่อให้ทำงานด้วย...พอบอกว่ามีลูกแล้ว ต้องโตเป็นผู้ใหญ่ ต้องหาเงินแล้วผมก็ออกหางานทำเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

“ตอนที่ผมเลิกเรียนเพราะพ่อบอกให้ออกมาทำงานครับ เราก็ต้องรับผิดชอบแฟนกับลูก พอตอนรู้ว่าแฟนท้อง ก็ออกเลย ตอนนั้นก็ทำงานอยู่กับบ้านแฟน กิจการของพ่อแม่แฟนครับ ทำทุกอย่าง ก็ไม่ค่อยกล้า เวลากินข้าวด้วยยังไม่ค่อยกล้าเลย มันไม่พร้อม ไม่ได้ตั้งใจมี ก็ต้องทำงานไป ให้แฟนเลี้ยงลูกครับ...ก็อยากเรียนนะ แต่ตอนนี้ก็โอเค เพราะต้องช่วยพ่อแม่”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“พอรู้ว่ามียุทธตอนแรกก็เครียด ทำตัวไม่ถูก มันไม่พร้อมมีแต่ปัญหา โดนแม่ว่า ก็ต้องออกไปทำงาน ไม่รู้จะทำอะไรดี อายเพื่อน...ตอนนั้นพอมียุทธ ก็ไม่กล้าไปโรงเรียน ยิ่งแฟนก็ไม่ไปเลยครับ กลัวที่โรงเรียนรู้ กลัวเพื่อนรู้ อาจารย์รู้จะให้ลาออก สงสารแฟน ไม่อยากหมดอนาคต แต่กว่าจะคิดได้จะครับ เครียดมากถึงขั้นจะเอาเต็กออก แต่ก็กลัวแฟนเป็นอะไร กลัวอันตราย ไม่มีเงินด้วยแล้วคิดว่าทำให้เค้าเกิดมา ไม่ควรทำร้ายเค้า ต้องเลี้ยงเค้าให้ดี แบบว่าทำใจอยู่เป็นเดือน พอพ่อแม่ก็เลยโล่ง...ต้องโตเป็นผู้ใหญ่ ผมตัดสินใจออกมาทำงาน เลิกเรียน ก็ออกมาทำงานเลย ตอนนี้ออกมาแล้วก็ไม่กล้าไปโรงเรียนอีก เจอเพื่อนแล้วทำตัวไม่ถูก ก็มีเฉพาะเพื่อนที่ชวนทำงานด้วยกันอะครับ เพื่อนแถวบ้าน เพื่อนเก่าๆก็ไม่ค่อยได้คุยแล้ว”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

และยังมีผู้ให้ข้อมูล 1 รายที่ต้องออกจากโรงเรียนเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนและอาจารย์ ทำให้ไม่สามารถเรียนต่อจนจบได้

“อาจารย์ตอนแรกก็สนใจผม อะไรก็ให้ผมทำ หรือเป็นเพราะพอมมียุทธ เพื่อนอาจใส่ร้าย อาจารย์เชื่อเพื่อนมากกว่า ไม่เชื่อผม ไม่รู้เพื่อนว่าหรือเปล่า แต่พอมียุทธบางวันผมไปสายบ้าง เข้าช้าบ้าง แต่งานผมทำตลอด อาจารย์ไม่เข้าใจผม เพื่อนก็ไม่ช่วยเหลื้อมผม ผมเหนื่อย ผมท้อ ไม่อยากเรียนเลยลาออกครับ...อึดอัดครับ ท้อเลย ตอนแรกก็ลองไปเรียนก่อน แต่มีปัญหาเยอะเลยตัดสินใจไม่เรียนเลย ตอนนี้งานสบายกว่าเยอะครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

1.2 รายได้ไม่พอใช้ทำงานเหนื่อยต้องทนไป

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่พูดเป็นเสียงเดียวกันว่ามีปัญหาทางการเงิน เงินไม่พอใช้เพราะต้องทำงานคนเดียว ภรรยาวัยรุ่นเป็นคนคอยเลี้ยงลูกให้ ค่าใช้จ่ายของลูกมีมากขึ้น ต้องดูแลทั้งลูกและครอบครัว เหนื่อยกับการทำงานต้องทำงานมากขึ้นเพื่อให้มีรายได้ที่มากขึ้นเช่นกัน รายได้ไม่แน่นอนไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและภาระที่เพิ่มขึ้น ทำให้ไม่มีเวลา ลำบาก เครียด รู้สึกเหนื่อยแต่ก็ต้องทนต้องทำ

“แฟนอยู่บ้านเลี้ยงลูก ส่วนผมก็ต้องทำงานไปด้วยกลับมาเลี้ยงลูกด้วยช่วยแฟนด้วยเหนื่อย... เรื่องหนึ่งคือเงิน ซักหน้าไม่ถึงหลัง ทำงานทุกวัน จันทร์ – อาทิตย์ ไม่ได้หยุดเลยครับ ช่วงหลังคลอดลูกลำบากมากผมต้องโทรไปยืมเงินแม่ เงินไม่พอเพราะทำงานคนเดียว เหนื่อยมากครับต้องทำใจ เคยท้อ แต่พอเห็นหน้าลูกก็ดีขึ้น”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

“มีเงินไม่พอใช้ แต่ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่พอกับแม่ออก แต่ของลูกแม่บอกให้ผมออกหมด ต้องรับผิดชอบ เครียดๆ บ้าง....ก็ไม่เคยทำงานเนอะ เมื่อก่อนเรียนอย่างเดียว ต้องทำงานเป็นเด็กเสิร์ฟ ตอนกลางคืน เงินน้อย รายได้ไม่แน่นอน เดินและยืนตลอดเลย นอนก็ตึก เหนื่อย ทำงานอยู่คนเดียว ต้องให้แฟนอยู่ดูแล รับผิดชอบเยอะ ทำงานมันเหนื่อยแต่ต้องทำ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

“ตอนนั้นก็วัยรุ่นคึกคะนอง เที้ยว เก๋ ทุกอย่างครบ ตอนรู้ว่าท้องก็ตกใจ เพราะไม่พร้อม ไม่มีงาน ไม่มีเงิน ทุกอย่างก็จပ်ครับ....ใช่ครับ ไม่มีก็ลำบาก จะเอาที่ไหนกิน ที่ไหนใช้ ใครจะมาให้เราฟรีๆ ต้องใช้เงินเยอะ ต้องคิดเยอะ....พอมีลูกไหนจะค่านม ค่ากิน เสื้อผ้า เป็นเงินหมื่นครับรายได้ก็ไม่แน่นอนครับ บางวันก็ขายดี บางวันก็ได้น้อย บางครั้งก็ไม่พอ ก็ทนๆ กันไปครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

“มีบ้างครับเรื่องเงิน เงินไม่พอใช้ทั้งค่าเช่าบ้าน ค่าเสื้อผ้าลูก แพนเพิร์สอีก คีที่แฟนยังเลี้ยงนมเองด้วย ค่านมเลยไม่มาก แล้วช่วงนี้ผมทำงานคนเดียวให้แฟนเลี้ยงลูก เมื่อก่อนแฟนเรียน พอมีลูกก็เลิกเรียน ตอนนี้นำกำลังจะเรียนกศน. อยู่ครับ เรียนแคม.2 ตอนนี้อยู่เลี้ยงลูกก่อน ผมก็ยอมทำงานกลางคืนครับ ได้เงินเยอะหน่อย ยกหมู ขับรถส่งหมู ได้ค่าแรงคืนละ 500 บาทครับ ทำงานตั้งแต่ 5 โมงเลิกตี 3 ถ้าล้างรถให้ได้ทริปอีก แล้วแต่บางครั้งก็ได้ 100 – 200 บาท เหนื่อยหน่อย ทนๆ เอาครับ รอลูกโตแฟนเรียนจบคงได้มีงานทำช่วยกันอีกแรง”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9)

“ถ้าช่วงนี้ก็มีเรื่องเงิน พวกเงิน มันมีแค่เงิน เงินไม่พอใช้ ผมจะซื้อของให้ลูก เช่น รถหัดเดิน ของเล่น ก็ต้องรอให้เงินเดือนออกก่อน ของใช้ในบ้าน แพนเพิร์ส นม ก็เป็นเงินหมื่น....ลำบากครับ เงินไม่พอใช้ต้องคิดเยอะ เมื่อก่อนผมเรียนอย่างเดียว พอมีแฟนท้อง มีลูก ตอนแรกก็ไปเรียนต่อ แต่มีปัญหาตลอด มีปัญหาทั้งอาจารย์เลยไม่ได้เรียนออกมาทำงานครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

“เรื่องเงินก็ไม่พอใช้เลยครับ ยังเด็กด้วยใช้เงินไม่เป็น เงินไม่พอเคยใช้ได้สองอาทิตย์ เดี่ยวนี้อาทิตย์เดียวก็หมดแล้วครับ ...ใช้ครับเพราะต้องเลี้ยงลูกด้วยครับพ่อแม่ให้มาก็ใช้หมด เห็นอะไรก็อยากซื้อให้ลูกครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12)

“มีลูกแล้วมีภาระเพิ่มขึ้น ไปไหนไม่ได้ เทียวไม่ได้ ทำให้มีเวลาส่วนตัวน้อยลง เงินไม่พอใช้ ค่าใช้จ่ายเยอะขึ้น ไหนจะค่าเทอม ค่าเรียน ค่าของลูก ทั้งค่านม แพนเพิร์ลเป็นเงินหมดครับ มีลูกแล้วก็ภาระ แต่เมื่อมีแล้วก็ต้องรับผิดชอบครับก็เรื่องเงิน ค่าใช้จ่ายของลูกเยอะครับ เวลาว่างต้องแบ่งเวลามาให้ลูกให้แฟน ครอบครัว วันๆ นิ่งคิดแต่เรื่องลูก เรื่องเรียน อย่างเดียวครับ ต้องหาเงินมาซื้อของกินของใช้ของลูก ไหนจะต้องเรียนด้วย ทำงานด้วย แต่ดีหน่อยที่ผมได้เรียนฟรี 3 ปี ตอนนีก็ปวช.ปี 3 แล้ว อีกเทอมเดียวก็จบ แล้วผมก็จะเรียนต่อเลยครับว่าจะเรียนปวส.ต่อแต่คงเป็นภาคเสาร์ อาทิตย์ วันธรรมดาว่าจะเริ่มทำงานแล้วครับ พยายามอดทน เหนื่อยหน่อย รอเรียนให้จบก่อน จบน้อยหางานยาก ได้วันๆ นิ่งก็แค่ 300 บาทเอง ไม่พอใช้หรอกครับ ทำงานได้แค่ระดับผู้ใช้แรงงาน ไม่ก้าวหน้า เงินน้อย พยายามจะเรียนให้จบสูงๆ ได้มีงานทำดีๆ ดีที่พ่อแม่ผมสนับสนุนให้เรียน ช่วยดูแลทุกอย่างครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

“ทำงานเหนื่อยครับ บางวันรถเยอะ งานเยอะ ถ้าแก่แรงผมก็เหนื่อยครับ เงินก็ไม่พอใช้ วันละ 200 ครับ ถ้างานเยอะก็ได้ 250 ครับ ส่วนใหญ่ก็ไม่พอใช้ บางเดือนไม่พอ ก็ยืมแม่ผมบ้าง บางเดือนก็ขอเบิกถ้าแก่ล่วงหน้าก่อนครับ...ค่าใช้จ่ายของลูก ของแฟนผมออกหมดครับ บางเดือนไม่พอใช้เลย ทำงานอย่างเดียว ไม่ได้เที่ยวยังไม่พอเลยครับ ผมต้องหาเงินคนเดียว บางครั้งก็รู้สึกเครียด เพราะไม่ได้ไปไหนเลย อยากเที่ยว แต่ก็ต้องทำงานเพื่อลูก เหนื่อยแต่ก็ต้องทน กลับบ้านเจอลูกก็หายแล้วครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14)

1.3 เรียนน้อยเลิกงานไม่ได้

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เมื่อมีปัญหา มีลูกเมื่อไม่พร้อมทำให้เรียนไม่จบต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน และบางรายมีปัญหาทางด้านการเรียน ไม่ได้เรียนหนังสือออกมาทำงานตั้งแต่อายุยังน้อย ส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ในช่วง ป.6 – ม. 6 บางรายเรียนจบชั้นปวช. ทำให้เลิกงานไม่ได้ มีความคิดที่ว่า ถ้าเรียนจบคงมีงานดีกว่านี้ ตอนนี้ต้องทำงานเป็นลูกจ้างบ้าง พนักงานเสิร์ฟบ้าง ช่างซ่อมรถ ล้างรถบ้าง ตามความถนัดของแต่ละราย มีบางรายต้องเปลี่ยนงานบ่อย บางรายยอมทำงานก่อนที่ตัวเองจะไม่ชอบ เงินเดือนเล็กน้อย ทำให้รายได้ไม่พอใช้

“พ่อบอกว่ามีลูกแล้วต้องโตเป็นผู้ใหญ่ ต้องหาเงินเอง แล้วผมก็เลิกเรียนออกหางานทำ เป็นรับจ้างครับ เป็นลูกจ้างชั่วคราว...เงินก็ไม่พอใช้ ได้วันละ 200 บาท ต้องรอให้อายุ 20 ก่อนถึงรับเป็นรายเดือนครับ ตอนนี้เป็นรายวันอยู่ เจ้านายบอกจบแค่ ม.3 ได้แค่นี้ก่อนนะ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

“ทำไมผมถึงเลือกมาทำงานเด็กเสิร์ฟ ไม่รู้จะไปทำอะไรครับ เห็นเพื่อนทำก็เลยตามเพื่อน เรียนไม่จบ เรียนปวช. ยังไม่จบเลย ไม่รู้จะทำอะไร เลิกไม่ได้ รายได้ก็ไม่แน่นอน ผมทำเป็นรายวันอะครับ วันไหนไม่ว่างก็ไม่ไปครับ บางวันเหนื่อยผมก็พัก”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

“ลำบากครับ เงินไม่พอใช้ต้องคิดเยอะ เมื่อก่อนผมเรียนอย่างเดียว พอมีแฟนห้อง มีลูก ตอนแรกก็ไปเรียนต่อ แต่มีปัญหาตลอด มีปัญหากับอาจารย์เลยไม่ได้เรียนออกมาทำงานครับ ตอนแรกก็เปลี่ยนงานมาตลอด เหนื่อยทำไมไม่ได้เลิกงานไม่ได้ เพิ่งมาเจอที่นี่ครับ เจ้านายใจดี ผมทำทุกอย่างเลย... คิดว่าถ้าเรียนจบดีกว่านี้คงได้เงินมากกว่านี้ครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

“ก็เงินเดือนน้อยครับ เลิกงานไม่ได้ ผมเรียนมาน้อย จบม.3 เอง ไม่มีวุฒิอะไรเลย ก็ต้องทนๆ ไปครับ เงินเดือนน้อย ทำทุกวัน ก็อยากไปทำที่อื่นแต่ก็ไกลครับ...พอเงินไม่มี ก็ไม่มีความสุข จะให้แฟนออกมาทำงานก็ไม่มีใครดูแล ทนๆ ไปครับ เป็นเดือนๆไปครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14)

2. ชีวิตไม่เหมือนเดิมมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เมื่อเป็นบิดาวัยรุ่น มีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปจากเดิม นิสัยต้องเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมีความรับผิดชอบมากขึ้น จากที่เคยใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในการเที่ยวเล่นกับกลุ่มเพื่อนๆ ดื่มเหล้า เมายา กลับบ้านดึก เล่นเกมส์ ใช้ชีวิตได้อย่างเต็มที่ จำเป็นต้องทำงานหาเงินเพื่อมาใช้จ่ายในครอบครัว มีการวางแผนสร้างอนาคตมากขึ้นและสนใจใส่ใจครอบครัว

2.1 นิสัยต้องเปลี่ยนไป

ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลเมื่อมาเป็นบิดาวัยรุ่น จะมีนิสัยเปลี่ยนไปจากที่เคยเที่ยว สังสรรค์กับเพื่อน กินเหล้า เมายา กลับบ้านดึก เปลี่ยนมาเป็นเริ่มทำงาน ใช้เวลาอยู่กับลูกอยู่กับครอบครัว มีความรับผิดชอบมากขึ้น ไม่มีเวลาเที่ยวเหมือนเดิม และส่วนใหญ่เปลี่ยนความคิด ไม่อยากเที่ยว เลิกดื่มเหล้า ทำทุกอย่างเพื่อลูกมากขึ้น

“พอเป็นพ่อรู้สึกมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะเราไม่ได้ตัวคนเดียว มีลูก มีครอบครัวที่ต้องดูแล เคยอยากไปเที่ยวกับเพื่อนๆ บ้าง เมื่อก่อนตอนยังไม่มีลูก ผมเที่ยวแทบทุกวัน พอมีลูกตอนนี้ทำงานทุกวันเลยครับ ไม่มีเวลาเที่ยว เวลาที่เหลือก็ให้ครอบครัว เลี้ยงลูกมากกว่า”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

“พอมีลูกรับผิดชอบมากขึ้นทำงานตอนเช้า ตอนเย็นกลับมาเล่นกับลูกแตกต่างตรงที่ไปเที่ยวกับเพื่อนไม่ได้เหมือนเดิมครับ ก็อดอด ทำตัวไม่ถูก ตามใจตัวเองไม่ได้ บอกไม่ถูก ต้องเปลี่ยนตัวเองจากที่ไปเที่ยวทุกวัน ทำอะไรตามใจตัวเองได้ ก็เลิกเที่ยว แต่มีไปกินข้าวกับที่ทำงานช่วงกลางวันบ้าง ช่วงเย็นนิดหน่อย แต่ส่วนใหญ่ก็กลับบ้านหาลูกมากกว่า”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2)

“ชีวิตเปลี่ยนเยอะครับ ต้องใช้เงินเยอะ เที่ยวไม่ได้ ไปกับเพื่อนไม่ได้ ต้องคิดเยอะผมเมื่อก่อนไม่ยอมเรียน เที่ยว ติดเพื่อน เล่นเกมส์ กินเหล้า เป็นวัยรุ่นชอบเที่ยว อยากใช้ชีวิตเต็มที่ พอมีลูกผมคิดว่าผมมีความรับผิดชอบ...เรามีลูกนิสัยเปลี่ยน แต่ก่อนเที่ยว กินเหล้าทุกวัน ช่วยแม่ชายของบ้าง เดี่ยวนี้ทำเองหมดเลย ไม่ไปไหน อยู่กับลูก ทำงานหาเงินดีกว่าครับ แคว้นนี้เตรียมของเก็บของ

ชายของ เลี้ยงลูกไม่มีเวลาไปคิดถึงเพื่อนๆ แล้ว เดี่ยวนี้เพื่อนชวนไปไหนผมไม่เคยไปเลยครับ ต้องคิด เยอะๆ ทำงานตลอด เพื่อนมันคิดถึงก็มาหาผมเอง มาคุยกับผมที่ร้านมากกว่า”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

“เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีความรับผิดชอบมากขึ้น เราไม่เหมือนเดิมแล้ว เรามีหน้าที่มี คนที่ต้องดูแล จะเที่ยวแบบเดิมไม่ได้ เมื่อก่อนก็ไปเที่ยวตลอด ตกเย็นก็ไปบ้านเพื่อน กินเหล้า เที่ยว ฝึบตลอด ตอนนี้อย่างไรไม่ได้ แทบไม่ได้ติดต่อเพื่อนๆ เลยครับ ทำงานตลอด กลับมาจากงานก็เหนื่อย อยากนอน เล่นกะลูกแล้วพักผ่อนนอนดีกว่าครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7)

“เริ่มทำงานเก็บเงิน ไม่เที่ยวเหมือนเมื่อก่อน ผมว่าพอมีลูกแล้วผมดุดีขึ้น ไม่ละเทะ เหมือนเมื่อก่อน เที่ยวทุกวันหาเรื่องให้แม่ทุกวันครับ กินเหล้าเมายา กลับดึกไม่ตั้งใจเรียน เล่นแต่เกม แต่กลับตัวมาทำงานหาเงิน ผมว่าดีมากๆเลย ไม่คิดว่าผมจะมีวันนี้”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“ตัวผมเองครับ พอเป็นพ่อคนแล้ว ต้องห่างจากเพื่อน ห่างจากคนรอบข้าง สนใจ ครอบครัว สนใจลูก แต่ไม่ทิ้งเพื่อน ลูกเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ต้องดูแลลูกให้ดีที่สุด ทุกวันนี้ผมทำเพื่อลูก ผมเลิกบุหรี เลิกเหล้า เลิกเที่ยว ทำทุกอย่างเพื่อลูก เพื่อแฟน”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

“เมื่อก่อนตกเย็นก็เที่ยว ไปบ้านเพื่อนบ้าง เที่ยวบ้าง กลับมืดตลอด แต่ตอนนี้คิดว่าน่าจะดีขึ้น รับผิดชอบตัวเองเยอะขึ้น รับผิดชอบ เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น จากที่เคยเที่ยว ก็น้อยลง ต้องคิดถึงลูก ทำไรต้องคิดถึงลูกเสมอ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12)

“เมื่อก่อนผมติดเที่ยว ติดเพื่อน ก็เถียงกันเรื่องเที่ยว บางครั้งอยู่บ้านก็อึดอัดแต่พอมีลูก พอมีลูกผมไม่เที่ยว ทำงานอย่างเดียว มีดก็กลับบ้าน ช่วยดูแลลูก”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14)

“เหนื่อยครับ เทียวได้น้อยลง เมื่อก่อนเทียวทุกวัน ตอนนี้เทียวน้อยลง....ก็ตั้งแต่ต้องมาเป็นพ่อก็เทียวน้อยลง ใสใจดูแลลูกมากขึ้น หันมาดูแลลูกมากขึ้น....เรียนด้วย เย็นก็มาดูแลลูก อ่านหนังสือทำการบ้านด้วย ไปไหนได้ยากขึ้นไม่เหมือนเดิม อายเพื่อนไม่ยอมไปโรงเรียน แต่แม่ให้ไปก็ต้องไป ก็ต้องมาทำ 2 หน้าที่ในเวลาเดียวกัน ก็ทำได้ครับ เลี้ยงลูกด้วย เรียนด้วย ทำได้ดีทั้ง 2 อย่าง”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

2.2 เป็นผู้ใหญ่อับผิตชอบทำงานหาเงิน

นอกจากจะเปลี่ยนนิสัยในการเลิกเทียวแล้ว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า การที่มีลูกทำให้โตเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ต้องมีความรับผิดชอบ เนื่องจากมีภาระมีครอบครัวที่ต้องดูแล ไม่ได้ดำเนินชีวิตเหมือนเมื่อก่อน ต้องทำหน้าที่บิดาในการเลี้ยงดูลูก ให้การศึกษา จึงจำเป็นต้องมีอาชีพต้องมึงานทำเพื่อหาเงินมาใช้จ่ายในครอบครัว

“แตกต่างกันครับ พอเป็นพ่อรู้สึกมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะเราไม่ได้ตัวคนเดียว มีลูก มีครอบครัวที่ต้องดูแล....พอมีลูกตอนนี้ทำงานทุกวันเลยครับ ก็ทำงานเก็บเงิน ปลูกบ้าน และส่งลูกเรียนสูงๆ อยากมีบ้านเป็นของตัวเอง ให้ลูกอยู่”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

“พอบอกว่ามีลูกแล้ว ต้องโตเป็นผู้ใหญ่ ต้องหาเงินเอง แล้วผมก็ออกหางานทำ ได้ที่โรงงานพลาสติก เป็นรับจ้างครับ ตอนนี้เป็นลูกจ้างชั่วคราว ต้องออกมาทำงาน ต้องกลับบ้านเร็วขึ้น ทำงานเก็บเงิน ต้องหาเงินใช้ในครอบครัวครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

“ความรับผิดชอบมากขึ้น เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น จากที่ได้เทียว ต้องมาดูแลลูก รับผิดชอบทำงานตอนกลางคืน กลับมาเลี้ยงลูก แล้วนอนกลางวัน กลางคืนให้แฟนได้พักผ่อนนอน ส่วนผมนอนกลางวันแทน ทำงานทุกๆ อย่าง ไม่ได้หยุดเลยครับ เมื่อก่อนติดเพื่อน ไม่อยากเรียนครับ ทำงานดีกว่าก็เพื่อนชักชวนทำงาน ผมก็เลยทำครับ ได้เงิน ได้เทียว เมื่อก่อนทำเป็นครั้งคราว แต่ตอนนี้มีลูกเลยทำเป็นงานประจำครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

“ผมคิดว่าผมมีความรับผิดชอบมากขึ้น รับผิดชอบหลายๆ อย่าง เป็นหัวหน้าครอบครัว คอยบริหารครอบครัว เงิน งาน และมีครอบครัวที่คอยช่วยเหลือตลอดครับ ส่วนใหญ่เมื่อมีปัญหาจะปรึกษา แม่ตลอด ร้านก๋วยเตี๋ยวแม่ก็ลงทุนให้จะได้มีรายได้ครับ ผมขายก๋วยเตี๋ยวครับ เริ่มขายตอน ห้าโมง เก็บร้านก็ห้าทุ่ม แม่ขายอาหารตามสั่ง ผมขายก๋วยเตี๋ยวครับ แต่ผมตื่นสายแล้วรีบเตรียมของตอน 11 น. แล้วนอนพักตื่นอีกทีก็บ่ายสามครับ...ไม่ค่อยได้นอน พักผ่อนน้อยลง ต้องทำงานมากขึ้น เพราะต้องหาเงินเพื่อลูกครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

“เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีความรับผิดชอบมากขึ้นต้องรับผิดชอบ มีลูกแล้ว ต้องทำงานหาเงิน ตอนคลอดลูกจะได้มีเงินไว้ซื้อของ เตรียมของให้ลูก แม่ก็บอกให้ทำงานด้วยครับ...ต้องดูแลลูกและครอบครัวในดีที่สุด ทุกๆ เรื่องครับ ทั้งเรื่องลูก ที่บ้าน มีลูกก็ต้องดูแลเค้า ซึ่ขนม เสื้อผ้า วันไหนไม่ทำงานต้องเล่นกับลูกผลัดกันเลี้ยงลูกให้แฟนได้พัก ส่วนที่บ้าน รับผิดชอบเสียน้ำค่าไฟให้ เพราะผมอยู่บ้านแฟนครับ ตอนเช้าออกไปส่งของ พอบ่ายกลับมาพัก”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7)

“แม่ผมก็ให้ทำงาน ต้องทำงานเก็บเงินไว้ให้ลูก เริ่มทำงานเก็บเงิน ไม่เที่ยวเหมือนเมื่อก่อน ก็เริ่มทำงาน เก็บเงิน ทำงานโรงงานครับ เก็บเงินซื้อของให้ลูก ปรับตัวปรับสภาพชีวิตตนเองที่ต้องก้าวมาเป็นพ่อ....ยังตอนนี้มีลูก หยุคทุกอย่าง ก้าวขึ้นอีกขั้น ทำงานเก็บเงินอย่างเดียว พอเห็นหน้าลูก ก็หายเหนื่อยเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“เมื่อก่อนผมก็ทำงานรับจ้างทั่วไปครับ อยู่บ้านบ้าง ทำงานบ้าง เพิ่งมาเริ่มทำงานจริงจัง ตอนมีลูกครับผมทำทุกวัน ไม่ได้หยุดเลยครับ ทำมาได้ 3-4 เดือนแล้วครับ พอมีลูกผมไม่เที่ยว ทำงานหาเงินอย่างเดียว มีดก็กลับบ้าน ช่วยดูแลลูก แฟนผมก็ต้องดูแลบ้าน ทำงานบ้าน ล้างจาน ซักผ้า ทำกับข้าวให้คนในบ้านครับ ไหนจะเลี้ยงลูกอีก ผมทำงานข้างนอกแทน อยู่กันหลายคน แฟนก็ต้องดูแลบ้านแทน”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14)

2.3 รักครอบครัวและสร้างอนาคตที่ดีขึ้น

เมื่อเป็นบิดาวัยรุ่นชายรู้สึกมีความรับผิดชอบมากขึ้น เริ่มวางแผนอนาคตเพื่อลูก ทำงานเก็บเงินส่งลูกเรียน อยากมีเงินปลูกบ้าน คิดถึงอนาคตของลูก ต้องการให้ลูกได้เรียนสูงๆ มีชีวิตที่ดีขึ้น อยากให้ครอบครัวรักกันมากกว่าเดิม

“เมื่อก่อนพอเป็นพ่อรู้สึกมีความรับผิดชอบมากขึ้น เพราะเราไม่ได้ตัวคนเดียว มีลูก มีครอบครัวที่ต้องดูแลเวลาที่เหลือก็ให้ครอบครัว...ความรัก คำเป็นลูกผม ผมควรดูแลไม่ทอดทิ้ง ผมรักลูก รักครอบครัวมาก สิ่งไหนที่เป็นความสุขของลูกผมทำทั้งนั้นครับ...อนาคตก็ทำงานเก็บเงิน ปลูกบ้าน และส่งลูกเรียนสูงๆ อยากมีบ้านเป็นของตัวเอง ให้ลูกอยู่”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

“เปลี่ยนครับ ต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น รู้สึกครอบครัวอบอุ่นมากขึ้นก็ผมทำให้เค้าเกิดมา ผมต้องรับผิดชอบ อยากดูแลลูก ดูแลแฟนให้ดี...ลูกทำให้ครอบครัวอบอุ่นรักกัน พ่อกับแม่ก็ดีใจและรักลูกสาวผมครับ ดูแลด้วย รู้สึกตัวผมมีคุณค่ามากขึ้น รักกันมาก ผมรักครอบครัวรักลูกมาก อนาคตผมทำเพื่อลูกครับ อยากให้ลูกมีชีวิตที่ดี”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

“ดีมากครับ พุดไม่ถูก ผมรู้สึกดีมากเลย ดีใจมาก เห็นหน้าครั้งแรกผมดีใจมาก ทำอะไรไม่ถูกเลย เพื่อลูกทุกอย่าง ล้างขวดนม อาบน้ำให้ลูก ผมเพิ่งมีลูกยังทำอะไรไม่ค่อยเป็น เป็นคุณพ่อมือใหม่ ยังไม่รู้อะไรไม่ได้มาก อยากทำให้เค้าให้ลูกทุกอย่าง ทำเพื่ออนาคต หาเงิน ส่งลูกเรียนสูงๆ ไม่ให้ลูกลำบาก แค่นี้ครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“พ่อในความรู้สึกของผมมีหน้าที่ให้อย่างเดียว ให้ลูกได้ทุกอย่าง ถึงตัวเราจะลำบากแค่ไหน ลูกต้องสบาย ทำให้ลูกโตมาเป็นคนดี อยากให้ลูกให้เมียสบายให้ลูก ให้พ่อแม่ ผมดูแลเมีย ดูแลลูก ทำทุกอย่างถึงแม้จะเหนื่อย ทำงานมาเหนื่อย ผมก็ช่วยเมียเลี้ยงตลอด เลี้ยงนม กล่อมเพลง

อาบน้ำ ผมทำได้หมด ผมอยากดูแลลูก รักมาก ผมมั่นใจว่าเลี้ยงได้ ให้ลูกไม่อดอยาก....อนาคตหรือผมก็ทำงานเก็บเงินส่งลูกเรียนสูงๆให้มากที่สุด ไม่อายใครครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10)

3. ชีวิตก้าวผ่านได้ด้วยกำลังใจ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่กล่าวว่า ชีวิตที่สามารถผ่านปัญหาต่างๆมาได้เพราะได้รับกำลังใจจากลูก ครอบครัว เพื่อนๆ ผู้คนรอบข้างและอาจารย์ ซึ่งกำลังใจที่ได้มาในรูปแบบของ การปลอบโยน เมื่อมีปัญหา ความเข้าใจกันของครอบครัว การให้คำแนะนำและช่วยเหลือจากอาจารย์และเพื่อน โดยเฉพาะจากลูก เมื่อได้อยู่กับลูก เห็นลูกยิ้ม หัวเราะ ได้กอดลูก ทำให้มีความสุข หายเหนื่อย เพราะที่ทำทุกวันนี้ก็เพื่อลูกเพื่อครอบครัว

3.1 กำลังใจจากลูก

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เวลาที่กล่าวถึงลูกจะมีสีหน้าท่าทางเปี่ยมไปด้วยความสุขโดยการแสดงออกทางสีหน้ายิ้มแย้ม แววตาสดใส และพูดชมลูก และอธิบายว่าเมื่อเห็นหน้าลูก เห็นลูกยิ้มทำให้รู้สึกว่าคุณรักเค้าเช่นกัน ได้อุ้มลูก กอดลูก เล่นกับลูก เป็นสิ่งที่ทำให้มีกำลังใจในการทำงาน และหายเหนื่อย หายท้อ มีความภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่ของบิดา

“เหนื่อยมากครับ ต้องทำใจ เคยท้อ แต่พอเห็นหน้าลูกก็ดีขึ้น...รู้สึกภูมิใจเมื่อลูกมองตาแล้วยิ้ม หัวเราะให้ครับ แสดงว่าลูกก็รักผมเหมือนกัน.... เค้าเป็นลูกผม ผมควรดูแลไม่ทอดทิ้ง ผมรักลูก รักครอบครัวมาก สิ่งไหนที่เป็นความสุขของลูกผมทำทั้งนั้นครับ....ก็ต้องเป็นลูกครับ ลูกเป็นกำลังใจทำให้ผมมีแรงทำงาน หาเงินทำงานเพื่อให้ครอบครัวครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

“ลูกครับ ลูกเป็นกำลังใจ วันไหนเหนื่อยๆ จากงาน เห็นหน้าลูกก็หาย มาเห็นร้องถึงเหนื่อยก็อุ้มลูกไปเดินเล่นได้ หายเหนื่อยเลย....เหนื่อยจากการทำงานครับ เหนื่อยบ้างบางครั้ง ไม่ได้เหนื่อยทุกวัน กลับมาเห็นหน้าลูกก็หาย พอเห็นหน้า ยิ้มให้ก็หายเหนื่อยครับ มีแรงเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 7)

“เหนื่อยครับแต่ลูกทำให้รู้สึกตัวผมมีคุณค่ามากขึ้น ครอบครัวอบอุ่นมากขึ้น ลูกเป็นกำลังใจให้ทำงาน ให้มีครอบครัว เวลากลับมาเหนื่อยเห็นลูกก็หาย”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

“ลูกผม (ชื่อลูก) ครับ ทำให้ก้าวผ่านทุกอย่างไปได้...ก็พอมีลูกมีกำลังใจในการทำงาน การหาเงิน ทุกๆ อย่างครับ.... พอเห็นหน้าลูกก็หายเหนื่อยเลย”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“ดีใจมาก รักมากครับ บรรยายไม่ถูกเลยครับ....ลูกเค้าเป็นกำลังใจที่ดีมากเลยครับ ทำงานมาเหนื่อยๆ แต่พออยู่กับลูกแล้วมันหายเหนื่อย ไม่รู้ว่าลูกมีมนต์อะไร” (พูดด้วยสีหน้ายิ้มแย้มตลอด)

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 10)

“เหนื่อยๆ กลับมาเห็นหน้าลูก หายเหนื่อยเลย ลูกผมมันน่ารัก พอเลิกงานผมอยากกลับบ้านหาลูก ที่ทำงานชวนไปไหน ผมไม่เคยไป ผมอยากกลับมาหาลูก ผมรักลูกมาก เวลาผมมีเงินผมหาซื้อของมาให้ลูก หาของดีๆ มาให้ วันก่อนลูกท้องผูก เห็นลูกไม่สบาย น้ำตามันไหล เจ็บแทนลูก พ่อเคยบอกถ้าเรามีลูก เราจะรู้เอง ผมยังจำคำพูดของเขาได้ทุกคำ พอมีลูกเริ่มเข้าใจความเป็นพ่อแม่มากขึ้น....ลูกเป็นส่วนหนึ่งในชีวิต ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ต้องดูแลลูกให้ดีที่สุด ทุกวันนี้ผมทำเพื่อลูก ผลเล็กบุหรี เลิกเหล้า ทำทุกอย่างเพื่อลูก เพื่อแฟน ผมดีขึ้นขนาดนี้ก็เพราะว่ามีลูก ลูกเป็นทุกอย่างจริงๆ เป็นกำลังใจ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิต”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

“ลูกเป็นกำลังใจตลอด ต้องสู้ต้องทำเพื่อลูกเพื่อแฟน เห็นหน้าลูกก็หายครับ เป็นกำลังใจที่ดีมากครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

3.2 กำลังใจจากครอบครัว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ครอบครัว ญาติ แฟน พ่อแม่คอยให้กำลังใจ ตลอด พูดคุย ปลอบใจให้ บางครั้งมาในรูปแบบคำแนะนำ ไม่ว่าจะไม่คำ อยู่ข้างๆช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้ ทำให้มีกำลังใจในการทำงาน การใช้ชีวิต สามารถดำเนินชีวิตได้

“แฟนครับ คอยเป็นกำลังใจ และดูแลลูกให้ ทำงานบ้านที่เกี่ยวกับผู้หญิงที่ทำให้ทุกอย่างครับ ทำให้ผ่านเรื่องราวแย่ๆ มาได้ หายเหนื่อย ต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกันครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

“แม่ของ (ชื่อลูก) ครับ แฟนผมครับ ตั้งแต่ตอนท้องแล้ว เค้ดูแลผม ดูแลงานบ้าน ทำงานบ้าน ทำทุกอย่าง ช่วยทุกอย่างไม่ให้ผมเหนื่อย เป็นกำลังใจให้ผม ช่วยผม เพราะต้องไปอยู่ที่บ้านแฟน ตอนแรกปรับตัวลำบาก ไม่กล้ากินข้าวด้วย ทำตัวไม่ถูก แฟนผมก็ช่วยดูแล เป็นกำลังใจ พูดคุยปลอบใจกันครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“แล้วก็ครอบครัวผม แม่ให้กำลังใจช่วยแก้ปัญหาให้ ไปคุยกับผู้ใหญ่ทางฝ่ายแฟนให้ ดูแลแฟนให้ ดูแลลูกให้ แล้วทางครอบครัวแฟนที่ให้โอกาสผมครับ แค่นี้อะครับ...ก็ช่วยกันดูแลทุกอย่างครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9)

“แฟนและครอบครัวผม พ่อแม่แฟน ที่มีประสบการณ์การใช้ชีวิตช่วยแนะนำและเป็นกำลังใจตลอด พ่อแม่สนับสนุนให้เรียนหนังสือต่อ ดูแลลูกให้ ไม่เคยว่าไม่คำ ทำให้ทำหน้าที่ได้ดีทั้ง 2 อย่างครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12)

“มีญาติบางคน น้ำ อาให้กำลังใจ และเตือนสติ หางานให้ทำ ช่วยเหลือตลอด ทั้งพ่อแม่ ทั้งสองข้างของผม และของแฟนครับก็ให้โอกาส ให้กำลังใจตลอด”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

3.3 กำลังใจจากผู้ครอบข้าง

บิดาวัยรุ่น 3 คนใน 14 คน ที่ยังสามารถเรียนหนังสือได้ต่อพร้อมๆ กับทำหน้าที่บิดา วัยรุ่นได้ดีด้วย อธิบายตรงกันว่า ได้รับการสนับสนุนจากทางด้านครอบครัว อาจารย์ และเพื่อนรอบข้าง ทำให้ผ่านวิกฤตในช่วงการปรับตัวได้

“ก็กลัวโดนว่า กลัวเรียนไม่จบ กลัวบ้านแฟนว่า กลัวทุกอย่างครับ....โดนแม่ตำ แม่ว่า ตอนแฟนท้องผมก็เครียดทำอะไรไม่ถูก เข้าหน้าที่บ้านไม่ติด แต่มีน้ำมาช่วยพูดให้ เลยดีขึ้น....เรื่องเรียน ตอนแรกก็อายเพื่อน แต่พอเจอเพื่อนก็โอเค ไม่มีไร คิดว่าจะส่งผลต่อแฟนมากกว่า เพราะแฟนต้องออกจากโรงเรียน....ตอนหลังแม่ก็ให้ไปเรียนเหมือนเดิม ให้แฟนอยู่เลี้ยงลูกที่บ้านก่อน ให้ผมเรียนให้จบ จะได้มีงาน มีเงิน อาจารย์ก็ไม่ว่าอะไรครับ แกก็ทำเป็นไม่รู้ไม่เห็น ผู้ชายไม่ค่อยมีปัญหา สงสารทางแฟนมากกว่าหมตอนาคดเลย ส่วนผมก็ทำงาน เรียนเหมือนเดิม”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 2)

“คือพอรู้ว่ามิลูก ผมก็อายไม่กล้า ทางผู้ใหญ่โรงเรียนก็กลัวเสียชื่อ คุณครูก็เข้าใจช่วยปกปิดให้ บางทีไปโรงเรียนสาย ตูลูกอยู่ คุณครูบางคนก็เข้าใจแต่บางคนก็ไม่เข้าใจครับ ก็เป็นปัญหาครับ....แล้วคุณครูรู้และเข้าใจ ให้โอกาสเรื่องเรียนครับ....เลยสามารถตัดสินใจเรียนไปด้วยดูแลลูกได้ด้วย ทำได้ดีทั้งสองอย่าง ถ้าเราตั้งใจ....เพื่อนๆ ก็ให้กำลังใจครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12)

“ตื่นเต้น ปรับตัวไม่ทัน คนรอบข้างให้ตั้งสติ แล้วค่อยมาแก้ปัญหา จะทำให้แก้ปัญหาได้ ตอนแรกเครียด มีปัญหา แต่มีน้ำๆ อ่าๆ ช่วยปรึกษา แต่ก็ไม่มีใครช่วยได้เต็มที่....ตอนนั้นก็ไปเรียนปกติ ขาดเรียนบ่อย ลาบ่อย ตอนหลังอาจารย์รู้ ก็คุยกับอาจารย์ ก็เลยช่วย ไม่ได้ว่าอะไร....ก็มีอุปสรรคในเรื่องเรียน เรื่องการเดินทาง ขาดเรียน ไปเรียนสายบ้าง แล้วต้องตามเก็บงานส่ง ขอผ่อนผัน ขอความเมตตาจากอาจารย์ อาจารย์พอรู้ว่ามีปัญหา มิลูกก็เข้าใจและช่วยเหลือ ตัวผมไม่เท่าไร แฟนอะลำบากหน่อย แต่อาจารย์ก็ช่วยปิด ไม่ให้เพื่อนรู้หรือคนอื่นรู้ เพราะก็เป็นเรื่องไม่ดี เสื่อมเสียชื่อของโรงเรียน....คนรอบข้าง อาจารย์ ให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจเรา เช่นเพื่อนบ้าง คนรู้จัก เพื่อนที่ทำงาน คนที่เคารพ มีญาติบ้างให้กำลังใจ และเตือนสติ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

4. ความช่วยเหลือเป็นสิ่งสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัวและผู้คนรอบข้าง ทั้งทางด้านการช่วยเหลือด้านการเงิน การสนับสนุนการเรียน การช่วยเหลือเลี้ยงดูลูก คำแนะนำและการให้โอกาสทางด้านต่างๆ ทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้

4.1 การสนับสนุนช่วยเหลือเลี้ยงดูลูก

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ต้องทำงาน บางรายยังเรียนหนังสืออยู่ ส่วนใหญ่ให้แฟนคอยดูแลลูก และทุกคนยังมีปู่ย่าตายายให้การช่วยเหลือ บางรายมีทวดช่วยเหลือ ทั้งทางด้านเลี้ยงดูใช้เวลาไปทำงาน ทำให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ ถ้าไม่มีปู่ย่าตายายคอยช่วยเหลือ ชีวิตจะลำบาก

“พ่อบอกว่ามีลูกแล้ว ต้องโตเป็นผู้ใหญ่ ต้องหาเงินเอง แล้วผมก็ออกหางานทำ ได้ที่โรงงานพลาสติก เป็นรับจ้างครับ ตอนนี้เป็นลูกจ้างชั่วคราว...ก็มีเงินไม่พอใช้ แต่แม่ก็ช่วย...ทำงานมันเหนื่อย แม่บอกให้ทน...ตอนนี้ก็มีแม่ผมช่วยเหลือเลี้ยงดูครับ แต่กลางวันแฟนเลี้ยง ถ้าไม่มีพ่อแม่คงลำบากมาก”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

“ก็แฟนเป็นคนเลี้ยงแล้วก็แม่แฟนมาช่วยเลี้ยงกลางวัน แม่ผมช่วยเหลือเลี้ยงกลางคืนครับ ผมช่วยเหลือเวลายู่บ้าน ก็ป้อนนมบ้าง เปลี่ยนผ้าอ้อม ชงนม ประมานนี้ครับ แต่ไม่ค่อยได้ช่วยเท่าไรอะครับ ส่วนใหญ่เป็นแฟนดูมากกว่าเพราะพ่อแม่ผมต้องทำงาน ไม่ว่าจะแล้วผมทำงานข้างนอกแทน....แม่บอกว่ามีลูกต้องโตเป็นผู้ใหญ่ นะ ต้องดูแลตัวเองและครอบครัว แล้วก็ให้ผมตัดสินใจว่าจะยังไงต่อ.....ผมก็เลยไม่เรียนออกมาทำงานรอจนเค้าออกมาครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 5)

“วัยรุ่นไม่มีความพร้อม เมื่อบันพลาดแล้ว ก็ต้องทนๆ กันไป บอกตรงว่าเหนื่อยมากครับ จะไปเที่ยวก็ไม่ได้ ห่วงลูก ต้องช่วยกันดูแลกับแฟนครับ แล้วต้องช่วยแม่ด้วย ผลัดกันดูแล ป้อนนม อาบน้ำ ผลัดกันตื่น ต้องช่วยกันกับแฟน กลางคืนผมไปขายกล้วยเตี๋ย แฟนอยู่บ้านเลี้ยงลูก แต่ช่วงกลางวันผมก็ช่วยเหลือให้แฟนได้ทำงานบ้าน ต้องช่วยๆ กันอย่างเดียวเลยครับ ไม่งั้นก็ไมไหว”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 6)

“แม่ของ (ชื่อลูก) ครับ แพนผมครับ ตั้งแต่ตอนท้องแล้ว เค้าดูแลผม ดูแลงานบ้าน ทำงานบ้าน ทำทุกอย่าง ช่วยทุกอย่างไม่ให้ผมเหนื่อย...ตอนนี้ผมกลัวลูกกับแพนดออย่างเดียว พยายามทำทุกอย่างให้ลูกมีกิน...ทำทุกอย่าง ล้างขวดนม อาบน้ำให้ลูก ผมเพิ่งมีลูกยังทำอะไรไม่ค่อยเป็น เป็นคุณพ่อมือใหม่ ยังไม่รู้อะไรไม่ได้มาก อยากทำให้เค้าให้ลูกทุกอย่างช่วยกันกับแพน แพนก็อยู่บ้านเลี้ยงลูก ช่วยผมทุกอย่าง...พ่อแม่แพนอีกครับช่วยดูแลลูกให้ตลอด”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“รับผิดชอบทำงานตอนกลางคืน กลับมาเลี้ยงลูก แล้วนอนกลางวัน กลางคืนให้แพนได้พักผ่อนนอน ส่วนผมนอนกลางวันแทน ทำงานทุกอย่าง อย่าง ไม่ได้หยุดเลยครับ...แพนก็ต้องเลี้ยงลูก ทำกับข้าว ดูแลงานบ้านทุกอย่าง ส่วนผมได้กลับมาช่วยดูให้ก็หลังตี 3 ครับ เริ่มงานตั้งแต่ห้าโมงเย็น แล้วบางวันเสร็จเร็วก็ตี 2 เสร็จช้าก็ตี 3 กลับมาถ้าลูกตื่นก็ดูลูกให้จนเข้าครับ ถ้าลูกหลับก็นอนครับ...บางวันแม่ว่างก็มาเลี้ยงลูกให้ ให้แพนได้ทำงานบ้าน กับข้าวผมก็เป็นคนซื้อไว้ให้ ช่วยๆ กันครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 9)

“ทางพ่อแม่แพนครับ ตอนนี้ผมอยู่กับครอบครัวแพน คอยสนับสนุนให้เรียนต่อ ดูแลลูกให้ด้วยช่วงกลางวัน...แนะนำเรื่องเลี้ยงลูก เรื่องเรียน เรื่องการเลี้ยงลูก...ก็แนะนำเรื่องเรียนให้เรียนก่อนจะได้มีงานทำดีๆ เรื่องลูกสอนอ้อมให้นม ดูแลทั่วไป”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12)

“พ่อแม่ช่วยเหลือเลี้ยงลูกให้ ตอนนี้ก็พักบ้านผมครับกลางวันแม่ก็ดูแลลูกให้กลางวัน เสาร์อาทิตย์แพนก็ดูแล ผมไปทำงานไปๆ มาๆ ช่วยกัน...ต้องกลับมาหาลูกบ่อยๆ บางวันก็พักเที่ยงก็กลับมา ช่วงไหนไม่มีเรียนก็กลับมาหาลูกที่บ้าน...น่าจะเป็นตัวอย่างของพ่อแม่ พ่อแม่มีลูกเลี้ยงผม ได้ดี ผมด้วยก็ต้องทำให้ได้ ไม่อยากให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น...แม่ผมก็รายได้ลดลงเพราะต้องมาดูแลเลี้ยงลูกให้ผม แพนผมก็เรียนด้วย”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

4.2 การช่วยเหลือด้านการเงิน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อธิบายตรงกันว่า เงินเป็นปัจจัยสำคัญ และด้วยยังอายุน้อย รายได้น้อย ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย แต่ยังมีโชคดีที่มีครอบครัวช่วยเหลือทางด้านการเงิน ทั้งรายจ่ายของลูกด้านการเรียน และค่าใช้จ่ายในบ้าน

“เงิน ชักหน้าไม่ถึงหลัง ทำงานทุกวัน จันทร์ – อาทิตย์ ไม่ได้หยุดเลยครับ ช่วงหลังคลอด ลูกลำบากมากผมต้องโทรไปยืมเงินแม่ เงินไม่พอเพราะทำงานคนเดียว เหนื่อยมากครับ ต้องทำใจ เคยท้อ ส่วนใหญ่ถ้าเงินไม่พอ ผมจะยืมแม่ผมครับ ไม่กล้าขอทางด้านแพนเพราะตอนนี้อยู่บ้าน ค่าใช้จ่ายในบ้านผมก็ไม่ได้ช่วยเหลือ กลัวโดนว่าครับ แต่ไม่รู้แพนไปขอบ้างหรือเปล่า ส่วนใหญ่เค้าช่วยซื้อนม ของกินมากกว่า... ก็พอเงินเดือนออกก็คืนให้ครับ....ถ้าขาดท่านก็ลำบาก”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 1)

“ตอนนี้เป็นลูกจ้างชั่วคราว...ก็มีเงินไม่พอใช้ แต่แม่ก็ช่วย...ทำงานมันเหนื่อย แม่บอกให้

ทน

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

“โชคดีที่มีพ่อแม่คอยช่วยเหลือครับ ของผมก็มีพ่อแม่แพนที่ให้โอกาส พ่อติดกับผมให้ทำงาน ผมแม่ผมก็ให้ทำงาน แนะนำต้องทำงานเก็บเงินไว้ให้ลูก.... เลยดีขึ้น....แล้วก็แม่ผม เวลาไม่มีเงิน แม่ก็ให้”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

“ตอนนั้นรู้สึกเหนื่อย ต้องทำอะไรด้วยหลายๆ อย่าง ค่าใช้จ่ายในการเรียนพ่อแม่ผมก็ช่วยพ่อแม่ก็สนับสนุน แต่พอผมมีปัญหาเรื่องเรียนเลยออกดีกว่าครับ ผมจบปวช.แล้ว เพิ่งเริ่มเรียนปวส.ครับ พ่อแม่ก็อยากให้เรียนต่อ แต่ผมพอออกมาทำงานก็ไม่มีเวลา เคยคิดอยากจะเรียนเหมือนกันครับ แต่รอก่อนครับน่าจะเป็นพ่อแม่ผม พ่อแม่แพนที่ช่วยเรื่องเงินบ้าง ของกินของใช้บ้าง ยายก็ช่วยเหลือยิ่งลูกให้เรื่องเงินพอกก็ส่งน้องเรียน ค่าใช้จ่ายในบ้านช่วยบ้างไม่เยอะ....ของใช้ในบ้าน แพนเพิร์ส นม ก็เป็นเงินหมด บางครั้งก็พ่อแม่แพนซื้อมาให้บ้าง ผมซื้อบ้าง พ่อแม่ช่วยเหลือทุกอย่าง”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 11)

“ทางพ่อแม่ผมก็ช่วยเรื่องเรียน ค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องเงิน เพราะที่บ้านช่วยเยอะ ทั้งเรื่องลูก เรื่องเรียน พ่อแม่ช่วยหมดครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 12)

“ส่วนใหญ่ค่าใช้จ่ายหลักพ่อแม่ช่วย ทั้งค่าเทอมของผม ค่าใช้จ่ายลูกทั่วไป ส่วนแฟนก็ค่าใช้จ่ายทางแม่แฟนออกให้ครับ....พ่อแม่ช่วยเหลือเลี้ยงลูกให้ ช่วยเรื่องเงิน พ่อแม่ทั้งสองข้างของผม และของแฟนครับ....เรื่องเงินเลยครับ ช่วยทุกอย่าง ค่าใช้จ่ายในบ้าน ของลูก เรื่องเรียน ผมออกเองบ้างไว้ใช้ส่วนตัวเรื่องลูกบ้าง ค่าใช้จ่ายส่วนตัวผมกับแฟน ส่วนใหญ่ผมพยายามหาเงินทำเวลาว่าง ไปโต๊ะจีนบ้าง เลิรฟอาหารบ้าง พุดง่ายๆ ใครชวนทำอะไรผมทำหมดครับ ต้องทำครับ ไม่ทำไม่ได้ จะไปพึ่งพ่อแม่มากก็ไม่ได้”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

“ส่วนใหญ่ก็ไม่พอใช้ บางเดือนไม่พอ ก็ยืมแม่ผมบ้าง...บางเดือนไม่พอใช้เลย ทำงานอย่างเดียว ไม่ได้เที่ยวยังไม่พอเลยครับ ก็บางครั้งก็โทรบอกพ่อแม่ตัวเองบ้าง แม่ก็ให้ทุกครั้งครับ คินบ้าง ไม่ได้คินบ้าง”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14)

4.3 คำแนะนำที่ต้องการจากโรงพยาบาล

คำแนะนำทางด้านการดูแลลูกจากโรงพยาบาลเป็นสิ่งบิตาวัยรุ่นต้องการ เพราะพ่อแม่ใหม่ ยังไม่มีความรู้ในการเลี้ยงดูลูก ถ้าไม่ได้รับคำแนะนำ จะทำให้เลี้ยงลูกได้ไม่ดี คำแนะนำที่ต้องการ ส่วนใหญ่เป็นคำแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร อาการผิดปกติของบุตรดูอย่างไร สิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิดในการเลี้ยงดู

“ตอนแฟนคลอดลูกก็มาเยี่ยมเฉยๆ...ไม่ค่อยได้อุ้ม ไม่กล้า ทุกวันนี้ก็ยังไม่ค่อยกล้า ก็อยากเลี้ยงเป็น อยากดูแลเป็น แต่ที่โรงพยาบาลสอนแต่แฟน ผมไม่ได้เข้าฟังเลยไม่รู้ ก้าว ไม่กล้าเท่าไร ถ้าที่โรงพยาบาลให้คำแนะนำ สอน ก็คงดีกว่านี้”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 4)

“ต้องการได้รับคำแนะนำที่ดี เพราะเรายังใหม่ ทำอะไรก็ได้ไม่เป็น ต้องการคำแนะนำ ถ้าไม่มีผู้ปกครอง พ่อแม่ อาจารย์ช่วย ก็คงไม่ได้เรียนต่อต้องตั้งสติให้ได้ ค่อยๆคิด หาทางแก้ปัญหาได้ ถ้าไม่ได้รับคำแนะนำก็จะเกิดความอาย ไม่กล้า ออกจากโรงเรียน เสียนาคต....แต่ถ้าโดนซ้ำเติม เกือบ กต หลายๆเรื่อง ก็ตอนนั้นก็ระแวงไปหมด ดีที่ได้รับจาก คำแนะนำจากคนรอบข้าง เราจะโล่ง เราจะ แก้ปัญหาได้ แต่ถ้าโดนซ้ำเติม เกือบ กต หลายๆ เรื่อง ทำไรไม่เป็นพ่อแม่เมื่อใหม่ยังงี้ก็เครียดอยู่แล้ว ทำ ไรไม่เป็น เครียด เราจะรอดไหม คนรอบข้างให้คำแนะนำ ทางโรงพยาบาลมีให้คำแนะนำ สอน จะดี ขึ้น แล้วตอนนี้สังคมก็ไม่ยอมรับ อาย ไม่กล้า เครียด ต้องคำแนะนำ คำปรึกษา และความเข้าใจอย่าง เดียวครับ....และเดี๋ยวนี้อาจารย์ไม่สนใจไม่ให้คำปรึกษาแยะใหญ่เลย”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

“ยังไม่ค่อยรู้เรื่องการเลี้ยงลูก ไม่ค่อยรู้ อยากได้รับคำแนะนำให้เข้าใจ หลงๆ ลืมๆ คำแนะนำครับ ไม่นั่นใจจะครับ เห็นสอนแต่แม่ ผมไม่เคยรู้ แต่ไม่รู้ว่าจำเป็นเปล่าครับ....ก็ต้องการ คำแนะนำว่าผมทำถูกไหม แต่ผมก็ไม่ค่อยปรึกษาหรอกครับ ทางพ่อแม่แฟน แฟนคนเดียว พ่อแม่ผมก็ ไม่ค่อยได้คุยได้ถามเท่าไรครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14)

“ต้องการอยากรู้เรื่องการเลี้ยงลูก เลี้ยงอย่างไร เราไม่รู้ว่าจะต้องเลี้ยงไปแบบไหน ยังไงผมก็ พุดไม่ค่อยถูก อาการผิดปกติ เมื่อเจอแล้วต้องทำยังไงบ้าง ช่วงแรกที่ลูกร้องผมก็ไม่เข้าใจว่าหิว หรือว่า เป็นอะไร ตกใจมากทำไม่ถูก ก็ให้แฟนดูไปครับ พออุ้มกอดก็เจ็บ เดี่ยวนี้เริ่มรู้แล้วว่าควรทำยังไงบ้าง เมื่อเดือนที่แล้วลูกผมก็เข้าโรงพยาบาล ลำไส้กลืนกัน ตอนนั้นก็เขินลำไส้อักเสบ ไม่รู้เกิดจากอะไรครับ ต้องดูแลแบบไหนบ้าง ไม่รู้ทำถูกไหมครับ พี่คิดว่าลูกผมเป็นอะไรมาเยอะครับ....(แนะนำและตอบ ปัญหาด้านสุขภาพ)”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 8)

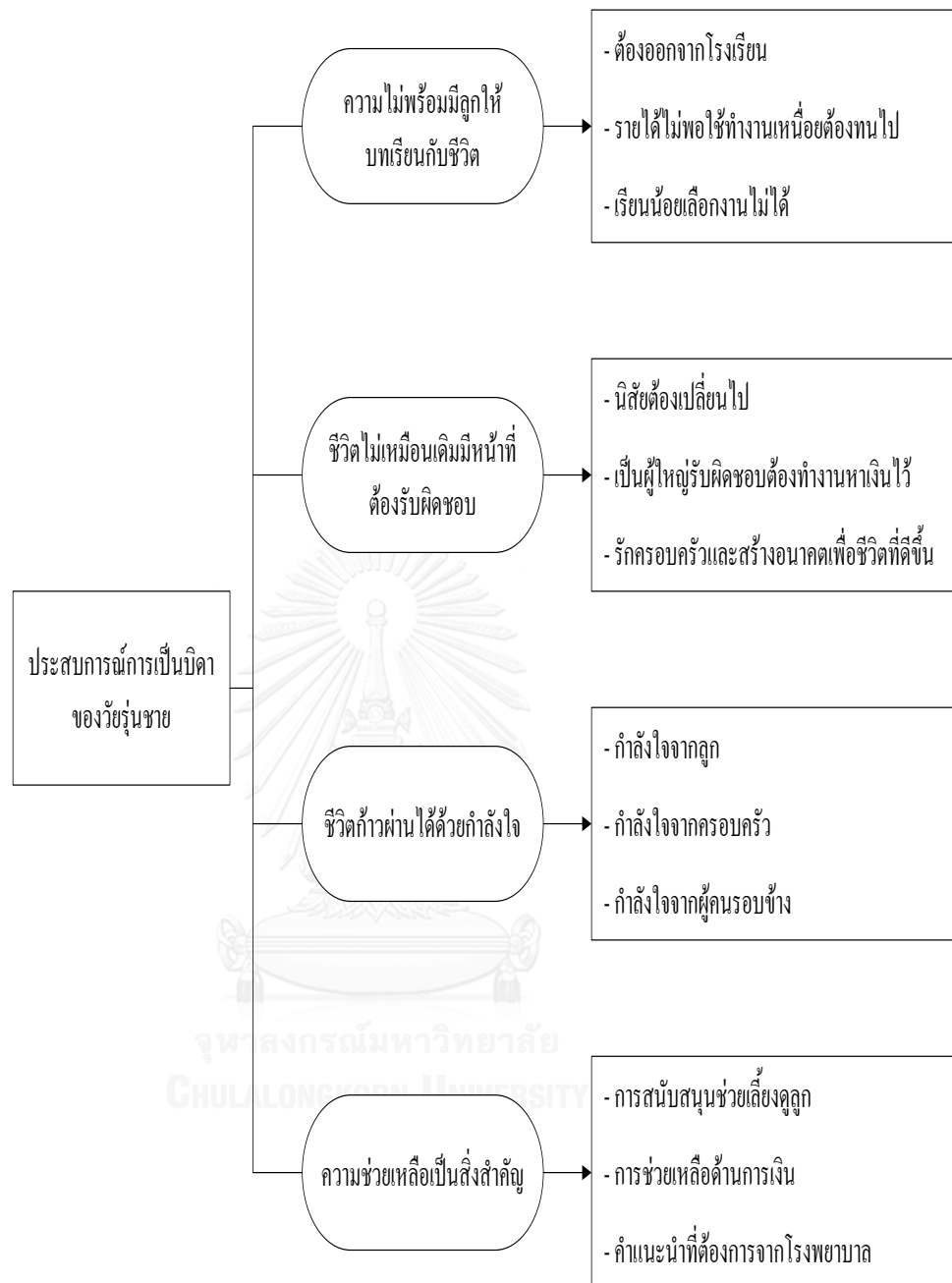
“เลี้ยงลูกอย่างไร ลูกป่วยลูกไม่สบายต้องดูอย่างไร อันไหนต้องพาไปโรงพยาบาล อยากรู้ ครับ เพราะเรายังเด็ก ยังไม่รู้ว่าควรเลี้ยงควรทำอะไร แบบไหนถูก แบบไหนผิดครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 13)

“ต้องการเรื่องการเลี้ยงลูกมากกว่าครับ อย่างอื่นก็ไม่ต้องครับ....ผมก็ไม่รู้ครับตอนแพนคลอดก็ตื่นเต้นครับ จำอะไรไม่ค่อยได้เลยครับ ก็แล้วแต่โรงพยาบาลเลยครับ ผมก็คงฟังบ้างไม่ได้ฟังบ้างครับ”

(ผู้ให้ข้อมูลรายที่ 14)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย สรุปได้ว่า เมื่อมารับหน้าที่ในการเป็นบิดาวัยรุ่น ทำให้ได้รับบทเรียนในชีวิตจากการมีลูกเมื่อไม่พร้อม ต้องออกจากโรงเรียน รายได้ไม่พอใช้ทำงานเหนื่อยต้องทนไป เรียนน้อยเลือกงานไม่ได้รายได้ก็น้อยลงไปด้วย จากปัญหาดังกล่าวทำให้ต้องปรับเปลี่ยนชีวิตไปในทางที่มีความรับผิดชอบมากขึ้น โดยนิสัยต้องเปลี่ยนไป มีความรับผิดชอบทำงานหาเงิน และสร้างอนาคตเพื่อลูกและครอบครัวได้ แต่กว่าจะก้าวผ่านช่วงวิกฤตนี้ได้ ต้องอาศัยกำลังใจและการช่วยเหลือทางด้านต่างๆ จากคนในครอบครัว คนรอบข้างและที่สำคัญกำลังใจจากลูก ที่ทำให้สามารถหายเครียด หายท้อ หายเหนื่อยเพียงแค่เห็นหน้าลูก รวมทั้งยังต้องการคำแนะนำจากโรงพยาบาลในเรื่องการเลี้ยงลูกและการสังเกตอาการผิดปกติของลูก เพื่อให้สามารถเลี้ยงดูลูกได้ดี ดังแสดงสรุปในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 สรุปประเด็นประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นผู้ชาย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวัยจี้ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้รูปแบบการศึกษาตามแนวคิดเชิงปรากฏการณ์วิทยา ตามแนวคิดปรัชญาปรากฏการณ์วิทยาของ Husserl มีวัตถุประสงค์เพื่อบรรยายประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย รวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึก คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จากบิดาวัยรุ่นชายที่มีภรรยาเป็นวัยรุ่นและมีประสบการณ์ในการอยู่ดูแลบุตรตั้งแต่แรกเกิดจนถึงทารกอายุไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 14 ราย วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีของ Colaizzi (1978 cited in Streubert and Carpenter, 2011) จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถบรรยายประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชายเป็น ประเด็นหลัก ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ความไม่พร้อมมีลูกให้บทเรียนกับชีวิต

- 1.1 ต้องออกจากโรงเรียน
- 1.2 รายได้ไม่พอใช้ทำงานเหนื่อยต้องทนไป
- 1.3 เรียนน้อยเลือกงานไม่ได้

2. ชีวิตไม่เหมือนเดิมมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ

- 2.1 นิสัยต้องเปลี่ยนไป
- 2.2 เป็นผู้ใหญ่รับผิดชอบต้องทำงานหาเงินไว้
- 2.3 รักครอบครัวและสร้างอนาคตเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น

3. ชีวิตก้าวผ่านได้ด้วยกำลังใจ

- 3.1 กำลังใจจากลูก
- 3.2 กำลังใจจากครอบครัว
- 3.2 กำลังใจจากผู้คนรอบข้าง

4. วัยรุ่นชายต้องมีคนคอยช่วยเหลือ

- 4.1 การสนับสนุนช่วยเหลือเชิงดูถูก
- 4.2 การช่วยเหลือด้านการเงิน
- 4.3 คำแนะนำที่ต้องการจากโรงพยาบาล

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชายที่มีทั้งบวกและลบ ทำให้เกิดปัญหามากมาย ปัญหาของบิดาวัยรุ่นส่วนใหญ่เกิดจากความไม่พร้อมมีบุตร ทำให้เกิดความเครียด อายเพื่อน มีปัญหากับเพื่อนและอาจารย์ ทำให้มีความจำเป็นต้องออกจากโรงเรียนเพื่อมาทำงาน ต้องทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ เรียนน้อยทำให้เลือกงานไม่ได้ รายได้น้อยเมื่อเทียบกับภาระที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้รายได้ไม่พอใช้ ทำงานหนักเหนื่อย และท้อ ไม่มีเวลา แต่ต้องทนไปเพื่อลูก ต้องดำเนินชีวิตอย่างยากลำบาก ชีวิตในวัยรุ่นจึงไม่เหมือนเดิมเพราะเมื่อมีลูกทำให้มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ จำเป็นต้องนิสัยเปลี่ยนไป จากที่เคยเที่ยว กินเหล้า ไม่ได้ทำงานเป็นเรื่องเป็นราว ไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ แต่เมื่อมีภาระเรื่องลูกชีวิตเกิดการปรับตัวทำให้ต้องเป็นผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบทำงานหาเงินมากขึ้น เทียบลดลง บางรายไม่เที่ยวเลย ใช้เวลาอยู่กับลูกอยู่กับครอบครัวมากกว่า และหารายได้เพื่อสร้างครอบครัว สร้างอนาคตเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งนี้ชีวิตจะสามารถก้าวผ่านทุกอย่างได้ด้วยกำลังใจ ซึ่งมาในรูปแบบของกำลังใจจากลูก ครอบครัว และผู้คนรอบข้าง รวมทั้งได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัวในเรื่อง การช่วยเหลือเชิงดูถูก ด้านการเงิน และบิดาวัยรุ่นต้องการคำแนะนำจากโรงพยาบาลในเรื่องการเลี้ยงดูบุตร แหล่งสนับสนุนของบิดาวัยรุ่น โอกาสในการดำเนินชีวิตและแหล่งประโยชน์ต่างๆ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ของบิดาวัยรุ่นผ่านไปได้ด้วยดี โดยสามารถอภิปรายตามประเด็นหลักของประสบการณ์ได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1 บทเรียนที่ได้รับจากความไม่พร้อมมีลูก ทำให้ต้องออกจากโรงเรียน รายได้ไม่พอใช้ทำงานเหนื่อยต้องทนไป และเรียนน้อยเลือกงานไม่ได้ ประสบการณ์การเป็นบิดาวัยรุ่นครั้งนี้สะท้อนให้เห็นปัญหาจากความไม่พร้อมในการมีบุตร ส่งผลให้เกิดปัญหามากมาย ทำให้ต้องออกจากโรงเรียนเพราะอายเพื่อน มีปัญหากับอาจารย์ มีความคิดที่เมื่อมีบุตรเป็นจะต้นเหตุให้โรงเรียนเสื่อมเสีย อีกทั้งภาระที่มากขึ้น ทำให้บิดาวัยรุ่นส่วนใหญ่จำเป็นต้องมาทำงาน ซึ่งปัญหาจากการมีลูกเมื่อไม่พร้อมสอดคล้องกับงานวิจัยของ Buss (2003) ที่พบว่าผลกระทบของการมีบุตรก่อนวัยอันควรส่งผลกระทบต่อ

ต่อวัยรุ่นชาย ในด้านการศึกษา ส่งผลต่อการเรียนทำให้การเรียนตกต่ำ หรือต้องจากโรงเรียน เพื่อมาทำงานหารายได้เลี้ยงครอบครัว (Rivara et al, 1988, Wilkes et al, 2010, ทองพลู บัวศรี, 2553, อมรวิเศษ นาคทรพรพ, 2555 ,ศิริพร จิรวัดน์กุล, 2554) ด้วยภาระที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งเรื่องลูก ค่าใช้จ่ายในครอบครัว บิดาวัยรุ่นชายจำเป็นต้องทำงานก่อนต่างๆ ที่อายุน้อย (Rhein, 1997) ทำให้ไม่สามารถเลือกงานได้เนื่องจาก จบการศึกษาน้อย (Wilkes et al, 2010) งานที่เลือกทำรายได้ก็น้อยไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้เกิดความเครียด เหนื่อยล้า ท้อแต่ต้องทนไปเพื่อลูก ซึ่งมีความสอดคล้องกับทองพลู บัวศรี (2553) ทำการเสวนากลุ่มบิดาและมารดาวัยรุ่นในเขตก่อสร้าง พบว่า รายได้ของครอบครัวไม่พอใช้เนื่องจากต้องทำงานเป็นกรรมกรก่อสร้างที่มีรายได้น้อย ไม่มีทางเลือก จำเป็นต้องทำถึงแม้จะเหนื่อยและหนักมาก อยากกลับไปเรียนหนังสือ คิดว่าเรียนจบจะได้มีโอกาสที่ดีกว่านี้ อุปสรรคที่สำคัญ คือ การเรียนน้อย ถึงแม้ว่าการเลือกอาชีพของวัยรุ่นขึ้นอยู่กับวิถีชีวิต ระดับการศึกษา และความถนัดของแต่ละคนก็ตาม (Ferry, 2006) แต่ด้วยความจำกัดทางด้านการศึกษาและภาระเรื่องลูกทำให้เลือกงานมากไม่ได้ รายได้จึงไม่พอใช้ (ขวัญตา ตุ่มศิริณู, 2553)

ประเด็นที่ 2 ชีวิตไม่เหมือนเดิมมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ ในเรื่องนิสัยต้องเปลี่ยนไป เป็นผู้ใหญ่รับผิดชอบต้องทำงานหาเงิน รักรครอบครัวและสร้างอนาคตเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น วิถีชีวิตของวัยรุ่นชายโดยปกติ ส่วนใหญ่ชอบเที่ยว ดื่มเหล้า ติดเพื่อน ติดเกม ไม่ยอมเรียน เกเร สูบบุหรี่ กลับบ้านดึก มีเวลามาก ใช้ชีวิตได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับการศึกษาของมาฆะ ขิตตะสังคะ (2549) ได้ศึกษาวิถีชีวิตวัยรุ่นไทยในวัยเรียนในจังหวัดพิษณุโลกและเชียงใหม่ พบว่า วัยรุ่นไทยใช้ชีวิตในการเที่ยวตามสถานบันเทิง ผับ ร้านอาหาร และศูนย์การค้า ซึ่งในวัยรุ่นชายไทยชอบดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ และเคยอดยาเสพติด รวมทั้งมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ คิดว่าเพศสัมพันธ์ไม่ใช่เรื่องเสียหาย เป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แต่เมื่อต้องมาเป็นบิดาวัยรุ่นชายนั้น ต้องเปลี่ยนนิสัยไปจากเดิม มีความรับผิดชอบมากขึ้น เปลี่ยนความคิด ไม่อยากเที่ยว เลิกดื่มเหล้า ทำทุกอย่างเพื่อลูกมากขึ้น เป็นผู้ใหญ่มากขึ้นต้องทำงานหาเงิน เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวและค่าใช้จ่ายของบุตร ต้องทำหน้าที่บิดาในการเลี้ยงดูลูก ให้การศึกษา วางแผนอนาคตตัวเองและครอบครัวมากขึ้น มีเป้าหมายในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Wilkes et al (2010) ศึกษามุมมองของบิดาวัยรุ่นที่เตรียมตัวเพื่อปรับตัวเป็นบิดา ปรับเปลี่ยนนิสัยและพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น เลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เลิกสูบบุหรี่ มีความรับผิดชอบ ต้องทำงาน และมีการวางแผนอนาคต ทำให้เห็นว่าเมื่อต้องปรับตัวเป็นบิดาวัยรุ่น ทั้งในบริบทประเทศไทยและต่างประเทศไม่แตกต่างกัน และยังคงคล้ายคลึงกับการปรับตัวในวัยผู้ใหญ่ โดยการปรับตัวในการเป็นบิดานั้น ต้องใช้หลักการเลียนแบบ การรับรู้และแสวงหาเพื่อเลือก

พฤติกรรมที่เหมาะสม (เยาวลักษณ์ แฉขุนทด, 2539 อ้างถึงในวัฒนดน้อย ธัญชัย, 2552) และจินตนาการคุณลักษณะของบิดาที่ดี ต้องมีหน้าที่ดูแลปกป้องบุตร ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำงานเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว และดำเนินชีวิตตามแบบอย่างที่สำคัญ คือ บิดาของตนเองนั่นเอง (Lemay, 2010) และสอดคล้องการทำหน้าที่ของการเป็นบิดาในวัยผู้ใหญ่ของปภาดา ชิโนภาส (2549) และ อารียา เตชะไมตรีจิตต์ (2538) กล่าวว่าบิดา ต้องมีหน้าที่ในการสร้างครอบครัว หารายได้เพื่อมาเลี้ยงครอบครัว สละสมทุนให้แก่บุตรเพื่อเป็นทุนการศึกษา ให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตร การดูแลด้านร่างกายเมื่อบุตรปกติ และเจ็บป่วย การดูแลบุตรด้านจิตใจ การให้ความรักความอบอุ่น และการหยอกล้อกับบุตร รวมทั้งการปกป้องคุ้มครองบุตร การป้องกันไม่ให้เกิดอันตราย ซึ่งจะเห็นได้ว่าบิดาเมื่อมีบุตรแล้ว ต้องทำหน้าที่ของบิดาไม่แตกต่างทั้งในวัยผู้ใหญ่และวัยรุ่น ดังนั้นบิดาวัยรุ่นชาย ต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้น ดำเนินชีวิตเหมือนวัยรุ่นทั่วไปไม่ได้เนื่องจากมีบุตรมีครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ ถ้ายังปฏิบัติตัวแบบเดิมจะไม่สามารถดูแลบุตรและครอบครัวได้

ประเด็นที่ 3 ชีวิตก้าวผ่านได้ด้วยกำลังใจ ในรูปแบบกำลังใจจากลูก กำลั้งใจจากครอบครัว กำลั้งใจจากผู้คนรอบข้าง ซึ่งกำลังใจที่ได้มาในรูปแบบของ การปลอบโยนเมื่อมีปัญหา ความเข้าใจกันของครอบครัว การให้คำแนะนำและช่วยเหลือจากครอบครัว อาจารย์และเพื่อนที่มีประสบการณ์มาก่อน โดยเฉพาะกำลังใจจากลูก เมื่อบิดาวัยรุ่นกล่าวถึงลูก จะมีสีหน้าท่าทางเปี่ยมไปด้วยความสุขโดยการแสดงออกทางสีหน้ายิ้มแย้ม แววตาสดใส ได้อุ้มลูก กอดลูก เล่นกับลูก เป็นสิ่งที่ทำให้มีกำลังใจในการทำงาน และหายเหนื่อย หายท้อ มีความภูมิใจที่ได้ทำหน้าที่ของบิดา อีกทั้งทุกปัญหามีทางออกจากครอบครัว เพื่อน และอาจารย์ที่คอยให้กำลังใจ ไม่ดู ไม่ว่า คอยดูแลเอาใจใส่ ทำให้มีกำลังใจในการทำงานต่อไป เมื่อมีปัญหาบิดาวัยรุ่นส่วนใหญ่ปรึกษาครอบครัวเป็นอันดับแรก มีส่วนน้อยที่ปรึกษาเพื่อน และได้รับการช่วยเหลือกำลังใจเป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของ Hendricks et al (1983) พบว่า เมื่อมีปัญหาบิดาวัยรุ่นจะปรึกษาและขอกำลังใจจากครอบครัวคิดเป็นร้อยละ 88 เพื่อนร้อยละ 11 และหน่วยบริการทางสังคม ร้อยละ 1 และต้องการกำลังใจ การเห็นใจ และสอดคล้องกับการศึกษาของ Buss (2003) บิดาวัยรุ่นมีความต้องการด้านกำลังใจจากครอบครัว บิดามารดา และบุตร เมื่อได้รับกำลังใจจะช่วยให้บิดาวัยรุ่นมีส่วนร่วมในการดูแลบุตรและทำหน้าที่บิดาที่ดี โดยกำลังใจอาจมาในรูปแบบของคำชม การยกย่องจากครอบครัว (Jaffee et al, 2001) คำปลอบโยน ความเข้าใจ และการให้โอกาสต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการให้โอกาสในการเรียน การทำงาน และการใช้ชีวิต (Salway, Chowbey, and Clarke, 2009) ในบริบทของประเทศไทย พบว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด และส่วนใหญ่สังคมไทยยังใช้ชีวิตแบบครอบครัวขยายอยู่ ซึ่งลักษณะครอบครัวขยาย ประกอบไปด้วย ปู่ย่า บิดามารดา และบุตร โดยได้รับความอบอุ่น และมีการ

ช่วยเหลือเกื้อกูลจากผู้นำในครอบครัวดี คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (2537) มีความรักและเข้าใจ ให้กำลังใจกัน เพื่อเป็นแนวทางให้ครอบครัวเข้มแข็ง อีกทั้งครอบครัวเป็นแหล่งที่ให้ความรัก ความเข้าใจ กำลังใจเพื่อให้สมาชิกผ่านอุปสรรคต่างๆไปได้อย่างลุล่วง (สุพัตรา สุภาพ, 2540) ซึ่งตรงกับลักษณะครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลอาศัยอยู่ในครอบครัวขยาย และได้รับกำลังใจจากปู่ตายาย เพื่อน ทำให้สามารถปรับตัวในการเป็นบิดาได้

ประเด็นที่ 4 ความช่วยเหลือเป็นสิ่งสำคัญ การสนับสนุนช่วยเหลือ การช่วยเหลือด้านการเงิน คำแนะนำที่ต้องการจากโรงพยาบาล บิดาวัยรุ่นจำเป็นต้องมีผู้ช่วยเหลือทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเงิน การช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย การสนับสนุนทางด้านการเลี้ยงดู ต้องการคำแนะนำจากโรงพยาบาลในเรื่องอาการผิดปกติของบุตรดูอย่างไร สิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิดในการเลี้ยงดู เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนให้บิดาทำหน้าที่ได้ดี สอดคล้องกับการศึกษาของBuss (2003), Lemay et al (2010), Wilkes et al (2010) ที่ว่า บิดาวัยรุ่นจำเป็นต้องไปรับการสนับสนุนจากครอบครัว ทั้งทางด้านการเงิน งาน ค่าปรึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพราะการที่บิดาวัยรุ่นขาดความรู้ และดูแลบุตรที่ไม่ถูกต้อง ส่งผลกระทบต่อบุตรทั้งทางร่างกาย เจ็บป่วย หรือทางพฤติกรรม อาจนำไปสู่การมีพฤติกรรมระเบียบที่ไม่เหมาะสมได้ (Dallas et al, 2000) ซึ่งการได้รับคำแนะนำต่างๆจากคนในครอบครัว เพื่อนที่มีประสบการณ์การเลี้ยงดู และจากทีมงานสุขภาพ ทำให้เกิดความมั่นใจในการเลี้ยงดูบุตร ลดผลกระทบต่อบุตรและครอบครัว (Dallas et al, 2000, Buss, 2003, Lemay et al, 2010, Wilkes et al, 2010) บิดาวัยรุ่นเมื่อได้รับการสนับสนุนที่ดีจากครอบครัว อาจารย์ บิดาวัยรุ่นสามารถเรียนต่อเพื่อให้จบการศึกษาได้ เพื่ออนาคตในหน้าที่การงานนั้นๆ และภรรยาวัยรุ่นก็มีส่วนสำคัญต้องแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน ดูแลซึ่งกันและกัน อีกทั้งการส่งเสริมให้บิดาวัยรุ่นมีส่วนร่วมในเรื่องการเลี้ยงดูบุตรช่วยส่งเสริมพัฒนาการของบุตรและความสัมพันธ์ของครอบครัวอีกด้วย (Dallas et al, 2000, Jaffee et al, 2001)

บิดาวัยรุ่นมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรน้อย ทำให้ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรน้อยกว่ามารดา (Rhein, 1997) จากการศึกษาพบว่า บางวัยรุ่นชายส่วนใหญ่มีภาระที่ต้องหาเลี้ยงครอบครัว ทำงาน ไม่มีเวลา แต่ก็ยังสามารถแบ่งเวลาในการดูแลบุตรได้ดี ซึ่งการมีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตร ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว อีกทั้งได้รับการช่วยเหลือเรื่องการทำงาน การเงินจากครอบครัว ทำให้ไม่ลำบาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaffee et al (2001) การมีส่วนร่วมของบิดาเป็นแรงสนับสนุนของครอบครัว แต่บิดาจะทำหน้าที่ได้ดีนั้นขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนจากครอบครัวของบิดา และควรได้รับคำแนะนำที่ดีด้วย และสอดคล้องกับการศึกษาของ Speaks et al (1997) ที่

กล่าวว่า ครอบครัวของบิดามารดาวัยรุ่นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนด้านการเงิน ที่อยู่อาศัย การดูแลด้านจิตใจ เพื่อลดความเครียดที่เกิดขึ้นของบิดาวัยรุ่น ดังนั้นควรมีการส่งเสริมครอบครัววัยรุ่นในการสนับสนุน ดูแล ปรึกษาปรึกษาให้บิดาวัยรุ่นได้ผ่านช่วงที่วิกฤตในการปรับตัวเป็นบิดาที่ดีที่สุด

คำแนะนำจากโรงพยาบาลเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันทางโรงพยาบาลมุ่งเน้นไปที่มารดาวัยรุ่น และงานวิจัยที่ผ่านมาเน้นที่มารดาวัยรุ่นที่มีผลกระทบมากกว่า และการศึกษาประสบการณ์การเป็นบิดาวัยรุ่นชาย สะท้อนให้เห็นว่า บิดาวัยรุ่นมีความต้องการคำแนะนำต่างๆ ไม่น้อยไปกว่ามารดาวัยรุ่นเลย ซึ่งคำแนะนำที่ต้องการส่วนใหญ่เกี่ยวกับการดูแลบุตร อากาการผิดปกติต่างๆ สิ่งที่ต้องต้องเหมาะสมสำหรับบุตร สิ่งที่ต้องทำและไม่ควรทำ เพราะพ่อแม่ใหม่ยังไม่มีความรู้ในการเลี้ยงดูลูก ถ้าไม่ได้รับคำแนะนำ บิดาวัยรุ่นไม่มีความมั่นใจในการเลี้ยงบุตร มีความกลัว ไม่กล้าอุ้ม และมีปัญหาต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Buss (2003) บิดาวัยรุ่นมีความต้องการคำแนะนำและการส่งเสริมให้บิดาได้มีส่วนร่วมในการเลี้ยงบุตร ตั้งแต่ในระยะคลอด หลังคลอด เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเพิ่มความมั่นใจ อบอุ่นใจแก่มารดาวัยรุ่น ซึ่งส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในอนาคตด้วย ดังนั้นพยาบาลเด็กมีบทบาทโดยตรงที่จะผลักดันให้เกิดการดูแลและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบิดาวัยรุ่น เพื่อส่งเสริมให้ครอบครัววัยรุ่นมีความเข้มแข็งและมีความพร้อมในการทำหน้าที่บิดา เพื่อลดผลกระทบต่อทารกและครอบครัวในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

การนำผลวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย โดยใช้วิธีการศึกษาตามแนวคิดปรากฏการณ์วิทยา ทำให้เกิดการรับรู้และเข้าใจประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชายในการเลี้ยงดูบุตร การใช้ชีวิต และสามารถเข้าใจในความรู้สึกของผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์นั้นได้มากขึ้น ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการดูแลแบบองค์รวมในบิดาวัยรุ่นและทารกต่อไป

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. พยาบาลผู้ปฏิบัติงานเข้าใจชีวิตของบิดาวัยรุ่นในการเผชิญปัญหาและดำเนินชีวิตในการเป็นบิดาวัยรุ่น
2. สร้างแนวปฏิบัติการพยาบาลเกี่ยวกับการให้คำแนะนำบิดาวัยรุ่นชายในเรื่องการเลี้ยงดูบุตร เพื่อการวางแผนชีวิตครอบครัว การใช้ชีวิต แหล่งประโยชน์ การสร้างกำลังใจให้แก่ตนเองและการช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่บิดาวัยรุ่นชาย

3. จัดตั้งการส่งเสริมความมีส่วนร่วมของครอบครัวบิดาวัยรุ่นเพื่อช่วยเสริมสร้างจิตใจให้เข้มแข็ง โดยการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ของบิดาวัยรุ่น รวมทั้งจัดอบรมแนะแนวทาง และให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในครอบครัวของบิดาวัยรุ่น
4. จัดอบรมหรือกิจกรรมเสริมสร้างจิตใจบิดาวัยรุ่นให้เข้มแข็งโดยให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บิดามารดาที่มีบุตรเป็นบิดาวัยรุ่น และอาจารย์ในโรงเรียน ในเรื่องสภาพปัญหา การให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ความต้องการของบิดาวัยรุ่นเพื่อโอกาสทางการศึกษาและการเลี้ยงดูบุตร

ด้านการศึกษาพยาบาล

การเรียนการสอนทางการพยาบาลเด็กเพื่อให้นักศึกษาพยาบาลตระหนักถึงประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย และการพยาบาลเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตในการเป็นบิดาวัยรุ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาประสบการณ์วัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวเดี่ยว (ออกมาจากครอบครัวขยายมาใช้ชีวิตกันเอง) เพื่อดูแนวทางการแก้ปัญหาและการเลี้ยงดูเด็กเมื่อไม่มีแหล่งสนับสนุนทางการเงินและครอบครัว
2. ควรมีการศึกษาโปรแกรมในการส่งเสริมบทบาทการเป็นบิดาวัยรุ่นต่อไป
3. ควรมีการศึกษาประสบการณ์เรื่องการเลี้ยงดูบุตรของบิดาและมารดาวัยรุ่นต่อไป

รายการอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต.(2548).*ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูลูก*.กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาสุขภาพ กรมสุขภาพจิต.
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2554). *สภาวะการมีบุตรของวัยรุ่นไทย*.
[ออนไลน์].แหล่งที่มา:
http://www.m-society.go.th/document/statistic/statistic_7883.pdf. [15, สิงหาคม, 2557].
- กนกนุช ชื่นเลิศสกุล. (2540). เคล็ดลับการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก. *วารสารวิจัยทางการแพทย์* .1(2): 297-311.
- ขวัญตา ตุ่มหิรัญและคณะ. (2555). *สภาพการดำเนินชีวิตบิดาแม่วัยรุ่นและบริการทางสังคมของบิดาแม่วัยรุ่น*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.thaifamilystudy.com/home/wp-content> .[2556, สิงหาคม, 2556]
- คณะอนุกรรมการพัฒนาครอบครัวและสตรีในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กส.)สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี นโยบายและแผนงานในการพัฒนาสถาบันครอบครัว. (2541). *คุณลักษณะของครอบครัวที่พึงประสงค์* .กรุงเทพมหานคร.
- จันทร์เพ็ญ แสงอรุณ. (2551). *จิตวิทยาพัฒนาการ: เอกสารประกอบการสอน นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*.
- จอนณะจง เพ็งจาด. (2546). ระเบียบการวิจัย: การวิจัยปรากฏการณ์วิทยาเชิงพรรณนา. *วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* 15(1): 1-10.
- เฉลียว บุรีภักดี, พิชัย แก้วลำภู, วราภรณ์ ชัยโอกาส, และคณะ. *พ่อในสังคมไทย*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชาย โพธิสิตา. (2550). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3.กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ทองพลู บัวศรี. (2553). *ชีวิตของบิดาแม่วัยรุ่นในเขตก่อสร้าง.บทความพิเศษ มุขนิธิสร้างสรรค์เด็ก*.
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.fblcthai.org/articles/42089752>[2556, สิงหาคม, 13]
- ทวีรัมย์ ธนาคม. (2518).*ตำราครอบครัวสัมพันธ์*.กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- ทวีศักดิ์ กสิผล.(2554). *วัยรุ่นชายกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านเพศภาวะ*. *วารสารมจร.วิชาการ* : 14(28).217-232.

- นงลักษณ์ สายคำแต่ง. (2550). *ประสบการณ์และความต้องการของมารดาวัยรุ่น เขตนอกเมือง*.
วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นพวรรณ องค์กรชัย. (2545). *บทบาทบิดามารดาในการส่งเสริมสุขภาพกับภาวะสุขภาพของเด็ก*
ทารกในสถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน โครงการศูนย์ศึกษาเด็กเล็ก คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรมล ศรีขำนิ. (2531). *ผลของการให้คำแนะนำแก่บิดาต่อบทบาทการเป็นบิดาและสัมพันธภาพ*
ระหว่างบิดากับทารกภายหลังคลอด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
, สาขาการพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- นิตา ชูโต. (2551). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : พรินต์โพร.
- บุษกร พันธุ์เมธาฤทธิ . (2555). *การพยาบาลผู้ป่วยทารกภาวะเฉียบพลันและเรื้อรัง*. กรุงเทพฯ : ชาน
เมืองการพิมพ์.
- ปภาดา ชีโนภาษ(2549). *ความสำคัญของบิดาที่มีต่อลูก*. *วารสารสตรีและครอบครัว*. 2(9):8
- ประสพ บุญเดช. (2531). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 เรื่องครอบครัว*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- พนิดา กำภู ณ อยุธยา. (2554). *สถานการณ์การตั้งครรภ์ของวัยรุ่น: กระทบวงการพัฒนาสังคมและ*
ความมั่นคงของมนุษย์
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. (2539). *พัฒนาการวัยรุ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: คอมพิวเตอร์ จำกัด.
- เพ็ญศรี พิชัยสนิท, สාරวย โยธาวิจิตร. วชิระ สิงหเชนทร์และคณะ. (2531). *การปฏิบัติบทบาท*
ของพ่อและแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียน. *วารสารสมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย*
ไทย. 27(3): 42 – 51
- เพ็ญศรี แสงเจริญ. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมพี่เลี้ยงเด็กในสถานสงเคราะห์เกี่ยวกับการ*
การสร้างสัมพันธภาพความผูกพันในการเลี้ยงดูเด็ก. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.
สาขาวิชาการศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัสยกร เลาสวัสดิกุล. (2550). *ศึกษาความกลัวของนักเรียนที่มีต่อการหย่าร้างและสมรสใหม่ของ*
ครอบครัว. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการแนะแนว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาฆะ ชิตตะสังคะและคณะ. (2546). *วิถีชีวิตวัยรุ่นไทยในวัยเรียนกับการจัดระเบียบสังคม:*
กรณีศึกษาจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดเชียงใหม่.
- มนฤดี เตชะอินทร์ และพรณี ศิริวรรณภา. (2555). *การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (Adolescent*
Pregnancy). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.med.cmu.ac.thdept/obgyn/2011/>.

[2556, มีนาคม, 20]

ดารุณี ชมกลิ่น. (2549). ผลของโปรแกรมส่งเสริมปฏิสัมพันธ์บิดาและทารก โดยการนวดสัมผัสต่อ ความผูกพันของบิดาต่อทารกเกิดก่อนกำหนด. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหา บัณฑิต, คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดุขฎี โยเหลา. (2545). ความเข้มแข็งของครอบครัว : ครอบครัวสุขภาพดี. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 8(1) : 1 - 10

รัตน์ศิริ ทาโต. (2552). การวิจัยทางพยาบาลศาสตร์:หลักการและระเบียบวิธีวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนดนัย ธัญชัย. (2552). บทบาทบิดาในการดูแลลูกที่มีอาการออทิสติก. วิทยานิพนธ์ หลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริพร จิรวัดน์กุลและคณะ. (2554). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น (แม่วัยใส). ศูนย์ประสานงานองค์การอนามัยโลกด้านวิจัยและ ฝึกอบรมด้านแพศภาวะและสุขภาพสตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น : สำนักงานกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

ศิริพร จิรวัดน์กุลและคณะ. (2556). การรับรู้ของวัยรุ่นชายเกี่ยวกับความรักและความสัมพันธ์ทาง เพศ. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 58(4): 407 – 410.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2538). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่6 .กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์. “ครอบครัวไทยพึ่งตนเองได้จริงหรือ : ปัญหาและแนวทางแก้ไข.” กรุงเทพฯมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537.

สกุณา บุณรากร. (2555). การสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวมทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 4 . สงขลา : เหมการพิมพ์.

สภาวะการมีบุตรของวัยรุ่นไทย . [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://www.msociety.go.th/document /statistic/statistic_7883.pdf. [2556, มีนาคม,1]

สุกัญญา แสงตุ่น. (2553). ประสบการณ์ชีวิต การปรับตัวและแผนชีวิตของมารดาวัยรุ่นที่ให้กำเนิด ทารกน้ำหนักน้อย. รายงานการวิจัยสถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี.

สุชา จันท์เอม. (2536). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุพัตรา สุภาพ. (2540). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรพล พะยอมแย้ม. (2548). *จิตวิทยาสัมพันธภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: บางกอก-คอมเทคอินเตอร์เทรด.
- สัมพันธ์ ขวัญโพนและคณะ. (2556). *การพยาบาลครอบครัว: วิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม*. มปป. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.smnc.ac.th/group/research/images/stories/home.pdf>. [2557, ธันวาคม, 11]
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2550). *การวิเคราะห์สถานการณ์และการศึกษานโยบาย/มาตรการในการให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่มีลักษณะพิเศษ: ครอบครัวบิดาหรือแม่คนเดียว ครอบครัวบิดาแม่วัยรุ่น และครอบครัวเร่ร่อน ระยะที่ 1.โครงการวิจัยครอบครัวลักษณะพิเศษ ระยะที่ 1*
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2557) *สถานการณ์การคลอดบุตรของวัยรุ่นไทยปี2556*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.m-society.go.th/article_attach/12278/17121.pdf [2557, ธันวาคม, 4]
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). *สถานการณ์การคลอดบุตรของวัยรุ่นไทยปี2555*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.m-society.go.th/article_attach/10430/15330.pdf [2557, ธันวาคม, 4]
- โสพิณ สุวรรณกุล. (2535). *ศึกษาบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรวัยขวบปีแรก*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณภรณ์ โภคภิรมย์. (2545). *การดำรงชีวิตสมรสที่ยั่งยืนในทัศนะของผู้ที่เคยแต่งงานมาแล้ว*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อมรวิรัช นาคทรพร. (2555). *บทความ 10 ผลกระทบจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.uniserv.buu.ac.th /forum2 /topic.asp? TOPIC_ID =5682
- อารีญา เตชะไมตรีจิตต์. (2538). *ผลของการส่งเสริมสัมพันธภาพภายหลังคลอดต่อความผูกพันระหว่างบิดาและทารก และบทบาทในการเลี้ยงดูบุตรของบิดาที่มีบุตรครั้งแรก*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อารีย์วรรณ อ่วมธานี. (2549). *การวิจัยเชิงคุณภาพทางการพยาบาล*. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุไร สุมาริธรรม. (2545). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อำไพ วรรณเชษฐอิสรา. (2537). การรับรู้บทบาทของบิดากับการปฏิบัติตามบทบาทของบิดาในการเลี้ยงดูบุตรคนแรกวัย 0-2 เดือน. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกอนามัยครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

Adolescent Pregnancy (Issues in Adolescent health and Development), World Health Organization 2004

Bradley, A. Y., Martin, K.Y., (1997). Neonatal outcomes of teenage pregnancy in a military population. *Obstet Gynecol.*

Buss.B.H., Guise.T., Scanlan.T., Voice.T. (2003). The support Needs of Teenage Fathers. *Father and Child.* 49(2).

Dallas, C. M. a. C., S-P. C., (1998). Experiences of African American adolescent fathers. *Western Journal Nursing Research,* 20(2), 210-222.

Frewin.K., Tuffin.K., and Rouch.G. (2007). Managing Identity : Adolescent Fathers Talk-About the transition to parenthood. *New Zealand Journal of Psychology.* 36(3); 161-167.

Ferry.M.N.(2006). Factors Influencing Career Choices of Adolescents and Young Adults in Rural Pennsylvania. *Journal of Extension.* 44(3); 1-4

Herzog, M. J., Taylor, A. J., Derdich, D. A., Leonard, S. A., (2007). Adolescent Mothers' Perceptions of Fathers' Parental Involvement: Satisfaction and Desire for Involvement. *Family Relations,* 56(3), 244-257.

Holloway.I., Wheeler.S (1996). *Qualitative research for Nurses.* Oxford:Blackwell Science

Holmes.A.K. (2009). *Low-Income Teen Father's Tranjectory of involvement : The influence of individual, contextual, and coparental factors.* Professor Brenda Jornes Harden, Ph.D., Human Development and Child Studies.

Hall, W. A. (1994). *Adolescent childbearing and parenting IN. KA. MAY & L.P.Mahlmeister.* (Eds). Maternal & Neonatal Nursing : Family-centered Care. Philadelphia: J.B.Lippincott Comp.

- Jaffee, S. R., Caspi, A., Moffitt, T. E., Taylor, A. and Dickson, N.,. (2001). Predicting early fatherhood and whether young fathers live with their children: prospective findings and policy reconsiderations. *Journal of Child Psychology & Psychiatry*, 42(6), 803-815.
- Johnson, P. A. (1994). *Adolescent sexuality, pregnancy, and Parenthood*. In I. M. Bobak & M.D. Jensen (Eds.). *Maternity & Gynecologic Care : The nurse and the family*. Saint Louise: Mosby Year-book.
- Mollborn, S. and Lovegrove, P.J. (2011). How Teenage father matter for Children : Evidence from the ECLS-B. *NIHP Public Access / J fam Issues*. 32(1); 3-30.
- Opendakker, R. (2006). Advantages and Disadvantages of Four Interview Techniques in Qualitative Research. *Forum: Qualitative-research* 7(4), Art. 11[Online]. Available from :<http://www.qualitative-research.net/index.php/fqs/article/viewarticle/175> [2012, September 26]
- Rhein, L.M., Ginsburg, K.R., Schwarz, D.F., Pinto-Martiin, J.A., Zhao, H.; Morgan, A.P. and Slap, G.B. (1997). Teen father participation in child rearing ; Family perspectives. *J Adolesc Health*. 21(4); 44-52.
- Salway, S., Chowbey, P. and Clarke, L.,. (2009). *Parenting in modern Britain Understanding the experiences of Asian fathers*; Joseph rowntree foundation.
- Schuster, C. and Ashburn, S. S. (1992). *The process of human development: A holistic lifespan approach*. New York: Lippincott Co.
- Speak, S., Cameron, S., Gilroy, R. (1997). "Young, single, non-residential fathers: their involvement in fatherhood." . *Centre for Research in European Urban Environments at the University of Newcastle upon Tyne. Great Britain. The full report, Young single fathers: Participation in fatherhood - bridges and barriers by Suzanne Speak, Stuart Cameron and Rose Gilroy is published by the Family Policy Studies Centre*

Walker.L.P.(2012). The Role of fathers in childhood development. *Journal of Early adolescence*.18(6).

Wilkes, L., Mannix, J. and Jackson, D.(2010). I'am going to be a dad': experiences and expectations of adolescent and young adult expectant fathers. *Journal of clinical nursing*, 21, 180-188.

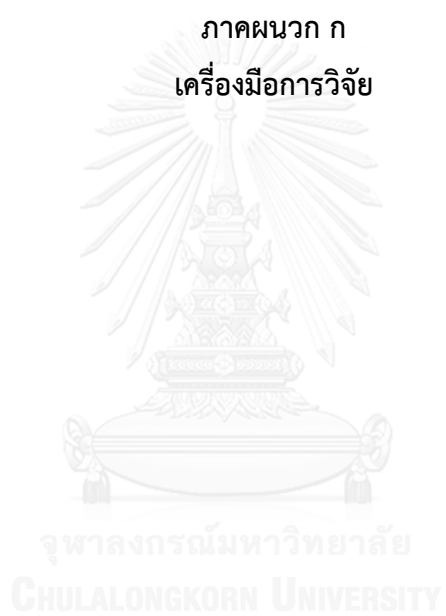

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก
เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย

ผู้ให้ข้อมูล: บิดาวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี และบิดามีส่วนร่วมในการดูแลบุตรในช่วง 3 - 6 เดือนแรกหลังเกิด ที่โรงพยาบาลจังหวัดนครปฐม สามารถอ่านเขียนและสื่อสารภาษาไทยได้

แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....นามสมมุติ/รหัส.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

ครั้งที่.....สถานที่.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแล

1. อายุ.....ปี
2. ศาสนา.....
3. สถานภาพสมรส.....
4. ระดับการศึกษา.....
5. จำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน.....คน
ประกอบด้วย.....
6. ความสัมพันธ์ในครอบครัว.....
7. แหล่งที่มาของรายได้ในครอบครัว.....
8. รายได้ของครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน.....บาท
() เพียงพอ () ไม่เพียงพอ
9. ผู้ช่วยเหลือในการดูแล () มี.....คน () ไม่มี

ส่วนที่ 2 ประวัติของทารก

ANC.....ครั้ง GA.....wks by.....

ภาวะแทรกซ้อนขณะตั้งครรภ์.....

สุขภาพของทารก.....

น้ำหนักทารกแรกเกิด.....

ส่วนที่ 3 แนวคำถามสัมภาษณ์เจาะลึก

การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน และมีแนวคำถาม ดังนี้

1. ขั้นเริ่มสัมภาษณ์

ผู้วิจัยแนะนำตัว และเริ่มซักถามในเรื่องโดยทั่วไปเพื่อสร้างสัมพันธภาพ วันนี้เราจะมาคุยเรื่องเกี่ยวกับการมีบุตร และขณะนี้ทารกเป็นอย่างไรบ้างคะ

2. เริ่มเข้าสู่ประเด็นการสัมภาษณ์

ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามหลักที่นำไปสู่ประเด็น และคำถามย่อยเพื่อเอื้อให้ผู้ให้ข้อมูลให้รายละเอียดและสะท้อนประสบการณ์ เป็นคำถามที่มีการยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนตามข้อมูลจากการสัมภาษณ์

คำถามหลัก

1. ช่วยเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นบิดาของบุตรวัยทารกของท่านในช่วงเวลา...เดือนที่ผ่านมา

2. ช่วยบอกความรู้สึกของท่านในการเป็นบิดาวัยรุ่น

คำถามรอง

1. ช่วยเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนหรือสิ่งที่รบกวนการทำหน้าที่บิดาวัยรุ่นของท่านและท่านทำอย่างไรกับสิ่งนั้น

2. อะไรคือสิ่งที่ทำให้ท่านอยู่ดูแลบุตร

และคำถามเพื่อเพิ่มเติมเรื่องราวที่เกิดขึ้นขณะสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการทวนความการสรุปความและการสะท้อนความคิด เช่น ท่านช่วยเล่าเพิ่มเติมเกี่ยวกับ ท่านช่วยอธิบายให้ฟังอีกหน่อยเกี่ยวกับ ที่ท่านเล่าว่า.....หมายความว่าอย่างไร

3. ขั้นยุติการสนทนา

ขั้นยุติการสนทนา เมื่อเห็นว่าได้เวลาที่เหมาะสมหรือผู้ให้ข้อมูลปฏิเสธที่จะให้สัมภาษณ์ต่อผู้วิจัย จะเริ่มด้วยการค่อยๆเปลี่ยนหัวข้อสนทนาเป็นเรื่องทั่วไป หรือท่านมีอะไรที่อยากเล่าเพิ่มเติมอีก นอกเหนือจากที่ท่านเล่ามานี้ และสิ้นสุดการสนทนา และนัดหมายครั้งต่อไป

แบบบันทึกการถอดความ และการให้รหัสเบื้องต้น

หมายเลขผู้ให้ข้อมูล.....

การสัมภาษณ์ครั้งที่..... วันที่..... เริ่มเวลา..... น. ถึงเวลา..... น.

สถานที่.....

บรรทัดที่	ข้อความ	การถอดรหัส
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		

ภาคผนวก ข
จริยธรรมในการวิจัย

เอกสารรับรองโครงการวิจัย

โดย

คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนโรงพยาบาลนครปฐม

SiEc เลขที่หนังสือรับรอง 001/2014

ชื่อโครงการ	ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย FATHERING EXPERIENCE OF MALE TEENAGERS
ชื่อหัวหน้าโครงการ/ หน่วยงานที่สังกัด	นางสาวลลิตี ศรีอ่อน กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลนครปฐม
รหัสโครงการ	NPH A-001/2014
สถานที่ทำวิจัย	โรงพยาบาลนครปฐม
เอกสารที่รับรอง	<ul style="list-style-type: none"> - แบบเสนอโครงการวิจัย - เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย - หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย - แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
รับรองโดย	คณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคน โรงพยาบาลนครปฐม
วันที่รับรอง	6 / 02 / 2014
วันหมดอายุ	6 / 02 / 2015

โครงการวิจัยได้ผ่านการพิจารณาและรับรองโดยคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคน โรงพยาบาลนครปฐม
ตามแนวทางจริยธรรมสากล

ลงนาม.....

(นายแพทย์เลขา ด้านวิจัยะกุล)

ประธานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคนโรงพยาบาลนครปฐม

รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครปฐม

ที่ ศธ 0512.11/1998

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารบรมราชชนนีศรีศศพรช ชั้น 11
ถนนพระราม 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน
กรุงเทพฯ 10330

๒๕ ธันวาคม 2556

เรื่อง ขอเสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรม

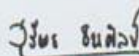
เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนครปฐม

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. หนังสือแสดงความยินยอมของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย 20 ชุด
2. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมงานวิจัย 20 ชุด
3. โครงร่างวิทยานิพนธ์ 20 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวลลิตี ศรีอ่อน นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังดำเนินการพัฒนาวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย" โดยมี ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประสงค์จะขอเสนอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย ทั้งนี้โครงการวิจัยได้ผ่านการคัดกรองการวิจัย เพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมโดยกลไกที่เกี่ยวข้องระดับคณะแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ให้ นางสาวลลิตี ศรีอ่อน เสนอโครงการวิจัยเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมดังกล่าว คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ ธนศิลป์)

คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

ฝ่ายวิชาการ	โทร. 0-2218-1131 โทรสาร. 0-2218-1130
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ โทร. 0-2218-1160
ชื่อนิสิต	นางสาวลลิตี ศรีอ่อน โทร. 081-413-6589

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

อาศัยอยู่บ้านเลขที่.....ถนน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....

ขอแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย⁽¹⁾ เรื่องประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย โดยข้าพเจ้าได้รับทราบรายละเอียดเกี่ยวกับที่มาและจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยรายละเอียดขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะต้องปฏิบัติหรือได้รับการปฏิบัติ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าร่วมการวิจัย รวมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขหากเกิดอันตรายขึ้น ค่าตอบแทนที่จะได้รับ ค่าใช้จ่ายที่ข้าพเจ้าจะต้องรับผิดชอบจ่ายเอง, โดยได้อ่านข้อความที่มีรายละเอียดอยู่ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยโดยตลอด อีกทั้งยังได้รับคำอธิบายและตอบข้อสงสัยจากหัวหน้าโครงการวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ข้าพเจ้าจึงสมัครเข้าร่วมในโครงการวิจัยนี้⁽²⁾ หากข้าพเจ้ามีข้อข้องใจเกี่ยวกับขั้นตอนของการวิจัย หรือหากเกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์จากการวิจัยขึ้นกับข้าพเจ้า (*)

1. ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับ นางสาวนลินี ศรีอ่อน เบอร์โทรศัพท์ 0814136589

หากข้าพเจ้า(*) ได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย ข้าพเจ้าจะสามารถติดต่อกับประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน หรือผู้แทน ได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนโรงพยาบาลนครปฐม โทร 1145

2. ข้าพเจ้าได้ทราบถึงสิทธิที่ข้าพเจ้าจะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมทั้งทางด้านประโยชน์และโทษจากการเข้าร่วมการวิจัย และสามารถถอนตัวหรืองดเข้าร่วมการวิจัยได้ทุกเมื่อ โดยจะไม่มีผลกระทบต่อ การบริการและการรักษาพยาบาลที่ข้าพเจ้าจะได้รับต่อไปในอนาคต และยินยอมให้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลส่วนตัวของข้าพเจ้าที่ได้รับจากการวิจัย แต่จะไม่เผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล โดยจะนำเสนอเป็นข้อมูลโดยรวมจากการวิจัยเท่านั้น

ข้าพเจ้าได้เข้าใจข้อความในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย และหนังสือแสดงเจตนายินยอมนี้ โดยตลอดแล้ว จึงลงลายมือชื่อไว้

ลงชื่อ.....ผู้เข้าร่วมการวิจัย/ผู้แทนโดยชอบธรรม

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูลและขอความยินยอม/หัวหน้าโครงการวิจัย

(.....)

วันที่.....

หมายเหตุ : หากผู้เข้าร่วมการวิจัยเป็นผู้เยาว์ (อายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์) ให้เปลี่ยนข้อความตรงที่
ตำแหน่ง 1,2 และสรรพนาม

ข้าพเจ้าตรงเครื่องหมาย * ดังนี้

- (1) ขอแสดงเจตนายินยอมให้เด็กในปกครองของข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัย
 - (2) ข้าพเจ้าจึงสมัครใจให้เด็กในปกครองของข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้
- * เด็กในปกครองของข้าพเจ้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
(Participant Information Sheet)

เอกสารหมายเลข 3 ก

ในเอกสารนี้อาจมีข้อความที่ท่านอ่านแล้วยังไม่เข้าใจ โปรดสอบถามหัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้แทนให้ช่วยอธิบายจนกว่าจะเข้าใจดี ท่านอาจจะขอเอกสารนี้กลับไปอ่านที่บ้านเพื่อปรึกษาหารือกับญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท แพทย์ ประจำตัวของท่าน หรือแพทย์ท่านอื่น เพื่อช่วยในการตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัย

1. ชื่อโครงการ ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย
2. ชื่อผู้วิจัย นางสาวนลินี ศรีอ่อน
นิสิตสาขาวิชาการพยาบาลศาสตร์(การพยาบาลเด็ก)
คณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. สถานที่ปฏิบัติงาน กลุ่มงานการพยาบาล
โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม อ.เมือง จ. นครปฐม
หมายเลขโทรศัพท์ 081-4136589
E-mail address: Nineeae5@gmail.com

สถานที่วิจัย โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม

4. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้คำยินยอมที่ให้แก่ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัย ประกอบด้วยคำอธิบายดังต่อไปนี้

4.1 โครงการวิจัยนี้ทำขึ้นเพื่อ ศึกษาประสบการณ์ชีวิตการเป็นบิดาวัยรุ่นชาย ซึ่งจะมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับโดยนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการพยาบาลที่เฉพาะสำหรับบิดาวัยรุ่นและทารกที่เกิดจากบิดาวัยรุ่น เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางในการเรียนการสอน การปฏิบัติการพยาบาล และเป็นแนวทางในการพัฒนาสู่การศึกษาวัยรุ่นในรูปแบบอื่นที่เกี่ยวข้อง

4.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่คาดว่าจะระหว่งการสัมภาษณ์บิดาวัยรุ่น อาจเกิดการกระทบกระเทือนทางจิตใจได้ เมื่อเกิดสถานการณ์นั้นผู้วิจัยในฐานะพยาบาลจะยุติการสัมภาษณ์ และบำบัดช่วยเหลือทางจิตใจแก่ผู้ดูแลทันที หรือถ้าหากการกระทบกระเทือนจิตใจยังไม่ดีขึ้นผู้ดูแลสามารถปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ และขอยุติการสัมภาษณ์ได้ทันที และในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเทปเพื่อความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จะระบุถึงประสบการณ์ชีวิตบิดาวัยรุ่น และข้อมูลที่ได้จะถูกลบออกมาเป็นรหัส ใช้เป็นนาม

สมมุติ และผลการวิจัยที่ตีพิมพ์จะไม่มีข้อมูลใดๆ ที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่ผู้ให้ข้อมูลได้ เทปในการสัมภาษณ์จะไม่มีใครเข้าถึงได้นอกจากตัวผู้วิจัย และจะถูกลบทำลายทิ้งทันทีหลังสิ้นสุดการวิจัย

5. รายละเอียดและขั้นตอนที่ผู้เข้าร่วมการวิจัยจะได้รับการปฏิบัติ

a. บิดารัยรุ่นจะได้รับการติดต่อจากเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศูนย์นครปฐม โดยมีการให้ใบข้อมูลสำหรับประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย (Information sheet) พร้อมทั้งสอบถามความสมัครใจ เกี่ยวกับความยินดีให้ข้อมูลและ ยินดีให้ผู้วิจัยเข้าพบ เมื่อผู้เข้าร่วมการวิจัยมีความสมัครใจให้ติดต่อเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลนครปฐม เพื่อแจ้งให้ผู้วิจัยติดต่อโดยตรงเพื่อเข้าร่วมการวิจัยและเป็นผู้ให้ข้อมูล

b. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมวิจัยกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่จะทำการสัมภาษณ์ โดยคำนึงถึงความเป็นส่วน ความสะดวกในการเดินทาง โดยสัมภาษณ์อย่างน้อย 2 ครั้งขึ้นไป ใช้เวลาในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งประมาณ 30 – 60 นาที และสัมภาษณ์ต่อจนกว่าจะได้ข้อมูลครบถ้วน

6. หากมีข้อสงสัยให้สอบถามเพิ่มเติม และสามารถโทรติดต่อในกรณีฉุกเฉิน ได้ที่นางสาวณลินี ศรีอ่อน เบอร์โทรศัพท์ 081-4136589

7. หากผู้วิจัยมีข้อมูลเพิ่มเติมทั้งทางด้านผลประโยชน์ และโทษที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะทำการแจ้งให้ทราบทันที

8. ผู้ให้ข้อมูลมีสิทธิที่จะปฏิเสธการเข้าร่วม หรือถอนตัวจากโครงการวิจัยได้ทุกขณะ โดยการปฏิเสธจะไม่มีผลใดๆ กับตัวผู้ให้ข้อมูล

9. การเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ไม่มีการจ่ายค่าตอบแทน และไม่มีการเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

10. การแปลผลข้อมูลจะเป็นการแปลผลในภาพรวม ชื่อและที่อยู่ของผู้ให้ข้อมูลจะปกปิดเป็นความลับ การเผยแพร่ข้อมูลวิจัย ผู้วิจัยจะได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวจะได้รับสิทธิเผยแพร่ในห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ และสถาบันวิทยาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

11. จำนวนผู้ให้ข้อมูลในครั้งนี้ประมาณ 10 – 15 คน การหยุดเก็บข้อมูลจะทำเมื่อข้อมูลมีความอิ่มตัว หรือได้ประเด็นซ้ำๆ

12. หากท่านไม่ได้รับการปฏิบัติที่ได้ระบุไว้ในเอกสารชี้แจงนี้ ท่านจะสามารถแจ้งให้ประธานคณะกรรมการจริยธรรมฯทราบได้ที่ สำนักงานคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาวิจัยในคน โรงพยาบาลนครปฐม เบอร์โทร 1145

ข้าพเจ้าได้อ่านรายละเอียดในเอกสารนี้ครบถ้วนแล้ว

ลงชื่อ...../วันที่.....
(.....)

หมายเหตุ : หากผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นผู้เยาว์ (อายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์) และเอกสารชี้แจงนี้ทำให้
ผู้ปกครอง/ผู้แทน

โดยชอบธรรมเป็นผู้อ่าน ให้เปลี่ยนสรรพนาม “ท่าน” เป็น “เด็กในปกครองของท่าน”
ตามตำแหน่งที่เหมาะสม

ภาคผนวก ค
ตารางแสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

คน ที่	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ ปัจจุบัน	อาศัยอยู่บ้าน ใคร(จำนวน สมาชิก)	รายได้ของ บิดารายรุ่นชาย (ต่อเดือน)	อายุบุตร (เดือน)	ภาระและแหล่งรายได้ในการเลี้ยงดูและตนเอง			วิธีการได้ ข้อมูล	สถานที่ นัด	อาชีพก่อน เป็นบิดา	ความพร้อม ในภาคเป็น บิดา
							ผู้ช่วย เลี้ยงบุตร	ค่าใช้จ่าย ของบุตร	ค่าเลี้ยงดู มารยา ตนเอง				
1	18	ม.3	ทำงาน (โรงงาน เฟอร์นิเจอร์)	บ้านบิดาแฟน (5 คน)	12,000	5 เดือน	แม่ภรรยา	ตนเอง	ตนเอง	นัดพบ ร่วมกับ โทรศัพท์	ทำงาน	ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร	
2	18	ปวช. (ปี 3)	เรียน	บ้านบิดาตัวเอง (7 คน)	ไม่มีรายได้ เป็นของตนเอง แต่ได้จากบิดา มารดา	6 เดือน	แม่	บิดามารดา ของตนเอง	บิดา มารดา ของ ตนเอง	นัดพบ	เรียน	ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร	
3	17	ป.6	อยู่หอรถ (ผู้ช่วยช่าง)	บ้านพี่แฟน (5 คน)	6,000	5 เดือน	พี่ภรรยา	ลุงและพี่า ภรรยา	ภรรยา	นัดพบ ร่วมกับ โทรศัพท์	ทำงาน	ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร	
4	18	ม.3	โรงงาน (โรงงาน พลาสติก เป็นลูกจ้าง ชั่วคราว)	บ้านบิดาตัวเอง (7 คน)	6,000	6 เดือน	แม่	ตนเองและ บิดามารดา ของตนเอง	ตนเอง	นัดพบ	เรียน	ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร	

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

คน ที่	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ ปัจจุบัน	อาศัยอยู่บ้านใคร (จำนวนสมาชิก)	รายได้ของ บิดารัฐบุรุษชาย (ต่อเดือน)	อายุบุตร (เดือน)	สถานะและแหล่งรายได้ในการเลี้ยงดูลูกและตนเอง			วิธีการได้ ข้อมูล	สถานที่	อาชีพก่อน เป็นบิดา	ความพร้อม ในการเป็น บิดา
							ผู้ช่วย เลี้ยงบุตร	ค่าใช้จ่าย ของบุตร	ค่าเลี้ยงดู ตนเอง				
5	16	ม.3(เรียน ถึงม.5)	พนักงาน เคีร์ฟ	บิดาตัวเอง (5 คน)	5,000	6 เดือน	แม่	ตนเองและ บิดามารดา ของตนเอง	ตนเอง	ตนเอง	รพ. นครปฐม	เรียน	ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร
6	18	ม.3	ชาย ก๊วยเตี๋ย	บิดาตัวเอง (10 คน)	5,000	3 เดือน	แม่	ตนเองและ บิดามารดา ของตนเอง	ตนเองและ บิดามารดา ของตนเอง	ตนเอง และบิดา มารดา ของ ตนเอง	รพ. นครปฐม	ทำงาน	ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร
7	15	ม.2	ขับรถส่ง ของ	บิดาแฟน (6 คน)	6,000	3 เดือน	แม่ภรรยา	ตนเองและ บิดามารดา ของภรรยา	ตนเองและ บิดามารดา ของภรรยา	ตนเอง บิดามารดา ของภรรยา	บ้านผู้ใหญ่ ข้อมูล	ทำงาน (ไม่จริงจัง)	ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร
8	18	ม.3	ก๊วยเตี๋ย (กิจการของ ครอบครัว)	บิดาแฟน (5 คน)	รายได้ไม่ แน่นอนประมาณ 4,000-5,000	5 เดือน	แม่ภรรยา	ตนเองและ บิดามารดา ของภรรยา	ตนเองและ บิดามารดา ของภรรยา	ตนเอง บิดามารดา ของภรรยา	บ้านผู้ใหญ่ ข้อมูล	เรียน	ตั้งใจมีบุตร

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

คน ที่	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	อาศัยอยู่บ้านใคร (จำนวนสมาชิก)	รายได้ของ บิดารายล่าสุด (ต่อเดือน)	อายุบุตร (เดือน)	ภาวะและแหล่งรายได้ในการเลี้ยงดูลูกและตนเอง			วิธีการได้ ข้อมูล	สถานที่	อาชีพก่อน เป็นบิดา	ความพร้อม ในการเป็น บิดา
							ผู้ช่วย เลี้ยงบุตร	ค่าใช้จ่าย ของบุตร	ค่าเลี้ยงดู ภรรยา ตนเอง				
9	18	ป.6	รับจ้าง(ทำ หญ)	บิดาตัวเอง(4 คน)	12,000	แม่	ตนเอง	ตนเอง	ตนเอง	นัดพบ	ทำงาน	"ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร	
10	18	ป.6	อยู่หอรวม (ช่าง)	บิดาตัวเอง(6 คน)	15,000	แม่	ตนเอง	ตนเอง	ตนเอง	นัดพบ	ทำงาน	ตั้งใจมีบุตร	
11	19	ปวช. (ปี 3)	โรงงาน ทำสบู่	บิดาตัวเอง (5 คน)	6,000	ชาย	ตนเอง	ภรรยา	ตนเอง	นัดพบ ร่วมกับ โทรศัพท์	ทำงาน	"ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร	
12	16	ปวช. (ปี 1)	เรียน	บิดาภรรยา (5 คน)	"ไม่มีรายได้ เป็นของตนเอง แต่ได้จากบิดา มารดา	แม่ภรรยา	บิดาภรรยา ของภรรยา	บิดา มารดา ของ ภรรยา	บิดาภรรยา ของตนเอง	นัดพบ ร่วมกับ โทรศัพท์	เรียน/ ทำงานช่วง ปิดเทอม(ที่ โรงเรียนของ บิดา)	"ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร	

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

คนที่	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	อาศัยอยู่บ้านใคร (จำนวนสมาชิก)	รายได้ของบิดารัฐราชการ (ต่อเดือน)	อายุบุตร (เดือน)	ภาระและแหล่งรายได้ในการเลี้ยงดูลูกและตนเอง				วิธีการได้ข้อมูล	สถานที่	อาชีพก่อนเป็นบิดา	ความพึงพอใจในการเป็นบิดา
							ผู้ช่วยเลี้ยงบุตร	ค่าใช้จ่ายของบุตร	ภรรยา	ค่าเลี้ยงดูตนเอง				
13	18	บวช. (ปี 3)	เรียน	บิดาตัวเอง(6คน)	รายได้รายวัน 200-250 บาท ต่อวันแต่รายได้ส่วนใหญ่จากบิดามารดา	6 เดือน	แม่	ตนเองและบิดามารดาของภรรยา	บิดา มารดา ของ ภรรยา	ตนเองและบิดามารดาของภรรยา	ตนเองและบิดามารดาของภรรยา	บิดา	เรียน/ทำงานช่วงเสาร์อาทิตย์ (รับจ้างในงานโต๊ะจีน)	ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร
14	19	ม.3	รับจ้างล้างรถ	บิดาแฟน (6คน)	4,000	5 เดือน	บิดาแฟน	ตนเองและบิดามารดาของภรรยา	ตนเองและบิดามารดาของภรรยา	ตนเองและบิดามารดาของภรรยา	ตนเองและบิดามารดาของภรรยา	บิดา	ทำงาน	ไม่ได้ตั้งใจ มีบุตร

.....จดหมายขอตรวจสอบความถูกต้อง.....

เรียนคุณพ่อ

จากข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย ที่ได้จากการพูดคุยและสัมภาษณ์
ท่านได้ นำมาสรุปเป็นประเด็นของประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย เป็น 4 ประเด็นหลัก ดัง
เอกสารที่แนบมานี้ ถ้ามีอะไรเพิ่มเติม กรุณาให้ข้อเสนอแนะด้วยนะคะ

ขอขอบคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาที่มีคุณค่ามาตรวจสอบสิ่งที่ผู้วิจัยเข้าใจว่ามีความถูกต้อง
มากน้อยเพียงใด

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

นลินี ศรีอ่อน

มือถือ 0814136589

ประสบการณ์การเป็นบิดาของวัยรุ่นชาย ที่มีส่วนร่วมในการเลี้ยงดูบุตรหลังคลอดไม่เกิน 6 เดือนสรุปได้ 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. ความไม่พร้อมมีลูกให้บทเรียนกับชีวิต

- 1.1 ต้องออกจากโรงเรียน
- 1.2 รายได้ไม่พอใช้ทำงานเหนื่อยต้องทนไป
- 1.3 เรียนน้อยเลือกงานไม่ได้

2. ชีวิตไม่เหมือนเดิมมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ

- 2.1 นิสัยต้องเปลี่ยนไป
- 2.2 เป็นผู้ใหญ่รับผิดชอบต้องทำงานหาเงินไว้
- 2.3 รักครอบครัวและสร้างอนาคตเพื่อชีวิตที่ดีขึ้น

3. ชีวิตก้าวผ่านได้ด้วยกำลังใจ

- 3.1 กำลังใจจากลูก
- 3.2 กำลังใจจากครอบครัว
- 3.3 กำลังใจจากผู้คนรอบข้าง

4. ความช่วยเหลือเป็นสิ่งสำคัญ

- 4.1 การสนับสนุนช่วยเหลือยุงดูลูก
- 4.2 การช่วยเหลือด้านการเงิน
- 4.3 คำแนะนำที่ต้องการจากโรงพยาบาล

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวนลินี ศรีอ่อน เกิดวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2527 ที่จังหวัดสมุทรสาคร สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ สาขาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อปี พ.ศ. 2549 เริ่มปฏิบัติงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ที่ตึกไอซียูทารกแรกเกิด(NICU) โรงพยาบาลศิริราช เป็นระยะเวลา 3 ปี และมาปฏิบัติงานที่ตึกผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 2 โรงพยาบาลนครปฐม ตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ (แขนงการพยาบาลเด็ก) (Flexible Learning) คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี 2554

